

Nassuiaat immikkoortoq 1

Upernaviarsummi savaatilingorniarmiup nunalerinermut
ilinniartinnigortissinnaaneranut nutarterinissamut

Farming field in Narsaq. Assiliisoq: Aningaaq R. Carlsen, Visit Greenland

Namminersorlutik Oqartussat

Illinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut

Ilageeqqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit suliarineqarpoq

Maj 2024

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Imarisaanut takussutissiaq

1. Siulequt.....	3
2. Aallaqqaasiut	4
2.1 Tunuliaqutaa	4
2.2 Siunertaq.....	4
2.3 Suleqatigiissitap katitigaanera	4
2.4 Suliassanut tunngavissiaq.....	5
3. Eqikkaaneq inerniliinerlu.....	6
4. Innersuussutit.....	12
5. Suliassanut tunngavissiami immikkoortut akissuteqarfigineri	16
5.1 Imminut pilersornissaq pingaartillugu nunalerinermut ilinniarfimmik pilersitsinissaq pisariaqavinnersoq matumani ilanngullugu ilinniareernerup kingorna inuussutissarsiutinik periarfissaqavinnersoq pillugu.....	16
5.2 Savaatilinnngorniat ilinniarfiat Upernaviarsummiittoq qanoq nunalerinermut ilinniarfinngorsinnaatiginersaq.....	17
5.3 Ilinniartitaanerit atuartitsissutillu suut minnerpaamik neqeroorutigineqarsinnaanersut	17
5.4 Nunalerinermut ilinniarfimmi akuerineqartussatut amerlassusaat ilimagineqartut	18
5.5 Nunalerinermut ilinniarfimmi kalaallitut ilinniartitsisoqarsinnaaneramik periarfissaqarnersoq.....	19
5.6 Nunalerinermut ilinniarfiup aaqqissuunneqarnera sorleq pitsaanerpaassanersaq	19
5.7 Ilinniarfiup suussusaa/-i sorleq sorliilluunniit pitsaanerpaassanersut (Inuussutissarsiutinut ilinniartitaanerit, Ilinniartitaaneq ingerlaqqiffiusoq tamarmilluunniit).....	20
5.8 Nunalerinermut ilinniarfik pilersinnissaanut aningaasartuutit amerlassusilikannernerit	21
5.9 Nunalerinermut ilinniarfiup ingerlannissaanut aningaasartuutit amerlassusilikannernerit	24
5.10 Upernaviarsummi periarfissat, atortut il.il. pioreersut atorsinnaanersut imaluunniit periarfissat nutaat, atortut il.il. pisariaqartinneqarnerisut.....	24
6. Paasissutissat tunngaviit	26
7. Ilanngussat takussutissartaat.....	28

1. Siulequt

Ilinniartitaanermut Naalakkersuisutut Kalaallit Nunaanni maani inuusutissarsiutigalugu ilinniarfiit, pikkorissarnerit, iliniaqqinnerit aamma ingerlaqqiffiusumik ilinniarnert imminnut ataqatigiinnerunissaannik sulissutigisussaavara, taamaalilluni namminersortuni pisortallu pigisaanni inuusutissarsiutit sutigullu tamatigut piginnaasat massakkut siunissamilu pisariaqartissinnaasaannik taakkua matussusiinnaasarput.

Inuusutissarsiutinik ilinniarnert pikkorissarnerillu pillugit Inatsisartut inatsisaat nutaaq ulloq 1. januar 2025-mi atuutitertussap, Naalakkersuisut inuiaqatigiinni ilinniarfinni ilinniagassat anguniakkallu unammilligassaannik pitsaanagerusumik iliuseqarnissaannut periarfississavai aamma aqqissuussaannerit atuuttut pisariaqartitanut nalimmassarlugit ilinniarnert aqqissuussinnaalissallugit.

Naalakkersuisut ilinniakkat nunalerinnermut, imminut napatissinnaanissamut, imminullu pilersorsinnaanissamut tunngassutillit erseqqissumik sammineqarnerunissaat kissaatigaat. Taamaattumik nunalerinnermik ilinniarfiit ilumut pisariaqartinneqavinnerusut aamma Kalaallit Nunaanni nunalerinnermik ilinniarfimmik, savaatilingorniarluni ilinniarfik tassunga ilanngullugu, pisariaqartitsisoqarnerisq imaluunniit nutarterineq aqutigalugu, nutaamik eqqarsarnerit pikkorissarnerit ilinniartitaanerillu piusut nalilersorneqariarlutik allatorluinnaq eqqarsarluni ilinniartitsiniarluni aaqqiissuteqarsinnaanersq misissussallugit pisariaqarpoq.

Ilinniartitaanerup iluani savaateqarnerup nunalerinnerullu qanoq siunissami suliffeqarfinni ilinniartinneqarnissamik pikkorissartinneqarnissamillu pisariaqartitsinerit aqqissuuneqarsinnaanersut Naalakkersuisut Inatsisartullu nassuiaanerup immikkoortuani 1-imi paasitinneqassapput, iluatsillugulu naalakkersuinikkut imminut pilersornerunissamik suliffeqarfimmillu tuniniaaveqalernissamik kissaat tapersorneqassalluni aamma inuusutissarsiut taanna pitsanngoriarnissaminut periarfissinneqassaaq kiisalu pikkorissarnerit ilinniaqqinnerillu periarfissaalissallutik.

Atuarluarisi.

Aqqaluaq B. Egede

Meeqqanut, Inuusuttunut, Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq

2. Aallaqqaasiut

2.1 Tunuliaqutaa

Kalaallit Nunaanni nunalerinermik ilinniarfimmik pilersitsisoqarnissaanik pisariaqartitsisoqarnersoq qulaajaasoqarnissaanik Naalakkersuisut aalajangiinerat aamma Inatsisartut UKA2022/34-mik akuersissuteqarnerat **Nassuiaat 1**-ip uuma tunngavigai.

Ilinniartitaanermut, Kulturimut, Timersornermut Ilageeqarnermullu siornatigut Naalakkersuisuusimasup Peter Olsen-ip Inatsisartut 2023-mi upernaakkut ataatsimiinnermi aalajangiussassatut siunnersuutip aappassaaneerpeqarnerani allannguutissatut siunnersuut akueritippaa: "Nunalerinermik ilinniarfimmik pilersitsinissamik pisariaqartitsinermik qulaajaanermik imminut pilersornermik kiisalu inuussutissanik tunisassiornermik qterititaqartumik Naalakkersuisut suliaqaqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Qulaajaaneq Naalakkersuisut savaatilinnigorniat ilinniarfiata aamma Inuilip allanngortinneqarsinnaanerani kiisalu nutarterneqarsinnaaneranut periarfissanik misissuinermut aallartissimasaannut ingerlareersumut ilanngunneqassaaq. Nalunaarusiaq kingusinnerpaamik Inatsisartut 2023-mi ukiakkut ataatsimiilerpata tunniunneqassaaq."

Tamatuma kingorna suleqatigiissitamik, Kalaallit Nunaanni nunalerinermik ilinniarfimmik pilersitsinissaq pisariaqartinneqarnersoq misissuisussamik pilersitsisoqarpoq, misissuinermi imminut pilersorneq nioqqutissanillu tunisassiorneq kiisalu Upernaviarsummi savaatilinnigorniarneq nunalerinermik ilinniarfinngortinneqarsinnaanerani periarfissat sammineqassapput. Nunalerinermik ilinniarfimmi ilinniakkamik naammassinnereeraanni inuussutissarsiornissamik massakkut periarfissaqarnerit misissuinermi aamma ilaassapput.

Siunnersuutip immikkoortuata aappaani suleqatigiissitap inuussutissanik ilinniarfiup nutarsarlugu imminut pilersornermik imminullu napatissinnaanermik samminnilluni siunertaqarsinnaanerani nalilersuisoqassaaq, taannalu **Nassuiaat 2**-mi immikkut suliarineqassaaq.

2.2 Siunertaq

Nassuiaat una marlunnut avinneqarnikuuvoq:

1. Upernaviarsummi savaatilinnigorniat ilinniarfiat attatiinneqassanersoq, savaatilinnigorniarluni ilinniakkamik savaateqarnerup, nunalerinerup, imminut pilersornerup imminullu napatinnerup iluani pikkorissaanernik neqerooruteqartassanersoq, minnerunngitsumillu qanoq taakkua pitsaanerpaamik aaqqissuunneqarsinnaanerinik patajaatsumik tunngavilimmik naalakkersuinermik suliallit aalajangiiffissaannik innersuusiortoqassaaq.
2. Qaffasissutsit ilutsillu sorliit neqeroorutigineqarsinnaanerinik nalilersuineq, taamaalilluni suliffeqarfiit ingerlaavartumik piginnaasanik ineriartortitsinerminnut piunasaqaataat ilinniakkanik attuumassuteqartunik nutartersinnaassapput, taamaalillutillu inuiaqatigiit massakkut siunissamilu piunasaqaataat tunniussuuneqarsinnaalissapput.

2.3 Suleqatigiissitap katitigaanera

Suleqatigiissitami ilaasortat Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu siusinnerusukkat Naalakkersuisumit toqqartorneqarput imalu katitigaaneri isikkoqarlutik:

- Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit sinniisoq ataaseq
- Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiuutsinut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfimmit sinniisoq ataaseq
- Savaatillit Peqatigiiffiit Suleqatigiissunit (SPS)-mit sinniisoq ataaseq.
- Inuili - Food College Greenlandimit sinniisoq ataaseq
- Nunalerinermi Siunnersuisooqatigiinnit sinniisoq ataaseq.

Suleqatigiissitaq Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit aqunneqarpoq allattaavigineqarlunilu.

Suleqatigiissitap pingaarnertut suliassai pingasunut avinneqarnikuupput: (1) nunalerinermik ilinniarfimmik pilersitsinissaq pisariaqartinneqarnersoq misissoqqissaassallugu; (2) inuussutissanik ilinniarfik nutarterneqarsinnaanersoq, taamaalilluni nunalerineq, neqinik naatitanillu tunisassiorneq aqutugalugu imminut pilersorneq, imminut napatissinnaaneq nutaaliernerlu nalilersorneqassallutik; (3) siuliini taaneqartut pillugit innersuussusiornerit.

2.4 Suliassamut tunngavissiaq

Suleqatigiissitap suliassaminut tunngavii tulliuttuni allassimasut aallaavigalugit misissuinerit Nassuiaat 1-mi aamma 2-mi suliarineqarput.

Suliassanut tunngavik makkunanga imaqarpoq:

- Imminut pilersornissaq pingaartillugu nunalerinermut ilinniarfimmik pilersitsinissaq pisariaqavinnerseq matumani ilanngullugu ilinniareernerup kingorna inuussutissarsiutinik periarfissaqavinnerseq
- Savaatilingorniarkfik Upernaviarsummiittoq ilumut nunalerinermik ilinniarfeqarfingortinneqarsinnaanersoq
- Ilinniarfiit fagillu sorliit ikinnerpaamik neqeroortigineqarsinnaanersut
- Nunalerinermik ilinniarfimmi ilinnialersussatut akuerineqarsinnaasut amerlassusaattut ilimagisat
- Nunalerinermik ilinniarfimmi kalaallisut ilinniartitsisoqarsinnaaneramik periarfissaqarnersoq
- Nunalerinermik ilinniarfiup aqqissugaanera qanoq ittoq pitsaanerpaajunersoq
- Ilinniarfik imaluunniit ilinniarfiit qanoq ittoq/-ut pigineqaruni/-nik pitsaanerpaassanersoq/-sut (inuussutissarsiutinut ilinniarfik imaluunniit ingerlaqqiffiusumik ilinniarfik imaluunniit taakkua marluutillugit)
- Nunalerinermik ilinniarfiup pilersinnissaanut aningaasartuutit amerlassusilikannerneqarneri
- Nunalerinermik ilinniarfiup ingerlanneqarnissaanut aningaasartuutit amerlassusilikannerneqarneri
- Upernaviarsummi periarfissat, atortut il.il. pioreersut atorsinnaanersut imaluunniit periarfissat, atortut nutaat il.il. pisariaqartinneqarnersut

Siuliini ajornartorsiutit misissoqqissaarnerinut ilaatillugu tunngavilersukkamik innersuussutinik tunniussisoqassaaq. Innersuussutini pissutsinik attuumassuteqartunik aamma ilaqarsinnaapput, suliat siuliini taaneqartuni taaneqarsimangitsunik.

2.5 Inatsisit

Inatsisit, misissuinerit il.il. attuumassuteqartut tunngavittut allattorsimaffiat:

- Inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerit aamma inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerup iluani pikkorissaanerit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 10, 19. maj 2010-imeersoq

3. Eqikkaaneq inerniliinerlu

3.1 Eqikkaaneq

Suliassanut tunngavimmi pingaarnertut apeqqut tassaavoq Kalaallit Nunanani nunalerinermik ilinniarfimmik ilumut pisariaqartitsisoqarnerseq aamma nunalerinermik ilinniarfimmi naammassinninnerup kingorna inuussutissarsiutini attuuttuni periarfissaqarnerseq nalilersuinissaq. Suliassanut tunngaviup pingaannginnerusutut apeqqutaani ilaatigut nunalerinermik ilinniarfik qanoq aqqissuuneqarsinnaanersaq misissuinissaq, Upernaviarsummi savaatilinnigorniarfik pioreersaq siunertamut atorneqarsinnaanersaq kiisalu pilersitsinermut ingerlatsinermullu aningaasartuutaasinnaasut qanoq amerlatigikannernissaannik nalilersuinernik ilaqassapput.

Suliassat tunngavii akisinnajumallugit paasissutissanik katersuiviit angisuut marluk savaatilinnit, nunalerinermik suliaqartartunit soqutigisaqatigiinnillu imallit ilaatigut atorneqarput aamma suliassat tunngaviisa apeqqutitaannik ilaannakortumik akissutissarsiniarluni ilaatigullu suliaqarfimmi tassani siunissami ilinniarfiujumaartussat atuisut kissaataannik matussusiinnaanersut qulaajarsinnaajumallugit atorneqarlutik.

Ileqqoq malillugu nunalerinermik ilinniarfimmik pilersitsineq naammattunik ilinniartussaqaqqanngimmat atuartitsisoqarsinnaassanngitsoq aamma ileqqoq malillugu nunalerinermik ilinniarsimasut suliaqarfiup taassuma iluani suliffissaminnik nassaarsinnaaneri ajornakusoortartoq qulaajaanerup takutippai. Paasissutissanik katersuivik naapertorlugu nunalerinermik suliallit /savaatillit pioreersut taakkunannga piginnaasaannillu atuiniarlutik sulisussarsiorneq ajorput.

Massakkut siusinnerusukkullu atuisut Upernaviarsummi savaatilinnigorniarfimmik pilersitsisoqassanngitsoq aamma kissaatigigaat qulaajaanerup aamma takutippaa, tamanna sumiiffiup inissisimaneranik, tunngavianik piffissamullu attuuttumut atortorissaaruteqaqqannginnermik peqquteqarpoq.

Paasissutissat katersinerup takutippaa inuussutissarsiuteqartunit pikkorissarnerit sivikinnerusut sivisunerusullu, modulit sivikinnerit aamma inuussutissarsiut/ inuussutissarsiummi tassani fagit aalajangersimaqqissaartut kiisalu inuussutissarsiornermik ilinniarfiit periarfissarissallugit assut kissaatigineqartartut. Akissuteqartut amerlasuut inuussutissarsiut inerisaqqinniarlugu aamma aningaasatigut akilersinnaasumik ingerlasinnaalerniassaagamik ineriartortitsinissaq, nutaamik ilikkagaqarnissaq nutaaliornissarlu kissaatigalugu oqariartuuteqartarput.

Ilutigisaanik Kalaallit Nunaanni ukiuni aggersuni inuussutissanik imminut pilersorneq aamma inuussutissanik tunisassiorneq kiisalu imminut napatissinnaaneq Naalakkersuisunit erseqqissumik kissaatigineqarlunilu erseqqissumik anguniarneqassasut sammineqassapput aamma taakkua ilutigalugit akissuteqartut oqariartuuteqarput suliaqarfiup iluani ilinniarnissamik periarfissat nutaat ileqqullu malinnagit ilusilersorneqarnissaanik eqqarsaatersulernissaq pisariaqartinneqartoq.

Inuussutissarsiut nutaavik savaatilinnigorniarfiup ilaanit, nunalerinermik ilinniarfiup ilaanit aamma Inuilimi inuussutissalerinermik ilinniarfiup ilaanit imaqqartumik aqqiissuteqarsinnaaneq kiisalu nunalerineq, imminut pilersorneq, inuussutissat, nutaaliorneq aamma imminut akilersinnaaneq

sammillugit pikkorissaanerit modulikkaartumik ilinniartitsinerit pilersinneqarpata pitsaanerpaamik aaqqiissummik nassaartoqarsinnaassasoq qulaajaanerup eqikkarneqarnerata takutippaa.

Inuili-p aamma CAK-p pilersinneqarnissaannik allaffissornikkut massakkut tunngavissaqareerpoq aamma aaqqiissutip nutaap taamatut isikkullip inissinneqarnissaani akissuteqartut, inuussutissarsiutiminnik atuisut suliffeqarfyllu pisariaqartitaannik matussusiisnaasut Narsami Qaqortumilu pigineqareerput.

Upernaviarsuup nunani tamalaani soqutiginnissinnaasut suleqatigalugit aningaasaleeqataasoralugillu Issittumi qitiusumik ilisimatusarfiullunilu misileraavinngortinneqarsinnaanerata misissorneqarnissaa kaammattuutigineqarpoq.

Ilutigisaanik nalunaarussiaq "Kalaallit Nunaanni nunalerineq – siunissami ineriartortitsinissamut ilisimatusarnissamullu periarfissat pisariaqartinneqartullu"¹ naapertorlugu Upernaviarsuk nalitunerulersillugulu nukittorsarniarlugu issittumi qitiusumik ilisimatusarfiullunilu misileraavinngortinneqarsinnaavoq ilisimatusarnerillu pisariaqartinneqarlunnartut nunani allani ilisimatusarfiit suleqatillu allat suleqatigalugit pitsanngorsarneqarlutillu annertusarneqarlutik. Tamatuma saniatigut killeqarfiit akimorlugit suleqatigiissinnaanerit ilinniarsinnaanerillu tunngavissillugit.

3.2 Tamakkiisumik naliliineq

Nunalerinermik Ilinniarfik innuttaasunik inuussutissarsiuteqartunillu qanimut attaveqartariaqarpoq. Tamanna siunnersuisarfiit imaluunniit advisory board, nunalerinermik inuussutissarsiuteqartut inuussutissarsiuteqartullu allat akuutinneqarlutik suleqatigiiffii aqutigalugit anguneqarsinnaavoq.

Nunalerinermik ilinniarfik ilinniarfiussaaq isumalluutaalluarlunilu suliniuteqallaqqissoq qaffasissunik pikkorissartitsinerik, ilinniartitsinerik immaqalu ilisimatusarnissanik ilinniartunut inuiaqatigiinnullu iluaqutaasussanik neqerooruteqarsinnaasoq. Taasiornikkut ilinniartitsinerit ilisimasanik paasisanillu kiisalu periutsinik nutaanik aallaavillit qulakkeerlugit ingerlanneqarsinnaassapput.

Upernaviarsummi nunalerinermut ilinniarfimmi taamatut aqqiissuusamik ingerlatsisinnaanissaq piviusorsiunngilaq. Najukkami innuttaasut tallimat missaaniipput ulluinnarnilu susassaqarani soorluttaa inuttut kulturikkullu sammisassaqqanngitsumi. Tamatuma saniatigut meeqqeriveqqanngilaq, atuarfeqqanngilaq pisinarfeqaranilu il.il., taamaannerata meeralinnik ilinniartitsisussaqaarniarneq ajornarsisittarpaa. Assersuutitut taaneqarsinnaavoq Savaatilinggorniat Ilinniarfiiani ilinniartitsisinnaasumik ataasinnguamilluunniit atorfinitsiniartarneq piffissami sivirusumi ajornartorsiutaasimammat.) Paasissutissanik katersinermut atatillugu akissuteqartut erseqqissumik akipput Upernaviarsummi ginnarumanatik ilinniarfiullu illoqarfimmut nuunneqarnissaa kissaatiginartinnerullugu.

Savaatilinggorniarfimmi ukiuni kingullerni ilinniartunngortartut nikerarlutillu amerlasimannngillat. Kisitsisit appasinneri paasissutissanik ujartuisimaneq aallaavigalugu assigiinngitsunik aallaaveqarsinnaapput, ilaatigut savaatilitut inuunissamik soqutiginninnginnermik, nunalerinermi inuussutissarsiummi suliffissat amerlannginneranik, ilinniakkap pitsaassusaata unammilligassaqaarnerinik kiisalu Upernaviarsummi initigut inuuniarnikkullu atugassarititat killeqarnerinik patsiseqarsinnaasut.

¹Ataatsimut eqikkaalluni nalunaarussiaq Greenland Perspektiv suleqatigalugu november 2019-imi Greenland Agriculture Initiativemut (GRAIN) saqqusmiussaq

Atuarfiup piginnaasai ilaatigut ilinniartitsisussaqaarniarnera, ilinniartitsissutinik atortoqarniarnera, allatigullu atortoqarniarnera (atuarfiup angerlarsimaffiillu initaat) kiisalu ilinniartitsinerit pitsaassusaat ilinniartussaaleqisarnermut ilinniartuutigisallu unigatik atuaannarsinnaanissaanut nipilersoqataasarput.

Nunalerinermut ilinniarfiup inuusuttunut soqutiginarsarnera ilinnialersartut naammassisartullu amerleriarnernik kinguneqartumik aallartinneqaraluarpalluunniit *Nunalerineq pillugu periusissiaq 2021-2030*, -mi aamma erseqqissaatigineqartut nunalerisussanik untritilikkaanik ilinniartitsisariaqarnissaq pisariaqarunangilaq.

Paasissutissanik katersinermi nunalerinermut tunngatillugu ilinniartunngortartussat ilinniarsimasunillu ilinniartitsisussaqaarniartarnerit killeqartut tamannalu nunalerinermik inerisaanissamik annertuusaanissamillu killiliisuusoq.

3.2.1 Inerniliussap ilaa

Inerniliussaq tassaavoq Kalaallit Nunaani qangatut ilinniarsimasunik nunaatileqarnissamik pisariaqartitsineq annikitsuarsuusoq, nalinginnaasumik qaffassisumillu nunaatilinnigorniarluni ilinniareernerup kingorna nunaatilinnut ilinniarsimasunut suliffissat killeqarmata.

Tamatuma saniatigut inerniliunneqarpoq Upernaviarsummi nunalerinermut ilinniarfimmik qangatut nunalerinermiluunniit ilinniakkanik aallartitsinissaq pissusissamisunngitsoq najugaq avinngarusimavallaarmat atortullu nungullarpallaarsimammata.

Inuusutissarsiummi tassani pisariaqartitat pisariaqartitat aallaavigalugit immikkut pikkorissaasarnikkut suliniuteqartarnikkullu aammalu ilinniaqqittarnikkut piginnaanngorsartarnikkullu pissarsiarineqarsinnaapput, taakkulu paasissutissanik katersinermi aamma eqqortuuneri uppennarsarneqarput.

Tamanna *Nunalerineq pillugu periusissiaq 2021-2030*-mi anguniakkanut naapertuuppoq nunalerinermi unammilligassanut immikkoortortami allassimammatt unammilligassat siunertalimmik pikkorissaasarnierit, ilinniaqqittarnerit siunnersuisarnerillu aqutigalugit piginnaanngorsartarnikkut naammassineqarsinnaasut, taakkulu nunalerinermik ilinniarfimmik nutaamik pilersitsinermit pitsaanersumik sunniuteqarsinnaasasut. Savaatilinnigorniarfiup siunissaata nalilersorneqarnissaa pisariaqartitallu siunertalimmik pikkorissaasarnikkut pissarsiarineqarsinnaalernissaasa erseqqissumik nalilersorneqarnissaat periusissiakkut kaammattuutigineqarpoq.

Misissuinerup takutippaa Savaatilinnigorniat ilinniarfianit, nunalerinermik ilinniarfinit Inuilimilu inuusutissalerinermik ilinniakkat ataatsimut nalilersuiffigereernerisigut inuusutissarsiutinut ilinniarfimmik/inuusutissarsiutinut ilinniakkanik nutaanik pilersitsinissaq, aammalu CAK suleqatigalugu nunalerineq. imminut pilersorneq, inuusutissalerineq, inerisaaneq piujuartitsinerlu aallullugit pikkorissaasarnikkut nangeqattaartussanillu ilinniartitsisarnikkut Kujataani Issittumi nunalerinermi ilinniarfimmik ilisimatusarfimmillu pilersitsinikkut unammilligassat pitsaanerpaamik aaqqinneqarsinnaasut. Misissueqqissaarnikkut paasineqarportaaq Upernaviarsummi attatiinnarnissaa kissaatigineqartoq, ilinniarfiujunnaarluni ilisimatusarfiullunilu misileraavinngortinneratigut.

Ilutigalugu nalunaarussiaq “Kalaallit Nunaanni nunalerineq – siunissami ineriartortitsinissamut ilisimatusarnissamullu periarfissat pisariaqartinneqartullu” naapertorlugu Upernaviarsummi nalitunerulersillugulu uummarissarneqarsinnaasaaq ilisimatusarnerillu pingaarutillit tassani ingalanneqareersut annertusarneqarsinnaassallutik.

Inuusuttut inuusutissarsiutit aalajangersimasut ilisimanerulerumallugit ilami ilisimatusarfigiumallugit inuusutissarsiutinut ilinniarfiit ilinniarfigissallugit toqqartarpaat. Nunalerinermi teknikkimut pisariusunik

tunggasunik ilisimatusarnernilluunniit tunggasunik ilisimasaqarnerunissaq pisariaqartitsisoqassappat ilinniarfiit ingerlaqqiffiusinnaasut periarfissaapput pitsaasut pisariaqartitsinerlu naapertorlugu pilersinneqarsinnaallutik soorlu ilulissani SPS-itut.

Pikkorissartitsisarnernik, Sulisut ilinniaqqinnissaanik aamma ingerlaqqiffiusumik ilinniaqqinnissamik, inuussutissarsiummik ingerlaqqiffiusumillu ilinniakkanik neqerooruteqartalernikkut atuarfik ilinniarfigissallugu kajuminnarnerulissaaq ilutigisaanillu nunalerinermut tunngatillugu ilinniagassat suliffissallu assigiinngitsut ammaaneqarlutik.

Inuussutissarsiutinut ilinniartitaanerit aamma ingerlaqqiffiusussamik ilinniartitaanerit tapertariissillugit ingerlanneqarsinnaapput ilinniagaq ilinniartumut atuagarsornikkut ilisimasanik suliatigullu pisinnaasanik pissarsiffiusumik. Ataatsimut isigalugu nunalerinermik ilinniarfiup pikkorissartitsisarsinnaanissani, inuussutissarsiummut ilinniarfiunissani ingerlaqqiffiusumillu ilinniarfiunissani anguniartariaqarpaa ilisimatusarnernullu akuullarluni. Taamaasiornikkut ilinniakkap qaffasissuunissaa nunalerinermillu inuussutissarsiuteqartut ilisimasanik nutaanik pisariaqartitsisarnerat piginnaasalinnillu sulisussaqtarsinnaanerit qulakkeerneqarsinnaassaaq.

3.2.2 Inerniliussap ilaa

Savaatilinggorniarfimmitt, nunalerinermik ilinniarfimmitt aammalu Inuilimi inuussutissalerinermik ilinniarfiup ingerlataasa ilaanit imaqtartumik kiisalu nunalerineq, imminut pilersorneq, inuussutissat, nutaaliorneq aamma imminut akilersinnaasumik ingerlatsineq sammillugit pikkorissaanerit modulikkaartumik ilinniartitsisarnerit pilersinnerisiguttaaq nutaamik qitiusumik inissimasumik inuussutissarsiummik aqqiissuussinissaaq/inuussutissarsiutinut nutaavimmik ilinniarfiliornissamik pilersitsisoqarnissaa aqqiissutissatut pitsaanerpaatut inerniliunneqarpoq.

Kalaallit Nunaani imminut pilersornerulernissaaq piujuartitsinissarluni isiginarlugit Kujataani Issittumi ineriartortitsiviullunilu ilisimatusarfimmik pilersitsinissamut peeriarfissatsialak atuisut, soqutigisaqatigiit qinikkallu kissaataat naapertorlugit misissorneqassaaq.

Upernaviarsummi nunalerinermik ilinniarfimmik pilersitsinissamut aningaasartuutaajunnartut missingerneqarnissaat sulinissamut tunngavissiami kissaatigineqarpoq.

Savaatilinggorniat ilinniarfiata isikkumisut isikkoqarluni nutarterneqarnissaa sanaartornissamut pilersaarutit pissarsiarineqarsimasut kisiisa aallaavigalugit nalilerneqarsinnaavoq,

Atuarfiup imassai atortussaalu aalajangersarneqarsimanngimmata atuarfiup sananissaanut aningaasartuutissat **missingiussami** kisimi takuneqarsinnaapput.

Upernaviarsummi nunalerinermut ilinniarfiliortoqarnissaa aalajangiunneqassappat sab'naartornissamut pilersaarutaareersoq nalilersorinnaajumallugu nunalerinermullu ilinniarfimmik piumasaaqatit pisariaqartitallu immikkut ittuusut naammassisinnaajumallugit atuarfimmik ilinniagassatut sammisassatullu kissaatit aalajangersarlugillu allaaserineqarnissaat pisariaqassaaq. Tamatuma kingorna nunalerinermut ilinniarfimmik atortut immikkut ittut ilinniartitsinernilu pisariaqartit aallaavigalugit sanaartornissamut pilersaarummik nutaamik naleqqussakkamik ineriartortitsinissaaq pisariaqassaaq.

Tamatuma saniatigut maskinanut, pequtinut, laboratorianullu aningaasartuuteqartoqassaaq tamakkununggalu aningaasartuutissat iliniakkat ilinniagassallu sorliit neqeroorutigineqartalissanersut paasineqareerpat aatsaat missingerneqarsinnaassapput.

Nunalerinermik ilinniarfimmik takussutissiaq 1-imi akinut missingiutit naapertorlugu pilersitsinissaaq takussutissiaq 2-milu nunalerinermik ilinniarfiup ingerlanneqarneranut aningasartuutissatut missingiutit naapertorlugit naatsorsuiniiviit takutippaat Upernaviarsummi nunalerinermik ilinniarfimmik pilersitsinissaaq atortunut maskiinanullu aningaasartuutit missingernerit ilanngunnagit minnerpaamik 101.760.000 mio. kr.-

inik naleqassangatinneqarpoq. (Aningaasartuuteqarfiusussatut missingiutigineqarsimasunit siumut naatsorsuutiginniganut aningaasartuutissat 20%-iusussatut missingerneqarput.)

Nunalerinermut ilinniarfiup atortutigut, pequtitigut ilinniartitsinermilu atortutigut pisariaqartitai misissorneqarsimanatillu nalilersorneqarsimatinnagit aningaasartuutissaviit missingerneqarsinnaanngillat. Nunalerinermut ilinniarfimmi atortussat immikkut qanorlu pitsaassuseqassanersut aamma paaseqqaassallugit pisariaqarpoq. Pitsaassusaat, suminngaanneereri, sananeqarfiillu apeqqutaallutik akii assigiinngitsorujussuusinnaasarmata missingeeqqissaartoqassappat pisiassat qanoq ittuunissaanik misissueqqissaartariaqarpoq.

Siulianisut missingiisoqarneratigut aarleqqutigineqarsinnaasooq tassaavoq atuarfiup pilersinnissaanut pitsaasumillu ingerlanneqarnissaanut naammattunik aningaasassaqaarnissaq. Tassani pineqarlutitaaq illutaanut, ilinniartitsinermi atortussanut, sulisunut ingerlatsinermilu aningaasartuutissanut aningaasat atugassat. Pineqartoq angusinnaajumallugu pisortanit tapiiffigineqarnissaq, namminersortunit aningaasaliissarsiorinissaq nunanit tamalaannilluunniit ineriartortitsinermut atuagassanik aningaasassarsiorsinnaanissaq pisariaqarsinnaavoq. Sanaartornissamut aserfallatsaaliuisarnissanullu aningaasartuutissat matussusersinnaajumallugit aningaasalersornissaanut pitsaasumik pilersaaruteqaarnissaq taamaammatt pingaaruteqarluinnarpoq.

3.2.3 Inerniliussap ilaa

Taamaattumik ilinniagassat ilinniarneqarsinnaasullu aalajangersarneqarsimatinnagit erseqqissumik pivusorsortumillu missingiisoqarsinnaanngilaq, aningaasartuutissat ilaat annertuut ilinniartitsinissanut ilinniartitsissutissanullu attuumassuteqarmata.

Tamatuma saniatigut naatsorsukkat takutippaat savaatilingorniarfioreersup massakkutut ingerlaannarnissaa qulakkeerniarlugu illuutit pioreersut iluarsartuussinissanut aningaasartuutissat annertoourujussuussasut. Taamaattumik taamatut iliornissaq kaammattuutigineqarsinnaanngilaq.

Kalaallisut ilinniartitsisoqartalissappat annertuumik pilersaarusiortoqartariaqarpoq aammalu sulisussanut atortussanullu annertuumik aningaasartuuteqartoqartariaqassalluni. Piumasaqaatit siuliani taaneqartut naammassineqarsimatinnagit savaatilingornianut ilinniarfimmi kalaallisut ingerlalluurtumik ilinniartitsisalnissaq takorlooruminaappoq. Tassunga ilanngullugu erseqqissaatigissallugu pingaaruteqarpoq Kalaallit Nunaanni nunalerinermik ilinniartitsinermik ingerlatsisoqarnikuunnngimmat, taamaattumillu misilittagaqartoqarpiannngimmat pilersitsinissaq immikkut unammilligassaqaarsinnaalluni.

Kalaallinut naleqqussakkanik kalaallisut ilinniartitsissutissanik ineriartortitsineq suliat ingerlanerani qitiutittariaqaarnissaa pisariaqarpoq, pissutsit atugassarititalu atuuttunit allarlunnaammata. Taamaasiortoqassappat ilinniagassatut pilersaarutit, praktikkerfissat ilinniartitsinernilu atortussat nutserneqarlutillu naleqqussarneqartariaqassapput, taamaasiortoqassappallu suliamut tunngatillugu taaguutinik ilisimasalinnik oqaatsinillu atuilluarsinnaasunik suleqateqartoqartariaqarpoq. Pitsaasumik eqqortumillu ingerlatsisoqassappat oqaatsinik sulisussamillu ilisimasalinnik suleqateqaarnissaq pisariaqassaaq. Misiligutinik ingerlanneqaruni iluaqutaasinnaavoq atortussat atulivitsinnagit misiligarneqarlutillu naqqissorneqartarnissaat eqqarsaatigalugu.

Ilinniartitsinerup piffissap ingerlanerani attatiinnarnissaa ineriartortinneqarnissaalu eqqarsaatigalugit siunissarlu ungasissoq eqqarsaatigalugu pisortat ilinniarfiillu akuulluarnissaat pisariaqarpoq. Najukkani nunanilu tamalaani kattuffinnik suleqateqaarnissaq kiisalu killeqarfiit aporfiginagit ilinniartitaanermut tunngatillugu suleqatigiinnerit (Cross Border Education) aqqutigalugit atuarfiup ineriartortinneqarneranut

peqataatitsisoqarsinnaavoq ataavartussamillu pitsaasulimmik ingerlatsinissaq qulakkeerniarlugu atuarfiup ingerlanneqarnera akuttunngitsumik nalilersorneqartassaaq.

3.2.4 Inerniliussap ilaa

Nunalerinermik ilinniarnert allatut aqqissuullugit nunani allanik suleqateqarluni (cross border samarbejde) ingerlanneqalersussannornissaat toqqarneqassappat, kalaallinik ilinniartitsisussaqaarnissaq qulakkeerniarlugu ilinniartitsisussat ilinniartitsinissat isumaqatigiissutissat ilaattut pingaartutut isumaqatigiissutiginnissaa pingaartinneqarsinnaavoq, tamatumalu saniatigut kalaallit ilinniartitsisutissat, allaaserisat, atortussallu allat pisariaqartinneqartut kalaallisut suliarineqartarsinnaapput kalaallisuunngorlugilluunniit nutserneqartarsinnaapput, taamaasiornikkut piffissap ingerlanerani ilinniartitsineq kalaallinit tiguneqarsinnaassammat kalaallisullu soraarummeertoqarsinnaalissammat. Taamaasiornikkut ilinniartitsinerit, pikkorissarnerit ilinniagassallu modulikkaartut kalaallisut ingerlanneqarsinnaalissapput.

3.2.5 Inerniliinivik

Upernaviarsummi illuutit atortullu annertuumik iluarsarneqarlutillu nutarterneqanngikkunik atorneqarsinnaanngitsutut tamakkii sumik nalilerneqarpoq taamaattumillu nutaanik illuutaarlunilu atortutaarnissaq pisariaqartoq. Taamaasiorneq akisoorujussuussaaq massakkullu atukkanik allannortitsiviunaviarani.

Illuutit atortullu nutarterneqannginnerat annertuumik kingunerluuteqassaaq. Ilinniarfiup pisoqalisimasup naammattumillu ilinniarfiusinnaanngitsup atuarfiup tatiginassusaa pingaaruteqassusaalu mangiassavaa, ilinniartitsisarnerlu eqqarsaatigalugu quppamik pilersitsisoqassalluni ilinniartummi kissaatigisamittut, naatsorsuutigisamittut, pisassamittullu siunissami inuussutissarsiutigiligassaminni atugassaminnik nammattunik ilisimasaqalernissaminnut piginnaasaqalernissaminnullu ilinniarfik tunniussaqaarsinnaassaangimmat, tamanna ilinniakkaminnik unitsitsiinnartartunik kinguneqassaaq.

Kalaallit Nunaani nunalerineq soorlu europami nunalerinermut sanilliukkuminaappoq, nunami tamakkunani nunalerinermi atortut nunap sannaanut tunisassiassatullu pisariaqartitanut naleqqussarneqarsinnaasarmata. Nunalerinermi soorlu tunisassiarineqalersinnaasut tunisassiarineqarsinnaasullu kiisalu sullissisutigisat pilersaaruteqarfigineqanngitsut aallaavigalugit nunalerinermi tunisassianik nunatsinni nunanullu allanut tuniniarneqartartussanik annertuumik tunisassiulernissaq siunertaralugu nunalerinernik ilinniarfiliornissamik pisariaqartitsineq illersorneqarsinnaanngitsutut pissusissamisunngitsutullu isigineqarpoq. Paasissutissat saqqummiunneqartut aallaavigalugit Kalaallit Nunaata nunalerinermik ilinniarfittaarsinnaanera pisariaqartutut nalilerneqarsinnaanngilaq.

Paarlattuanik nunalerinermi inuussutissalerinermilu ilinniarsimasunik uummasunik, naatsitanik, nunalerinermi maskianik, illup iluani naatitsinermik, piujuartitsinermik akuutissanillu akuneqarsimannngitsunik naatitsinermik ilisimasalinnik sulisoqarnissap pisariaqassusaa pingaaruteqassusaalu nassuerutigisariaqarpoq.

Paasissutissat katersorneqarsimasut takutippaat ilinniartitsinerit imai, aqqissugaanera, illutaasigut atugassarititat, akilersornissaanullu tunngasut nalilersoqqittariaqarlutillu, eqqarsaatigineqaqqillutillu nutartertariaqartut. Tamatuma saniatigut paasissutissat takutippaat savaatillit imminut akilersinnaasumik ingerlatsiartornerminni soorlu aningaasanik aqutsinermut, narsaatinik imerterisarnermut il.il. pikkorissartinneqartarnissaminnik pisariaqartitsisut.

Tamakku ilinniarsinnaanissamut neqeroorutini piginnaangorsarnissamullu neqeroorutini 1>Nunalerineq pillugu periusissiaq 2021-2030-miittumi, nunalerinermut unammilligassat pillugit immikkoortumi erseqqissaatigineqarput ilaatigut oqaatigineqarluni nunalerinermik ilinniarfimmik nutaamik pilersitsinermit aalajangersimasumik sammisaqarluni pikkorissartitsisarnerit, ilinniaqqittarnerit ilitersuisarnerillu siunissami sunniuteqarluarnerussasut. Savaatilinggorniarluni ilinniarfiup siunissaata nalilersorneqarnissaa aalajangersimasunillu sammisaqarluni pikkorissartitsisarnerit isiginiarneqarnerunissaat periusissami kaammattuutigineqarpoq.

Qulaajaanerup takutippaa Inussutissarsiornermut ilinniarfimmik nutaamik qitiusumik inissisimasumik pilersitsinikkut inuussutissarsiutigut ilinniartitsinerit inuussutissarsiut nutaavik savaatilinggorniarfiup ilaanit, nunalerinermik ilinniarfiup ilaanit aamma Inuiliimi inuussutissalerinermik ilinniarfiup ilaanit imaqartumik aaqqiissuteqarsinnaasoq kiisalu nunalerineq, imminut pilersorneq, inuussutissat, nutaaliorneq aamma imminut akilersinnaaneq sammillugit pikkorissaanerit modulikkaartumik ilinniartitsinerit pilersinneqarpata pitsaanerpaamik aaqqiissuteqartoqassasoq.

Ilutigisaanik Upernaviarsuup siunertaa allanngorlugu ilisimatusarnermut misileraanermullu atornerqarsinnaanera misissorneqarsinnaavoq, tassani silap pissusaanut, avatangiisinut issittumilu nunalerinermut tunngasut ilisimatusaatigineqartussanngorlugit.

4. Innersuussutit

Kalaallit Nunaanni nunalerinermi ilinniartitaanerit pikkorissartitsisarnerillu qanoq aaqqiissornerqarsinnaanerannut ataani innersuussutit pingasut saqqummiunneqassapput.

Nunalerinermi ataavartumik piginnaangorsaanissamut suliffeqarfinni piumasaaqatit naammassinninniarlugit kiisalu Kalaallit Nunaanni inuussutissanik inuussutissarsiornikkullu nammineq pilersorerulernissamut Naalakkersuisut anguniagaat tapersersorniarlugu innersuussutit suliarineqarput. Qulaajaaneq aallaavigalugu uku innersuussutigineqarput:

Innersuussut siulleg – Savaatilinggorniarfimmik nalilersuineq

Innersuussutigineqarpoq, savaatilinggorniarfiup imarisaanut, aaqqiissugaaneranut ingerlatsineranullu sumulluunniit attuumassuteqanngitsumik naliliinissamut aningaasaliisoqarlunilu misissuisoqassasoq.

Naliliinermi ilinniartitaanerup suliassatigut ilinniartitsiniarnikkullu unammilligassai suussuserneqarlutillu iliuuseqarfiginissaat ukkatarineqassaaq. Tamatumani ilaatinneqarsinnaapput ilinniarfiup aaqqiissugaaneramik, ilinniartitsisussatut periarfissanik, atuarfimmiiinneq sulinermillu misiliinermik, ilinniartitaanermik pilersaarusiornermik, suliffimmik misiliinermut pilersaarutitik ilinniartitsinermilu atortunik il.il. misissuineq. Naliliinermi aamma ilinniartitaanerup neqeroorutigineqarnera Inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerit aamma inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerup iluani pikkorissaanerit pillugit Inatsisartut Inatsisaanni nr. 10, 19. maj 2010-imeersumut susassaarfimmullu tassunga malittarisassanut naapertuunnersoq misissorneqassaaq.

Naliliinerup kingorna ilinniarfeqarfiit, pisortat ingerlataqarfii, suliassaqarfimmi sulisut susassaartullu allat peqatigalugit savaatilinggorniarfiup imarisaanik, ingerlanneqarneramik pitsaassutsitigullu qaffasissusaanik iluarsaassisoqassaaq. Iluarsaassinermi nammineq pilersornissaq annertunngitsumillu inuussutissanik tunisassiorneq ilinniartitaanermi ukkatarineqarnerulissapput. Naalagaaffiit suleqatigiinnerisigut aamma

atuarfimiinnermut sulinermillu misiliinermik periarfissanik nutaanik ujartuisoqassaaq, tamanna nunami allami suliffeqarfimmik naapertuuttumik suliniutitut misiligutitut pissaq.

Innersuussutit aappaat – Inuussutissarsiornermik ilinniartitaanermik nutaamik Narsami inissimasumik pilersaarusionerq

Innersuussutigineqarpoq, nunalerinnermut tunngasumik tamatumani savaqarnerq, inuussutissat, nammineq pilersornerq piujuartitsinerlu ilanngullugit inuussutissarsiornermik ilinniartitaanermik nutaamik Narsami pilersitsisoqassasoq, tassungalu atatillugu Narsap Iuani illorsui pisiarinerqassasut

Aqutsisoqatigiinnik pilersitsisoqartoqaralarpoq, taakku qulaajaanerup manna inerniliineri tunngavigalugit inuussutissarsiornermik ilinniartitaanermik nutaamik pilersitsinissamut siunnersuusiussapput.

Ilinniartitaanermi nunalerineq, inuussutissat, nammineq pilersornerq piujuartitsinerlu qitiutinneqassapput.

Aqutsisoqatigiit aamma ilinniartitaanerup nutaap siunertaa, inissisimanera immikkullu ukkatarisassai nassuiassavaat, suliallu ingerlanerani suliniutip siuariatornera ingerlaannarnissaalu qulakkiissallugu.

Aqutsisoqatigiit suliassamut tunngavissaq sularissavaat, tamatumalu kingorna suliniuteqatigiinnik/suleqatigiinnik immikkut ilisimasalinnik pilersitsissapput, taakkulu ataani allaqqasut akuutinnissaat aamma/imaluunniit (avataaneersunit) sularinerqarnissaat qulakkeerinnissallutik.

1. Piviusorsiornermik piffissalersukkamik pilersaarusiaq
2. Misissuinerit misissueqqissaarnerillu tunngavissut, soorlu sulisoqarnermik, inuit katitigaaneramik, aningaasaqarnikkut ilinniartoqarsinnaanikkullu il.il. misissueqqissaarnerit.
3. Pisariaqartitsinerimut niuerfinnillu misissueqqissaarnerit
4. Suliniutip inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut tunngatillugu nalilersuineq, aningaasaqarnikkut kingunerisassat aarlerinaatinillu misissueqqissaarnerq
5. Narsap Iuani illunut sanaartornermut pilersaarusionerq²
6. Nunani allani ilinniarfeqarfinnik allanik suleqateqarnissamut periarfissat, Cross Border Education-imik taaneqartartoq
7. nunalerinnermik inuussutissalerinnermillu inuussutissarsiornermik akuutitsineq
8. atuartitsissutit, ilinniartitaanerit pikkorissartitsinerillu imarisassaat,
9. akuerisaanissaq, uppersaasiisarnerq pitsaassutsimillu qulakkeerinninneq
10. nittarsaassineq sulisussarsiornerlu
11. ilinniartitsinerimut atortut atortorissartitillu, Nunani Avannarlerni nunalerinnermi ilinniartitaanermi immikkoortut atulernissaat kiisalu nunalerinnermut, inuussutissanut, piujuartitsinerimut namminerlu pilersuinnermut pikkorissartitsinerit

Suliffeqarfii ataavartumik piginnaanngorsaatitsinerimik pisariaqartitsinerat naammassinninniarlugu savaateqarnermik nunalerinnermillu suliaasaqarfimmi pikkorissartitsinerit suut neqeroortutiginerqassanersut

² Suliffeqarfimmi ilinniartinneqarnissamik pikkorissartinneqarnissamillu pisariaqartitsinerit naammassinnissinnaanerit annertunerumik eqqumaffigineqarnissaat qulakkeerniarlugu aningaasanut inatsimmi konto 84.40.12 aqqutigalugu Narsap Iuani illut pitsaassutsikkut nalinganullu nalilersuisoqarpoq, tassanilu illut ilinniartitsinerimut atorneqarsinnaanersut qulaajarneqarnissaat siunertaalluni. Illut pitsaassutsikkut nalinganullu nalilersuinerit inernerisa misissomeqareepata illut pillugit sanaartornermut pilersaarusiortoqartariaqarnersoq naliliiffigineqassaaq. Illut pikkorissartitsinerimut ilinniartitsinerimullu naleqqussarnissaat taavalu inuussutissarsiornermik ilinniartitaanermut naleqqunnersut naliliiffiginissaat siunertaapput.

immikkut ilisimasallit suleqatigiit misissussagaat innersuussutigineqarpoq. Pikkorissartitsinerit, atuartitsinerit pisariaqartitsinerlu naapertorlugu ilinniagaqarnermi immikkoortortat naleqquttut ujjartorneqartorlu aqqutigalugit nunalerinermik suliasaqarfimmi ineriartortitsinerup akilerluarsinnaasoq piujuartitsisorlu siuarsarnissaa siunertaavoq, tamatumani neqinik naatitanillu nammineq pilersornerulernissaq sulissutigalugu.

**Innersuussutit pingajuat – Savaateqarneq ilisimatusarnerlu
Innersuussutigineqarpoq, nunanit tamalaanit susasaqartut tunniussaqaarsinnaasullu peqatigalugit suleqatigiissitap Upernaviarsuk Issittumi ilisimatusarfinngortinneqarsinnaanersoq misileraavinngortinneqarsinnaanersoq misissussagaa.**

Suleqatigiissitamik pilersitsisoqassaaq, taannalu Upernaviarsuup Issittumi nunalerinermut ilisimatusarfinngortinnissaanut misileraavinngortinnissaanullu nutartikkamik sanaartornermut pilersaarusiussalluni. Sanaartornermut pilersaarutini pioreersuni laboratoriaqarnissamut, sannaveqarnissamut nunalerinermilu atortunut atortorissaarutinullu allanut pisariaqartitsineq naapertorlugu illut allanngortinnissaanut pilersaarutit ilanngunneqassapput.

Qulaani pineqartunut suleqatigiissitaq aningaasalersuinissamut aningaasartuutinullu tamarmiusunut missingersuusiussaaq aammalu aningaasaateqarfiit pillugu ilisimatusarfiup aningaasalersornissaanut ingerlatsineranullu atatillugu suleqatigiinnissamut attuumassuteqartut akuutitsissalluni.

Tamatuma kingorna Upernaviarsummi sanaartornermut pilersaarut naapertorlugu isaterinissamut, nutarterinissamut sanaartornissamullu avataaniit aningaasaateqarfinniit aningaasaliisussarsiortoqassaaq imaluunniit allatut aningaasaliinissamut periarfissanik ujartuisoqassalluni.

Peqatigalugu nalunaarusiami "Kalaallit Nunaanni nunalerineq – siunissami ineriartortitsinissamut ilisimatusarnissamullu periarfissat pisariaqartinneqartullu" allaqqasunut naapertuuttumik Upernaviarsuup ilisimatusarfinngortinneratigut ineriartortitsisarfinngorneratigullu nutaamik naleqarnerulersinneqarsinnaavoq nukittorsarneqarlunilu, aammalu naalagaaffiit killeqarfii qaangerlugit nunani tamalaani ilisimatusarfiit suleqatissallu suleqatigalugit ilisimatusarneq piousoq pingaaqisorlu nukittorsarneqarsinnaavoq annertusineqarlunilu.

Innersuussutit ilaatigut ima ima qarput:

N r.	Kaammattuut	Aallartisa rneq	Naammassineq arpoq	Atuutilertera naatsorsuutigine qartoq	Aningaasalers uineq
1.	Savaatilingorniarnermut ilinniartitaanerup naliliiffigineqarnera nutarsarnissaanullu siunnersuut	2025	2025		500.000 kr.
2.	Aqutsisoqatigiit suleqatigiissitallu innersuussutaat, misissueqqissaarnerat	2025	2026		1-2 mio kr.

	misissuinerisalu il.il. ingerlanneqassapput				
2.	Narsap Iluani sanaartornermut pilersaarusiorneq	2025	2025		1 mio. kr
3.	Upernaviarsuup misileraasarfinngortin nissaanut nutartikkamik sanaartornermut pilersaarusiorneq	2025	2025		1 mio. kr

5. Suliassanut tunngavissiami immikkoortut akissuteqarfigineri

Suleqatigiissitap nalunaarusiortup savaatilinggorniat ilinniarfiat nunalerinermut ilinniarfinngortinnissaanut atatillugu ajornartorsiutaasinnaasut pillugit isummernissaq suliassarimavaa. Kapitalimi matumani suliassanut tunngavissiami ataatsimiititaliap immikkoortunut akissutai atuarneqarsinnaapput, immikkoortullu tamarmik ataasiakkaarlugit akissuteqarfigineqarlutik.

5.1 Imminut pilersornissaq pingaartillugu nunalerinermut ilinniarfimmik pilersitsinissaq pisariaqavinnersoq matumani ilanngullugu ilinniareernerup kingorna inuussutissarsiutinik periarfissaqavinnersoq pillugu

Suliassanut tunngavissiami immikkoortup 4.1-ip misissorneqarnerani paasinarsivoq, imminut pilersornissaq pingaartillugu Upernaviarsummi nunalerinermik ilinniarfimmik nutaamik pilersitsinissaq annertuumik pisariaqartinneqanngitsoq, tassungalu ataani paasissutissat isummersuutillu tunngaviliipput.

Akissuteqartut killormuuanik tikkuaapput, taakkummi nunalerinermut, imminut pilersornermut, piujuartitsinermut nutaaliornermullu tunngasunik, assersuutigalugu uumasuteqarnermi, kukkukuuteqarnermi naasunillu naatitsinermi, pikkorissartitsinernut, piginnaanngorsaanernut ilinniaqqinnernullu naleqquttunut periarfissinneqarusupput. Akissuteqartut aamma oqaatigaat, inuusuttunik ilinniartussarsiorneq ajornakusoornerulersimasoq, tassungalu atuarfiup illoqarfimmi periarfissanit ungasinnera, pisiniarnissamut periarfissat aammalu inooqatiginermut tunngasut pissutaallutik.

Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaatai aqutigalugit takuneqarsinnaavoq, nunalerinermik inuussutissarsiortut 2021-mi katillugit 141-usut (taakkunani 110-t pingaarnertut inuussutissarsiutigalugu 31-llu saniatigooralugu inuussutissarsiutigalugu). Ukiuni kingullerni arfinilinni sulisut nikerarpallaaratik amerlilaarsimapput. Nunalerinermi ilinnialertussat pillugit naatsorsuinerit ilimanarsisippaat, agguaqatigiissillugu nunalerinermi atuarfimmi ilinnialertussat amerlanerpaamik ukiumut tallimaasassasut. Tamatuma saniatigut akissuteqartut inernerit aqutigalugit takuneqarsinnaavoq, nunalerinermi piginnaasat pisariaqartinneqartut maanna siunissamilu tamakkiisumik atorfiit 1-5-it pisariaqartinneqartut.

Ilinniartussat taamak ikitsigalutik ilinniarfeqarfimmik taamaattumik siammasissumik pisariaqartitsisoqarneranik imaluunniit tunngavissaqarneranik oqartoqarsinnaanngilaq, ingammik ilinniartut amerlassusaat suliassaqarfimmut malunnaatilmik sunniuteqartussaanninnerat eqqarsaatigalugu. Tamatuma saniatigut atuarfimmik napatitsinermut aningaasartuutit pitsaaqutiniit annertunerussapput, ingammik nunalerinermik tunisassiornermi sulisoqartitsinermiluunniit annertuumik qaffaasoqartillugu ilinniakkamik naammassisaqartut qanorluunniit ikippallaarnissaat eqqarsaatigalugu.

Peqatigalugu periusissiami, Nunalerineq pillugu periusissiaq 2021-2030-mi, atuarneqarsinnaavoq: Nunalerinermut tunngatillugu ilaatigut savaatilinggorniarluni ilinniartitaaneq (ilinniartitaanerup matunissaa/nutarternissaa imaluunniit qaffassarnissaa) naliliiffigineqartariaqartoq; nunalerinermut namminerlu pilersornermut ilinniaqqinnerit ukkatarineqartariaqartut, aamma; ilinniaqqiffiusumik ilinniartitaanerit nunalerinermut tunngatillugu atorneqarsinnaasut amerlisarniarlugit eqimattanut naapertuuttunut ornigulluni ilitsersuisartunik pilersitsisoqassasoq.

Periusissiami oqaatigineqarpoq, savaatilinggorniarluni ilinniartitaanerup pitsaassutsikkut appariartornera ilinniartitaanerup orniginartinneqannginneranut pissutaaqataasoq, pitsaassutsikkullu qaffaasoqarneratigut ilinnialertussanut kajuminnarnerulissasoq. Tamanna Naalakkersuisoqarfiup paasissutissanik katersuinerani

akissutigineqartunit tapertaliunneqarpoq. Ukioq 2030 sioqqullugu nunalerinermi ingerlaqqiffiusumik kalaallinik ilinniartoqarsimassasoq periusissiami anguniakkat immikkoortut ilagaat.

5.2 Savaatilinnigorniat ilinniarfiat Upernaviarsummiittoq qanoq nunalerinermut ilinniarfinngorsinnaatiginersoq

Savaatilinnigorniarluni ilinniartitaanerup imarisaasa/immikkoortuisa ilaat nunalerinermik ilinniartitaanermi nutaami atoqqinneqarsinnaassapput. Paasissutissanik katersuineq aallaavigalugu akissuteqartut ersarissumik oqariartuutigaat, ukiuni arlalinni ataavartumik ilinniarneq atornagu ilinniartitaaneq nunalerinermik, nammineq pilersornermik piujuartitsinermillu tunngavilik ilinniartitaanermut attuumassutilinnik pitsaassutsimikkullu qaffasissumik modulikkaartunik pikkorissartitsinermillu imaqtartariaqartoq, Upernaviarsummilu inissinneqassanani.

Peqatigisaanik modulit ukiup ingerlanerani sivisussutsimikkullu inissisimanerat eqqarsaatigalugu ukioq naallugu sulinerup saniatigut ingerlanneqarsinnaasariaqarput. Atuartitsissutillu nutaat nunatsinneersuniit ilinniartitsisussaqaartinneqanngitsut nunanit allanit piukkunnaateqartunit ilinniartitsisoqartassapput.

Akissuteqartut amerlasuut kissaatigaat modulit pineqartut pisariaqartitat naapertorlugit pikkorissartitsinertut, ilinniaqqinnertut imaluunniit ingerlaqqiffiusumik ilinniakkatut neqeroorutigineqarsinnaasariaqartut, taakkulu inuusuttunut kajuminnarnerulersinniarlugit sumiiffimmi atortorissaarnerusumi ingerlanneqassasut. Peqatigalugu akissuteqartut oqaatigaat, Upernaviarsummut ilinniarfittut atornissaanut atortorissartit nungullarpallaarsimasut ungasippallaalersimallutillu, tamannalu ilinnialertussaaleqinermut pingaartumik pissutaasoq, taamaammallu Upernaviarsummut nunalerinermut ilinniarfinngortinnissaa kissaatigineqanngitsoq.

Upernaviarsummi savaatilinnigorniarnermut ilinniarfik nunalerinermut ilinniarfinngortinnissaanut aningaasartuutit sanaartornermut pilersaarummi missiliorlugit naatsorsorneqarput, taakku ilanngussani takuneqarsinnaapput, tassungalu ilinniartut tigusaasunut agguaqatigiissillugu aningaasartuutit pissusissamisunngitsumik annertussapput.

5.3 Ilinniartitaanerit atuartitsissutillu suut minnerpaamik neqeroorutigineqarsinnaanersut

Siornatigut Kalaallit Nunaanni nunalerinermut ilinniarfeqarnikuunngimmat ataani ilinniartitaanernut atuartitsissutinullu minnerpaaffiani neqeroorutigineqartussanut siunnersuutit Nunani Avannarlerni nunalerinermut ilinniarfinni neqeroorutigineqartartut isumassarsiffigineqarsimapput.

Ataani ilinniartitaanerit atuartitsissutillu Nunani Avannarlerni nutaaliaasumik nunalerinermik naasunillu naatitsiveqarnermik ingerlatsinissamat ineriartortitsinissamullu tunngaviusumik piginnaasat ilisimasallu pisariaqartinneqartut takuneqarsinnaapput. Ilinniartitaanerit imarisaasa Kalaallit Nunaanni unammilligassanut pisariaqartitanullu naleqqussarnissaat pisariaqassaaq.

Qulaani allaqqasut aallaavigalugit nunalerinermut ilinniarfik nammineq pilersornermik inuusutissanillu tunisassiornermik qitiutitsisoq minnerpaamik ima neqerooruteqartariaqarpoq:

Ilinniartitaanerit

- Nunalerinermi tunngaviusumik periutsit suleriaasillu
- Naasunik naatitsineq nunamillu naatitsiviusumik aqutsineq
- Uumasuteqarneq uumasullu atugarissaarnerat
- Nunalerinermi aningaasaqarneq suliffimmillu ingerlatsineq
- Piujuartitsilluni nunalerineq avatangiisinillu mianerinnineq

- Nunalereriaatsit digitalinngortitsinerlu
- Nunalerinermi aallarnisaaneq nutaaliernerlu

Atuartitsissutit

- Naasunik naatitsineq
- Uumasunik kinguaassioortitsineq
- Nunaateqarnermi periutsit
- Økologii piujuartitsinerlu
- Pilerisaarineq tunisinerlu
- Inuussutissanik isumannaatsuutitsinissaq pitsaassuserlu
- Ingerlatsinermik aqutsineq aningaasaqarnerlu
- Imminut pilersorneq
- Teknologii nutaaliernerlu

Kalaallit Nunaanni nunalerineramik ilinniartitaanernik neqerooruteqarnermut tunngatillugu oqaatigineqassaaq ilinniartitaanernik taamaattunik neqerooruteqarnissamut ilisimasaqarnikkut, piginnaasaqarnikkut isumalluuteqarnikkulluunniit pisariaqartut Kalaallit Nunaanni pigineqanngitsut.

Nunalerineramik ilinniarfimmik pilersitsinissaq aalajangiunneqarpat ilinniartitaanerit imarisaat pillugit nunani allani ilinniarfeqarfinnik suleqateqarnissaq pisariaqassaaq, matumani atuartitsissutit tunngaviusut, immikkut ilisimasaqarnek, misilittakkat, atuagarsornikkut tunngaviit, ilinniartitseriaatsit, nalileeriaatsit il.il. pillugit. Ilikkagassatut anguniagassat anguneqarnissaat qulakkeerniarlugu tamanna pisariaqassaaq aammalu ilinniartut siunissami sulinerminni ilinniaqqinnerminiluunniit unammilligassat piumasaaqatillu piareersarnissaannut pisariaqassalluni.

Ilinniartitaanerit eqaatsumik aaqqissorlugit suliassaqarfimmi pisariaqartitanut nikerartunut sukkasuumik naleqqussarsinnaanngorlugit inuussutissarsioortunut iluaqutaassaaq. Nunalerineramik ingerlataqartunik akuutitsinissaq taakkulu ilinniartitaanerit atuartitsissutillu sorliit naleqqunnerpaasorineraat paasissallugu aamma naapertuutissaaq.

Atuartitsissutit eqqarsaatigalugit ilinniartitsinermi pilersaarutit ilinniakkallu aaqqissuusaanerit sorliit atorqeqassanersut aammalu kikkut tamakkuninnga suliarinnissanersut pillugit isummertoqartariaqarpoq.

5.4 Nunalerinermit ilinniarfimmi akuerineqartussat amerlassusaat ilimagineqartut

Nunalerinermit ilinniarfimmi akuerineqartartussat amerlanerpaamik ukiumut agguaqatigiissillugit tallimaasassasut maannakkut misissueqqissaarnermi naatsorsorneqarpoq. Taamatut naliliisoqarneranut pissutsit arlallit tunngaviupput. Siullertut agguaqatigiissillugit savaatilinggorniartussat akuerineqartartut nunalerinermit ilinniarfimmu akuerineqartartussaasunut naleqqiunneqarput. Aappaatut ataatsimut isigalugu Kalaallit Nunaanni savaateqarnermut ilinniartitaanerup soqutigineqarpallaannginnera isiginiarneqarpoq, taassumalu ataatsimut isigalugu piukkunnaanneranut takutitsilluni.

Savaatilinggorniat ukiuni kingullerni nikerartarsimallutillu akuerisaasut ikittuinnaasarsimapput. Kisitsisit appasissut pissutsinik arlalinnik tunngaveqarsinnaapput: Ullutsinni inuusuttut illoqarfinnut attuumassuteqarnerat, savaatilittut inuunermi atorqeqarsinnaanngitsoq; ilinniartitaanerup pitsaassusaanik unammilligassat; Upernaviarsummi illut naammaginanninnerat, aammalu; Upernaviarsummi avinngarusimasumik inissisimanera pissutigalugu atugarliorneq.

Savaatillit apersoneqartut arlallit inuusuttunik sulisussarsiorneq ajornakusoornartuusooq oqaatigaat. Inuusuttut akornanni savaatilinggorniarnermut killeqartumik soqutiginnittoqarnera aamma nunalerinermut ilinniartitaanermut ikittuinnarnik akuerisaasoqartarnerannik kinguneqariaannaavoq.

Kingullertut *Nunalerineq pillugu periusissiaq 2021-2030*-mi atuarneqarsinnaavoq, nunalerisorpassuarnik ilinniartitsinissamut pisariaqartitsilernissamut ersiutissaqanngitsoq, suliffeqarnermilu nikeriarnert paasinarsisikkaat nunalerinermi ataavartumik ilinniarsimasunik sulisussarsiortoqanngitsoq. Taamaammat pisariaqartitsineq ima annikitsigaaq, piffissami sivisunerusumi nunalerisorpassuarnik ilinniartitsinissap pisariaqarnissaa naatsorsuutigineqanngitsoq.

Ilinniartitaanernut taakkununga marlunnet ilinnialernissamut akuerisaasut amerlassusii sanilliuunneqarneratigut nunalerinermut ilinniarfimmil tiguneqartartussat ilinniartitaanernut assingusunut, soorlu savaatilinggorniarniluni ilinniartitaanermut, naleqqiunneqarsinnaapput. Sanilliuussinerup takutippaa, ileqquusumik nunalerinermik ilinniarfik Kalaallit Nunaanni ilinniartitaanermi periarfissanut allanut unammillersinnaassutsikkut ajornartorsiungaatsiassasoq aammalu ilinniartitaanerpup piukkunneqarpianniginnera ilinniarfimmilunni unammilligassat taaneqareersut pissutigalugit ilinnialertussarsiornermi ilinniartullu ilinniarnerminnik attassinissaata tungaatigut aamma unammilligassaqaalluni.

5.5 Nunalerinermut ilinniarfimmil kalaallisut ilinniartitsisoqarsinnaaneramik periarfissaqarnerisooq

Ilinniartitaanermut nutaavissuarmut atuartitsissutinik nutaavissuarnik imalimmut siornatigullu Kalaallit Nunaanni neqeroortugineqarsimanngitsumut ukiorpaalunni kalaallisut oqalussinnaasunik ilinniartitsisoqarsinnaanerannik naatsorsuuteqartoqarsinnaanngilaq. Ilinniartitsisussanik sulisussarsiortariaqassaaq, ilinniartitsisoqassaaq attassisoqassallunilu, ilinniartitsisut suliassamik isumaginnissinnaanermik ilinniartitsinermilu pisariaqartunik piginnaaneqartariaqarput kiisalu kalaallisut piginnaasaqarlutik, taamaattullu nassaassaannigillat.

Sulisunik piginnaanngorsaanissamut aammalu nunanit allanit pisariaqartunik piginnaasalinnik ilinniartitsisussarsiornermut Nunanit Avannarlernit Issittumilu ilinniarfeqarfinnik pioreersunik qanimut suleqateqarnissaaq pisariaqassaaq. Ataavartumik ineriartornissaaq qulakkeerniarlugu sumiiffimmi ilinniartitsisut ilinniaqqiffiusumik ilinniarnissaannut neqeroorfiginissaat iluaquteqarsinnaavoq.

Nunanik allanik cross borderimik taaneqartartumik suleqateqarnissamik toqqaasoqarpat ilinniartitsisut kalaallisut oqalussinnaasut ilinniarinneqarnissaat tulleriarnermi pingaartinneqarsinnaavoq, tamatumalu saniatigut ilinniutinik, allaatigisanik katersukkanik atortunillu allanik kalaallisut suliaqartoqassanngippat kalaallisuunngortitsilluni nutserisoqartassaaq, taamaalilluni Kalaallit Nunaata piffissap ingerlanerani ilinniartitsineq isumagisalersinnaassavaa.

5.6 Nunalerinermut ilinniarfiup aaqqissuunneqarnera sorleq pitsaanerpaassanersooq

Immikkut anguniakkat, isumalluutit ilinniarfiullu ilinniartitaanernut allanut inissisimanera aammalu atuartitsissutit ilinniartitaanerillu suut neqeroortuginiarneqarnerisut aallaavigalugit Nunalerinermut ilinniarfiup aaqqissuunnera nikerarsinnaavoq. **Malugineqassaaq Kalaallit Nunaanni nunalerinermik ilinniarfimmik aaqqissuussinermik misilittagaqartoqanngitsoq, tamanna pissutigalugu sulisoqarnissamut, ilinniartitsisoqarnissamut aammalu tamakkiisumik aningaasaqarnermut pisariaqartitsineq naliliiffigiuminaallunilu annertuumik nalorninarloqarluni.**

Aaqqissuussineq atuuttoq naapertorlugu savaatilinggorniarneq Inuiliip ingerlataraa. Nunalerinermut ilinniarfimmumut aaqqissuussinerit uku takorloorneqarsinnaapput:

1. Savaatilinggorniarneq Inuiliip ingerlataraa, nunalerinermullu ilinniarfimmumut pilersitsisoqassappat assinganiq aaqqiisoqassalluni
2. Nunalerinermut ilinniarfimmumut CAK-p ingerlatarissavaa
3. CAK suleqatigalugu nunalerinermut, inuussutissanut, nammineq pilersuinerimut, nutaaliornermut piujuartitsinermullu Issittumi ilinniarfeqarfiup nutaap ataani Inuili aammalu Nunalerinermut ilinniarfimmumut kattunneqarsinnaapput, tassanilu Upernaviarsuk ilisimatusarfittut, ineriartortitsisarfitut misileraaffittullu atorneqassalluni.

Qitiusumik ilinniarfimmik taamaattumik ingerlatsisoqassappat sulisut assigiinngitsut pisariaqartinneqassapput.

- Ilinniarfimmik atuuffiit assigiinngitsut imminnut ataqatigiinnissaat qulakkeerniarlugu qitiusumik aqutsisoqartariaqassaaq, assersuutigalugu KTI-mi forständerit atorfiup assigisaanik aaqqissorlugu.
- Ilinniarfimmik arlalinnik pisariaqartitsineq - ilinniarfimmik ilinniarfimmumut atuartitsissutikkullu neqeroorutit tunngavigalugit inuttalersorneqassapput, tassungalu nunalerinermut ilinniarfiup immikkut anguniagai, isumalluutai inissisimanageralu nipilersoqataassallutik.
- Ilinniarfimmumut saniatigut allaffissornerimut ingerlatsinermullu sulisumik pisariaqartitsisoqassaaq, taakkulu ilaatigut allaffissornermi suliasat, soorlu attaveqatigittarnerit, allagaateqarneq ataatsimullu isigalugu allaffimmik sulineq, tamatuma saniatigut sulisut taakku ilinniarfimmik suliasanik isumaginnittassapput, tassunga ilanngullugit illunik atortorissarutinillu aserfallatsaaliuineq, eqqiaaneq suliasallu allat ingerlatsinermut tunngasut.
- Aamma igaffilerisumik pisariaqartitsisoqassaaq, taakkulu nerisassiornermik, nerisassiassanik pisinermik igaffimmilu eqqiluisaarnermik isumaginnissallutik.

Siunnersuutit pingajuat (nunalerinermut, nammineq pilersuinerimut, inuussutissanut, nutaaliornermut piujuartitsinermullu Issittumi ilinniarfeqarfiup nutaap ataani Inuili aammalu savaatilinggorniarneluni ilinniarfimmumut kattullugit pikkorissartitsinermik modulikkaartunillu ilinniarfimmumut aaqqissuussineq tassungalu atatillugu Kujataani ineriartortitsinermut ilisimatusarnermullu nunap immikkoortuani qitiusoqartitsinermik periarfissaqarlunneq) aaqqiissutaavoq pitsaanerpaaq, tassa Inuili CAK-milu allaffissornerimut tunngavissat pigineqareemata.

Peqatigalugu tamanna nalunaarusiami “Kalaallit Nunaanni nunalerineq – siunissami ineriartortitsinissamut ilisimatusarnissamullu periarfissat pisariaqartinneqartullu”³-mi allaqqasunut naapertuuttumik Upernaviarsummumut nutaamik naleqalersitsissaaq nukittorsaalunilu ilisimatusarnerlu ingerlanneqartoq pingaaruteqatigalugu nukittorsarneqarlunilu annertusineqassalluni.

5.7 Ilinniarfiup suussusaa/-i sorleq sorliilluunniit pitsaanerpaassanersut (Inuussutissarsiutinut ilinniarfimmumut, Ilinniarfimmumut ingerlaqqiffiusoq tamarmilluunniit)

Inuussutissarsiutinut ilinniarfimmumut, Ilinniarfimmumut ingerlaqqiffiusut imaluunniit tamarmik nunalerinermik ilinniarfimmumut neqeroorutigineqarnissaannut tunngatillugu pissutsit arlalit tunngaviliissapput, tamatumani ilanngullugit ilinniarfiup siunertaa, isumalluutai, inissisimanagera aammalu siunissami nunalerinermi suliffeqarnissamut periarfissat.

³ Greenland Perspective suliniarnerimut (GRAIN) ataatsimut isigalugu nalunaarusiaq November 2019-imeersoq

Nunalerineq pillugu periusissiaq 2021-2030-mi piginnaanngorsaanerit sivikitsut, inuussutissarsiutinut ilinniartitaanerit ajornanngippallu ingerlaqqiffiusumik ilinniartitaanerit Kalaallit Nunaanni nunalerinermut ilinniarfimmi/ilinniartitaanermi neqeroorutigineqassasut innersuussutigineqarput.

Paasissutissanik katersuinitanni akissuteqartut ersarissumik kissaatigaat, ilinniartitaaneq ilinniartitaanermullu neqeroorutit modulitut sivikitsukkuutaartut sakkortuumik ingerlanneqartussatut aaqquissuunneqassasut, taamaalilluni peqataasut saniatigut inuussutissartik attatiinnarsinnaassavaat - assersuutigalugu ilinniarnep saniatigut savaateqarnermik ingerlatsillutik. Tassunga atatillugu sakkortuumik ingerlanneqartussat ulapaarfiup nalaani inissinneqannginnissaat suullu tamarmik iluatsissinnaaniarlugit piffissap sivikitsup iluani inissinnissaat pisariaqassaaq. Peqatigalugu misissuinerup paasinarsisippaa, sulisut ilinniarsimangitsut immikkut piginnaasallit pisariaqartinneqartut - piginnaasat sivikitsumik pikkorissartitsisoqarneratigut pigineqalersinnaasut. Tassa imaappoq, pikkorissartitsinerit tunngavigalugit ilinniaqqinnerit tassa sivikitsumik piginnaanngorsaanerit inuussutissarsiutinut suliaassanullu aalajangersimasunut piginnaasat aalajangersimasut pineqartut.

Taamaammat ilinniartitaanermi pikkorissartitsinerit modulillu ingerlaarfiusumik inissinnissaat aaqquissutissaavoq, tassa moduliniq assigiinngitsunik naammassisaqarsimagaanni assersuutigalugu Issittumi naggorissaasutut, Issittumi nunalerisutut assigisaanilluunniit ilinniarsimanermut uppernarsaasersuisoqarsinnaalluni. Taamatullu naammassisaqarsimagaanni moduliniq nutaanik ilinniaqqiffiusunik ilinniartoqarsinnaavoq, taakku tamarmik immikkut suliatigut qaffakkiartortumik ingerlaarfiusut. Ilinniartitaanerit assigiinngitsut naammassigaanni suliatigullu naammassisassat naammassippata bachelorimik uppernarsaasoqarsinnaavoq. (Tamanna SPS-imi maanna atornerqarpoq)

Inuussutissarsiutinut ilinniartitaanerit tigussaasunik sulisinnaanngorluni ilinniagaqarusuttumut samminerusarput. Akissuteqartut akissutaat takutippaat, nunalerinermi sulisut tigussaasumik piginnaasallit assut pisariaqartinneqartut, taamaammat inuussutissarsiutinut ilinniartitaaneq pikkorissartitsinerinik moduliniq imaqartoq pissusissamisoornerpaassaaq. Kingorna pisariaqartitsineq naapertorlugi ingerlaqqiffiusunik ilinniartitaanernik ilasisoqarsinnaavoq, SPS-imi maanna periuseq atornerqartoq malillugu.

5.8 Nunalerinermut ilinniarfik pilersinnissaanut aningaasartuutit amerlassusilikanneri

Suliaassanut tunngavissiami Upernaviarsummi savaatilinnngorniarluni ilinniartitaanerpun nunalerinermut ilinniarfinngortinneqarsinnaanerata qulaajarneqarnissaa pingaartinneqarpoq, taamatullu Upernaviarsummi pilersitsinerimut aningaasartuutit missiliorlugit naatsorsoqquneqarlutik.

Upernaviarsummi illut ullutsinnut naleqqussarnissaat qulakkeerniarlugi Upernaviarsummi sanaartornermut pilersaarutip malinneqarnissaa pisariaqartutut nalilerneqarpoq⁴.

Sanaartornermi pilersaarut malillugu aserfallatsaaliuinerimut taamaallaat 71 mio. kr.-t atornerqassapput, tassani ilaatigut illut arlallit isaterneqariarlutik nutaanik sanaartortoqassalluni. Inerniliisoqarsinnaavoq, Upernaviarsummi savaatilinnngorniarluni ilinniartitaanermut illut ullutsinnut naleqqussarnissaat taamaallaat qulakkeerniarlugi minnerpaamik 71 mio. kr.-t aningaasartuutigineqassasut. (Takussutissaq 1 ataani takuuk)

⁴ Upernaviarsummi sanaartornermut pilersaarut ilanngussaq 2-mi takuneqarsinnaavoq.

Tabel 1: Prisoverslag over modernisering af bygninger i Upernaviarsuk.

B-nr.	Arbejde	Areal	Enhedspris	Pris
		[m ²]	[kr./m ²]	[kr.]
	Anstilling 16%			8.136.000 kr.
B-6	Nedrivning ekskl. fundament	66	3.500 kr.	230.000 kr.
	Ny bygning	66	30.000 kr.	1.980.000 kr.
B-30	Generatoranlæg	-	-	1.000.000 kr.
	Akkumuleringstank	-	-	250.000 kr.
	Fjernvarmeledninger i jord	-	-	450.000 kr.
	Diverse pumper, transmissionsledninger mv.	-	-	300.000 kr.
	Reparation af betonplade	-	-	80.000 kr.
	Udskiftning døre	-	-	20.000 kr.
B-38	Nedrivning ekskl. fundament	310	3.500 kr.	1.080.000 kr.
	Ny bygning	310	30.000 kr.	9.300.000 kr.
B-51	Tagreparationer m.v.	-	-	600.000 kr.
	Stenvægge	-	-	550.000 kr.
	Klimaskærm	-	-	80.000 kr.
	Maling betonvæg	-	-	50.000 kr.
	Gangbro	-	-	50.000 kr.
B-200	Nedrivning	15	2.000 kr.	30.000 kr.
	Ny bygning	15	20.000 kr.	300.000 kr.
Drivhus	Gulvvarmeslager	-	-	20.000 kr.
B-561	Nedrivning ekskl. fundament	124	3.500 kr.	430.000 kr.
	Ny bygning	124	30.000 kr.	3.720.000 kr.
B-761	Nedrivning inkl. fundament	25	3.500 kr.	90.000 kr.
	Ny bygning	25	35.000 kr.	880.000 kr.
B-768/	Nedrivning inkl. fundament	282	3.500 kr.	980.000 kr.
B-1424	Ny bygning	282	30.000 kr.	8.460.000 kr.
B-1024	Udskiftning tag	-	-	600.000 kr.
	Udskiftning facader	-	-	600.000 kr.
	Udskiftning døre og vinduer	-	-	300.000 kr.
	Delvis udskiftning gulv	-	-	200.000 kr.
B-1197	Nedrivning ekskl. fundament	214	3.500 kr.	750.000 kr.
	Ny bygning	214	30.000 kr.	6.420.000 kr.
B-X	Ny bygning	310	35.000 kr.	10.850.000 kr.
Dump	Oprydning	-	-	100.000 kr.
Havn	Udvidelse pontonbro m.m.	-	-	100.000 kr.
	Uforudsigelige udgifter 20%			11.800.000 kr.
	ANLÆGSUDGIFTER*			71.000.000 kr.

*Afrundet til nærmeste +/- 1.000.000 kr.

Sanaartormut pilersaarut atuuttoq savaatilinnngorniarluni ilinniartitaanerup attatiinnarnissaa siunertaralugu ilusilersugaavoq, **nunalerinermullu ilinniarfimmi pisariaqartinneqartunut ersiutaanani.**

Upernaviarsummi nunalerinermut ilinniarfimmik pilersitsisoqarnissaanik aalajangiisoqarpat sanaartornermut pilersaarutip naleqqussarnissaanut nunalerinermullu ilinniarfiup immikkut piumasaqaatai pisariaqartitaallu naammassiniarlugit siullermik ilinniarfimmi ilinniartitaanerit suliasallu ingerlanneqartussat aalajangersarneqarnissaat nassuiarneqarnissaallu pisariaqassaaq. Tassunga atatillugu nunalerinermut ilinniarfiup immikkut atortorissaarutinut ilinniartitsinermilu pisariaqartitaanut nutaamik naleqqussakkamillu sanaartornermut pilersaarusiortoqartariaqassaaq.

Qulaatigut nunalerinermik ilinniartitsinermut sannatinut atortorissaarutinullu nalinginnaasunut pisariaqartunullu aningaasartuuteqassaaq, soorlu nunamik suliarinninnissamut sakkunut, siaruarterinermut katersuinermilu sakkunut aammalu laboratoriami atugassanut, soorlu nunap issortaata misissornissaanut, uumasulerinermut, naasunik uumassusilerinermut, tassunga allisitsiutit, misiligutissanik katersuinermit misissuinissamullu atortut ilanngullugit.

Atortorissaarutit nutaanerusut soorlu dronit, GPS-it nunalerinermilu aqutsinermut nakkutilliinermullu qarasaasiap programii aamma pissarsiarinissaat pissusissamisuussaaq.

Allaffeqarnermi atortorissaarutit, tamatumani ilanngullugit qarasaasiat, naqitsissutit, oqarasuaatit, pequtit allaffissornermilu ilinniartitsinermilu allaffimmi atortut pisariaqartut allat missingersuutini aamma ilaatinneqartariaqassapput. Isumannaallisaaq atortorissaarutit aamma ilanngunneqartariaqarput, soorlu niaqorornaveeqqutit, isarussat illersuutit, kamippat isumannaallisakkat, qatserutit ikiueqqaarnermilu atortut. Tamakku saniatigut atuartitsinermi atortut pisariaqartinneqassapput, taakkulu ilaatigut tassaasinnaapput atuakkat, internetikkut atortut atortullu ilinniartitsinermi atugassat.

Aningaasartuutit eqqukannersumik naatsorsorneqassappata taakku tamarmik nunalerinermut ilinniarfiup atortorissaarutinut, pequtinut ilinniartitsinermullu atortunut pisariaqartitaanik sukumiisumik misissueqqissaarnermik naliliinermillu tunngaveqartariaqarput. Aamma nunalerinermut ilinniarfimmi meqqit sorliit imaluunniit pitsaassutsit sorliit atorneqarusunnarsut aalajangiunnissaat pingaaruteqarpoq. Pitsaassuseq, meqqi pilersuisorlu tunngavigalugit akit annertuumik nikerarsinnaapput, taamaammat eqqortumik missingersuisoqassappat sukumiisumik niuerfinnik misissuisoqartariaqassaaq.

Tamanna tunngavigalugu ilinniarfimmi ilinniartitaanerit atuartitsissutillu suut neqeroortigineqassanersut pillugit aalajangiisoqartinnagu qulaani allaqqasut pillugit piviusorpalaartumik naatsorsuisoqarsinnaangilaq, tassa aningaasartuutit amerlasuut ilinniartitaanerit atuartitsissutinullu attuumassuteqarmata.

Takussutissiaq 2: Nunalerinermut ilinniarfik pilersinnissaanut aningaasartuutit amerlassusilikannerneri

Aningaasartuut	Aningaasanut missiliut
Upernaviarsummi illut nutarternissaat	71.000.000 mio. kr.-t
Nunalerinermut ilinniarfimmik ingerlatsineq (imm. 5.9-mit)	13.800.000 mio. kr.-t
Atortut pisattallu	Ilisimaneqanngilaq
Naatsorsuutiginnisamik aningaasartuutit	16.960.000 mio. kr.-t
Atortut pisattallu minillugit tamakkiisumik missiliut	101.760.000 mio. kr.-t

Takussutissiaq 1-imi 3-milu (5.9 naapertorlugu) Upernaviarsummi nunalerinermut ilinniarfimmik pilersitsinissamut ingerlatsinissamullu missiliutit takutippaat, **atortut pisattallu minillugit** aningaasartuutit tamakkiisut 101.760.000 mio. kr-ussasut. (Naatsorsuutiginngisamik aningaasartuutit 20%-nut missiliorlugit naatsorsorneqarput.)

Nunalerinermut ilinniarfimmik pilersitsinissamut ingerlatsinissamullu aningaasartuutit saqqummiunneqartut annertuumik nalorninarartoqarput. Tassunga pingaarnertut pissutaavoq, atortorissaarutitut, pequtitut, sulisoqarnermut, aningaasartuutitut allanut naatsorsuutiginngisamillu aningaasartuutitut erseqqarissumik paasissutissaqannginneq. **Taamaammata aqqiissutissap taassuma toqqarnissaa innersuussutigineqanngilaq.**

5.9 Nunalerinermut ilinniarfiup ingerlannissaanut aningaasartuutit amerlassusilikanneri

Ilinniarfeqarfimmi ilinniarfittut ilinniarfittut amerlassusaat ilisimanagit ukiumut aningaasartuutissat assut naatsorsoruminaapput, aammalu ilinniarfittut atuartitsissutillu ilisimanagit aningaasartuutissat naatsorsoruminaallutik, tassa tamakku ilinniarfittut amerlassusaannut sunniuteqartarmata. Taamaammata qitiusumik ilinniarfinni, tamatumani Inuili ilanngullugu, ukiumut atorfiit aallaavigalugit aningaasartuutit naatsorsorneqarput, sulisut 13-it takorloorneqarlutik, tamanna ataani nassuiarneqarpoq.

Toqqaannartumik sulisoqarnermut aningaasartuutini nunalerinermut ilinniarfimmi sulisut ilaatinneqarput, tassunga ilanngullugit pisortaq ataaseq, ilinniarfittut pisortaq ataaseq, allaffimmi aqutsisoq ataaseq, ingerlatsinermut aqutsisoq ataaseq, ingerlatsinermut sulisoq ataaseq, igaffimmi aqutsisoq igaffimmilu sulisoq ataaseq.

Takussutissiaq 3: Nunalerinermut ilinniarfimmut ingerlatsinermut ukiumut aningaasartuutit

Aningaasartuut	Aningaasanut missiliut
Sulisoqarnermut aningaasartuutit	5.300.000 kr.
Atortut pisattallu	Ilisimaneqanngilaq
Aningaasartuutit allat	6.200.000 kr.
Naatsorsuutaanngitsumik aningaasartuutissat	2.300.000 kr.
Ataatsimut missiliut	13.800.000 kr.

Takussutissiaq 2 naapertorlugu atortunut pisattanullu aningaasartuutit aningaasartuutillu allat minillugit nunalerinermut ilinniarfiup ingerlanneranut ukiumut aningaasartuutissat minnerpaamik 13.800.000 kr-ussasut.⁵

5.10 Upernaviarsummi periarfissat, atortut il.il. pioreersut atorsinnaanersut imaluunniit periarfissat nutaat, atortut il.il. pisariaqartinneqarnerisut

Apeqquqtip akissuteqarfiginerani apeqquq savaatilinggorniarluni ilinniarfittut imaluunniit nunalerinermut ilinniarfimmik nutaamik pilersitsinermut attuumassuteqarnerisut tunngavigalugu nikerarsinnaavoq. **Ataatsimut isigalugu Upernaviarsummi illut atortorissaarutillu ilinniarfittutanermi**

⁵ Aningaasartuutit allat Inuili atuinermit naleqqiunneqarput. Aningaasartuutit allat ukununga tunngassuteqarsinnaapput: Sulisussarsiomeq soraartullu, sulisunik piginnaanngorsaaneq, avataaniit ikiorserneqarneq, sulisoqarnermut aningaasartuutit allat, sullissinermik pisiortorneq, sillimmasiissutit, qarasaasiaqarneq attaveqarnerlu, angalaneq uningasarnerlu, inigisamut akiliineq, iluarsaassineq aserfallatsaaliuinerlu, atuinermit aningaasartuutit, illumik aserfallatsaaliuineq kiisalu akileraarutit akitsuutillu.

pisariaqartitanut naamassinninngillat - savaatilinnorniat imaluunniit nunalerinermut ilinniarfik nutaaq pineqarnersut apeqqutaatinnagu. Tamanna ilinniarnep pitsaassusaanut ajoqutaaginnarnani kisianni ilinniartut suleriaatsit periutsillu ullutsinni atorpeqartartut iluamik piareersarfiginissaanut aamma ajoqutaavoq.

Savaatilinnorniarluni ilinniartitaaneq eqqarsaatigalugu ilinniarfiup atortorissaarutaanik nutaanngorsaanissamut aserfallatsaaliuinissamullu ersarissumik suliarilluarneqartumillu pilersaaruteqartoqanngilaq, aamma atortorissaarutit maanna qanoq issusaannik ilisimasaqartoqarani. Ilisimaneqarporli ilinniarfiup atuisuisa oqariartuutigisaraat, atortorissaarutit ilaat assut pisoqalisoorsimasut ullutsinnullu naleqqukkunnaarsimallutik. Atortorissaarutit pioreersut pillugit paasisutissaqartoqanngilaq, taamaammallu tamakkiisumik isiginnittoqarani. Ilinniartitsinermi ingerlatsinermilu atortut aalajangersimasut suut sulii atorpeqarsinnaanersut pillugit naliliisoqartariaqassaaq.

Eqikkarlugu imatut naliliisoqarsinnaavoq, Upernaviarsummi illut atortorissaarutillu pioreersut atorpeqarsinnaanngitsut aammalu sumiiffimmi allami illut atortorissaarutillu pisariaqartinneqartut.

6. Paasissutissat tunngaviit

Nassuiaammi uani inerniliinernut innersuussutinullu tunngaviit suliassaqarfik tamakkerlugu misissueqqissaarnermik aallaaveqarput.

Misissueqqissaarneq ataatsimut isigalugu pisariaqartitanik misissueqqissaarnerut suliarineqarpoq, tassani nunalerinermi sulisunik piginnaasanillik maannakkut amigaatit siunissamilu naatsorsuutitut amigaatit misissorneqarlutik. Misissueqqissarnerup ilaatut nunalerinermik atuarfeeqqamik pilersitsinermi ingerlatsinermilu aningaasaqarnermut tunngasut kiisalu nunalerinermik ilinniarfinnut aallaavittut Upernaviarsuk atuinnarneqassappat missingerlugit aningaasartuutit misissorneqassapput.

Naatsorsueqqissaartarfimmit kisitsisitigut paasissutissat misissueqqissaarnermi ilinniakkat aallartinneqartut, ilinniartut ingerlatsisut, ilinniakkat naammassiat aamma ilinniakkat taamaatitat, kiisalu nunalerinermut suliassaqarfimmi sulisut 2016-2021-mi amerlassusaasa takutinnerannut atorneqarput.

Upernaviarsummut sanaartornissamut pilersaarut, siunnersuisarfimmit illuliassanik titartaasartumit ingeniørfirmamiillu Masanti A/S-imit suliarineqartoq 2021-milu naammassineqartoq, 2022-milu majimi misissorneqartoq Upernaviarsummi illutigut atugassarititanik saqqummiinermut aallaavittut aammalu Upernaviarsuup maannakkutut sanaartugaanerattulli atuinnarnissaanut aningaasartuutit missingerneqarneranni tunngavittut artorneqarpoq.

Taamatutaaq Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfimmit nassuiaammi nunalerinermi aningaasaqarnermut tunngasoq aningaasalersuinissamut periarfissanik kiisalu tapiissutit tamarmiusut annertussusissaannik erseqqissaanermut aallaavigineqarpoq.

Paasissutissanik katersanik, aalajangersimasumik misissuinernik assingusunilluunniit, suliassaqarfimmi sulisunik maannakkut siunissamilu pisariaqartitsinernik ersersitsisunik kiisalu inuussutissarsiummi siunissami ilinniarsimasunik/ilinniarsimannigitsunik kissaatinik ersersitsisunik peqanngilaq. Taamatutaaq misissuinernik paasissutissanilluunniit, sulinerup aallartinnerani Kalaallit Nunaanni nunalerinermi maannakkut siunissamilu piginnaasanik pisariaqartitanik ilinniakkanillu kissaatinik takutitsisunik, imaluunniit Upernaviarsummi savaatilinnngorniarfimmi suliamut ilisimasatigut perorsaanikkullu unammilligassanik aalajangersimasumik qulaajaasunik nassaassaqaarsimannigilaq.

Paasissutissat taakku pisariaqarlunnartut piginnigikkaanni misissueqqissaarnermi pingaarutilinnik eqqunngitsumik takutitsissapput taamaattumillu Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup savaatillit/nunaateqarnermik ingerlatsisut taakkunungalu soqutigisaqartut akornanni paasissutissanik katersineq annertoq aallartissimavaa kiisalu akissuteqartunik taakkunanga apersuineq annertoq kingornatigut naammassillugu. Paasissutissanik katersinerit taakku marluk nassuiaat tamakkerlugu innersuussutigineqarput.

Tamatuma saniatigut nunalerinermut suliassaqarfimmi ilungersunartut erseqqissarniarlugit Nunalerineq pillugu Naalakkersuisut Periusissiaat 2021-2030, suliassaqarfimmi pikkorissartitsisoqarnissaanut ilinniakkanillu pisariaqartitanik qulaajaqataasinnaasoq, kiisalu "Kalaallit Nunaanni nunalerineq – siunissami ineriartortitsinissamut ilisimatusarnissamullu periarfissat pisariaqartinneqartullu" (2019-imi novemberimi nalunaarussiaq Greenland Perspective suleqatigalugu Greenland Agriculture Initiativemut (GRAIN) suliarineqartoq) tunngavigineqarput.

Soqutigisaqartut IKTIN-imut (IKTIN@nanoq.gl) saaffiginnikkut paasissutissat tunngavigineqartut pissarsiarisinnaavaat

7. Ilanngussat takussutissartaat

Ilanngussaq 1: Kalaallit Nunaanni nunalerinermut suliassaqarfiup ilisaritinnera

Ilanngussaq 2: Upernaviarsummi savaatilinnngorniarfiup ilisaritinnera.

Ilanngussaq 3: Upernaviarsummut sanaartornissamut pilersaarut

Ilanngussaq 4: Savaatillit akornanni Paasissutissanik katersinermi inernerit.

Ilanngussaq 5: Suliffeqarfiit akornanni Paasissutissanik katersinermi inernerit.

Ilanngussaq 6: Ataatsimiititaliap suliassaatut tunngavissaq.

Ilanngussaq 7: Suliassatut tunngavissamut ilanngussaq.

Ilangussaq 1. Kalaallit Nunaanni nunalerinermut suliassa qarfiup ilisaritinnera

Kapitalimi uani Kalaallit Nunaanni nunalerinermut suliassa qarfiup atuartumut ilisaritinissaa siunertaavoq. Immikkoortumi 1.1-imi ilungersunartut *Nunalerineq pillugu Periusissiaq 2021-2030*⁶-mi nassuiarneqartut ataatsimut takutinnaarlugit nunalerinermut suliassa qarfimmi ilungersunartut saqqummiunneqarput.

Immikkoortumi 1.2-mi aningaasaqarnermut tunngasut pingaarnerpaat paasitinniarlugit nunalerinermut suliassa qarfimmi aningaasaqarnek qulaajarneqarpoq. Immikkoortumi 1.3-mi nunalerinermik ingerlataqarfiit taakkulu suliaat saqqummiunneqarput, tassuunakkut taakku qanoq annertutiginersut takutinneqarput. Kiisalu immikkoortumi 1.4-mi suliassa qarfimmi tassani sulisut amerlassusaat paasitinniarlugit nunalerinermut suliassa qarfimmi sulisut amerlassusaat saqqummiunneqarput.

Paasissutissat taakku kapitali 4-mi suliassatut tunngavissiami immikkoortut akinerannut kiisalu kapitali 5-imi innersuussutinut atorneqassapput.

Nunalerinermut suliassa qarfimmi ilungersunartut

Nunalerinermut suliassa qarfimmi ilungersunartut ilaat suussusersiniarlugit paasiniarlugillu *Nunalerineq pillugu Naalackersuisut Periusissiaq 2021-2030* tunngavigineqarpoq. Periusissiami ilaatigut ilungersunartut paasineqarsimasut aamma nunalerinermi aningaasaqarnermik imminut napatittumik pilersitsinissaq siunertaralugu suliniutit pilersaarutaasut saqqummiunneqarput.

Unammillernartut annerpaat, periusissiami erseqqissarneqartut suliassa qarfimmi pikkorissartitsinissamik ilinniartitaanikkullu pisariaqartinneqartunik aamma takutitsinnaasut takutinneqarput.

- Savaateqarnermik inuussutissarsiummi kinguaassioertitsineq: 2019-imi Kalaallit Nunaanni savaatilinnit 39-usunit 14-it kinguaassioertitsinermik suliniut Fjórvis atorsimavaat. Ukiut 20-t ingerlaneranni atuisut nikerarnerinut teknikkut oqaatsitigullu unammillernartut pissutaapput. Fjórvis-imi atuisut savanik amerlanerusunik anginerusunillu tunniussa qartarput, tamatumalu takutippaa kinguaassioertitsinermi inernerit pitsaanerusimasut. Kinguaassioertitsinerit patajaallisarnissaannut tunisassiornerullu pitsanngorsarnissaanut periusiami pinngitsoorani Fjórvisimik atuinissaq innersuussutigineqarpoq.
- Nersutinik kinguaassioertitsineq: Kalaallit Nunaanni nunaatillit sisamaannaat nersutinik kinguaassioertitsisarput, taakkunannga pingasut aamma savaateqarlutik. Nunatsinni nersutit 300-t missaanniittut, pingaarnertut Dexterinit aamma Gallowayinit kingoqqifillit neqinik tunisassiornermut atorneqarput. Nersutinik kinguaassioertitsilluni tunisassiorneq nutaajukannerpoq sulilu aallartiffimminiilluni. Unammillernartut ilaatigut tassaapput suliamut ilisimasanik amigaateqarnek, aaqqissuussaasumik kinguaassioertitsineq aamma ukiukkut nerukkaatissanik toqoraanermilu piginnaassuseqqortussutisimik logistikikkut ajornartorsiutit.
- Naatitanik tunisassiorneq: Naatsiiat saniatigut naatitat soorlu ruuat, kuanniusat, qungulerit, radiset salatillu tunisassatut siunertallit naatinneqartarput. Tunisassiorneq killeqarpoq tunisassiornerlu tamakkerlugu pillugu kisitsisitigut paasissutissat amigaatigineqarput. Unammillernartunut qitiusunut ilaapput annertuunik naatitsisarnerit pillugit ilisimasanik amigaateqarnek aamma logistikikkut

⁶ Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfik. *Nunalerineq pillugu Periusissiaq 2021-2030*. 2021. Link: https://naalackersuisut.gl/-/media/departementer/landbrug_selvforsyning_energi_miljoe/landbrug/strategi-for-landbrug-2021-2030.pdf

³ <https://www.nunalerineq.gl/dansk/raad/fjarvis/index-fjarvis.htm>

aporfiit. Naatitat maanngaannartittarneri annikillisarniarlugu periusissiami tunisassiortut, tuneqtitassanik pisisartut, niuertarfiit oqartussallu akornanni suleqatigiinnermik pilersitsisoqarnissaa innersuussutigineqarpoq.

- Nunaateqarfinnik nutaanik pilersitsineq: Kalaallit Nunaanni nunaateqarfinnik nutaanik pilersitsineq tigusinerluunniit ajornakusoortutut ilungersunartutullu allaaserineqarput. Nunaateqarfiit nutaat imminut napatilersinnaanissaminnik annertuunik ajornartorsiuteqarput, ilaatigut taarsigassarsiat akiitsullu piusut pissutigalugit.
- Takornariaqarnermi aqutsinermilu piginnaasat: Nunaatillit ingerlatsinermi takornariaqarneq ilanngussinnaavaat, matumanilu nunaateqarnermut ilisimasaqarnerup saniatigut sullissinermi, najukkami oqaluttuarisaanermut, pilerisaarnermi aamma nerisassiornermi piginnaasaqarnissaq piumasqaataavoq. Nunalerinermik pikkoriffeqaraanni imaanngilaq suliffeqarfimmik aqutsinermi takornarialerinermilluunniit ingerlatsinermi piginnaasaqartoq kajumittorlu.
- Nunaatilinnik ilinniartitseqqittarneq: Ilinniarfeqarfiit attuumassutillit akornanni suleqatigiinnermik pilersitsisoqassaaq taamaalilluni ilinniartitseqqinnissaq pisarialik neqeroorutigineqarsinnaaniassamat. Pisariaqartitat ilaat assersuutigalugu aningaasaqarnermik aqutsinermi, tunisassiornermik aqutsinermi, nuna pillugu ilinniarnermi, narsaatinik imerterisarnermi, naatitseriaatsini, nersutinik kinguaassiortitsinermi il.il. pikkorissartitsinikkut naammassineqarsinnaapput.
- Upernaviarsummi savaatilinnigorniarfik: Atuarfik ilinniakkap pitsaassusaanik sunniuteqartumik arlalinnik unammilligassaqarpoq. Taakkununga ilaapput inissatigut atugassarititat pisoqalineri nungullarsimanerilu, IT-kkut atortorissaarutinik amigaateqarneq, ilinniartitsisunik amigaateqarneq, fagini qitiusuni soorlu aningaasaqarnermut ingerlatsinermullu tunngasuni naammangitsumik ilinniartitsinerit kiisalu ilinniartitaanikkut pilersaarutit nutartertariaqarneri kiisalu nunalerinermi maskiinanik ilinniartitsinermut atugassanik amigaateqarneq. Ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfik periusissiaq naapertorlugu ilinniartitaanerpup siunissaa, tassunga ilanngullugit attanneqassanersoq imaluunniit siunissami nunani allani, soorlu Danmarkimi Islandimiluunniit ingerlanneqartalissanersoq isummerfigissavaat.
- Nunalerinermik ilinniarfik ingerlaqqiffiusumik ilinniarfiusoq: Ingerlaqqiffiusumik ilinniakkanik nunalerinermik inuussutissarsiummi atorneqarsinnaasunik amerlanerusut ilinniartarnissaat anguniarlugu attuumassutilinnut ornigulluni ilitsersuisarnerit pilersinneqartariaqarput. Suliffeqarfiit attuumassutillit pingaartumik Kitaani, soorlu Siunnersorteqarfiup, Nunalerineq pillugu Siunnersuisoqatigiit, Campus Kujalleq aamma Majoriaq akornanni suleqatigiittoqassaaq.

Nunalerineq pillugu periusissiaq 2021-2023 Kalaallit Nunaanni nunaateqarnermi 2030-p tungaanut ineriartortitsinissamik siunertaqarpoq aammalu siunissamut ungasinnerusumut pilersaarut aqqutigalugu nunalerinermi tunisassiornermik aningaasaqarnermillu siuarsaassalluni. Pilersaarummi tassaniipputtaaq Ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfiup suliassai 2030-p tungaanut aamma ingerlasussat.

1.2 Nunalerinermut suliassaqarfimmi aningaasaqarneq

Nunalerinermi aningaasaqarneq pillugu nassuiaat Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfiup suliarisimasaa sulili saqqummiutinngisaa tunngavigineqarpoq.

Nassuiaammi ilaatigut nunalerinermi aningaasalersuinissamut periarfissat kiisalu tapiissutit tamarmiusut annertussusaat nassuiarneqarput.

Nunaatillit assigiinngitsunit marlunnit aningaasalersorneqarsinnaapput: ernialinnik taarsigassarsititsineq aamma erniaqanngitsumik akilersuinertaqanngitsumillu taarsigassarsititsineq, kingullertut taaneqartoq taarsigassarsinermit tapiissutisinertut inneruvoq. Ernialinnik taarsigassarsineq ukiumut 4%-inik aalajangersimasumik erniaqarput siunertanullu assigiinngitsunut soorlu sanaartornermut, alliliinermut inuussutissarsiummulluunniit atatillugu illorsuarnik tigusinermut atorneqarsinnaallutik.

Nunalerinermut suliaasaqarfimmi kaaviiartitat piffissap ingerlanerani qaffariarujussuarsimapput, pingaartumik uumasunik tuniniaanermi isertitat qaffariarneri pissutigalugit. 2021-mi nunaatilinni 25-ni agguaqatigiissillugu kaaviiartitat 1.124 t.kr.-usimapput, 2014-miilli 27%-inik qaffariarsimallutik. Uumasut toqoraavimmut tunineqartut 2021-mi kaaviiartitat tamarmiusut 54%-erisimavaat, tamatuma takutippaa taanna suliaasaqarfimmi isertitaqarfiusoq pingaarutilik.

2021-mi katillugit 21,3 mio. kr.-nik toqqaannartumik nunaatilinnut tapiissuteqartoqarpoq, taakkulu 2014-imut sanilliullugit 4,5 mio. kr.-nik qaffariarsimapput, tapiissutit katillugit 16,8 mio. kr.-usimallutik. (2021-mi akit). Tapiissutit tunniunneqartut Aningaasanut inatsimmi aningaasaliissutaasunit nikingasinnaapput. Taarsigassarsiarititanik ernialersugaanngitsunik akilersuutitaqanngitsunillu atuinermit nunaatilinnit qinnuteqaatit aalajangersimasut toqqaannartumik apeqqaataassapput taamaattumillu ukiumiit ukiumut pissusissamisut allanngorartarlutik. Nunaatillit agguaqatigiissillugu 2014-imi 455 t.kr.-nik toqqaannartumik tapiiffigineqarput (2021-mi akit) 2021-mili toqqaannartumik tapiissutit 533 t.kr.-usimallutik.

Taakku saniatigut nunalerinermut toqqaannanngitsumik uku aqutugalugit tapiisoqartarpoq:

- Nunalerinermik Siunnersuisoqarfik, savaateqarfinnut akeqanngitsumik kiffartuisartoq ilitsersuisartorlu kiisalu taarsigassarsiat tapiissutillu pillugit qinnuteqarnermi ikiuisartoq.
- SPS, savaateqarfinnut soqutigisaqatigiiffiusoq.
- Toqoraavik Neqi A/S, savaateqarfiit tunisassiaasa tunineqartarnerinut periarfissiisoq.

Toqqaannanngitsumik tapiissutit taakku 2014-imi 10,7 mio. kr.-usimapput. (akit aalajangersimasut), 2021-mili 9,5 mio. kr.-usimallutik. Ataatsimut isigalugit Namminersorlutik Oqartussanit nunalerinermik inuussutissarsiutinut tapiissutaat 2014-mi 27,5 mio. kr.-t missaanniit 2021-mi 30,8 mio. kr.-nut qaffariarsimapput (akit aalajangersimasut). 2021-mi saniatigut tapiissutinik 5 mio. kr.-nik atugassanngortitsisoqarsimavoq, taakku ilaatigut naggorissaanermut tapiissutinut, narsaatini aqqusinermut uumasuusivinnullu amerlanerusunik tunniussinermik kinguneqarsimapput.

1.3 Nunaateqarfiit taakkulu suliaat

Nunaateqarfiit taakkunanilu uumasut ataani allassimasut takutinniarlugit Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalackersuisoqarfimmit paasissutissat tunngavigineqarput.

Nunaateqarfik nunaminertaavoq nunalerinermi siunertanut inuussutissarsiutigalugu atorneqartoq. Nunaateqarfiit 38-iusut Kitaani sumiiffinni assigiinngitsuniipput, savaateqarfik Neriunaq Nuup kangerluata

qanittuaniittoq eqqaassanngikkaanni. Taassuma saniatigut Kitaani Tunumilu Isortumi Tuttutumilu tuttunik kinguaasiortitsiviit nunaateqarfittut isigineqarput.

Nunaateqarfiit pingaartumik savaateqarfiupput nersutinillu kinguaasiortitsiviullutik. Nalinginnaasumik savaateqarfimmi ataatsimi savaatilik ataasiusarpoq. Nunalerinermut suliassaqarfimmi amerlanngitsut naatsiianik naatitanilluunniit naatitsisarput. Tabelip ataaniittup takutippaa Kalaallit Nunaanni nunalerinermut suliassaqarfik savaateqarnermik tunngaveqarnerusoq.

Savaatillit ilaquaat Tabel 5-imi kisitsinermut ilanngunneqanngillat.

NunaGIS Kort

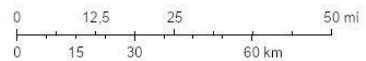

15.4.2024 13.14.24

Åbent land Grønland	Asfalt
Sne og is	Blokmark
Gletsjer	Beton
Gletsjer	Grus
	Kalksten
	Klippe
	Sand
	Sand, sten
	Sand, grus
	Sand, mudder
	Jord

Ortofoto 10m, landsdækkende (Sentinel2)

1:1.062.849

NunaGIS
Kræver bruger på Dataforsyningen | © Asiaq |

Ass. 1: Kitaani nunaateqarfiit sumiiffimmi uani ipput. Savaateqarfiit arallit assimi ilaanngillat. Najoqqutaq: www.nunagis.gl.

Takussutissiaq 1: Nunaateqarfinnut ingerlatsisunut taakkulu uumasuutininik naatitanillu ingerlataannut takussutissiaq, ukioq 2023.

Nunaateqarfik	Inuit amerlassusai	Sumiiffik	Savat	Nersussuit	Naatsiat	Naatitat	Tuttut
Qinngua	1	savaateqarfik	X				
Qorlortoq	1	savaateqarfik	X				
Kiatsiit	1	savaateqarfik	X				
Qorlortup Itinnera	2	savaateqarfik	X				
Sammisoq	1	savaateqarfik	X				
Qassiarsuk	4	savaateqarfik	X				
Tasiusaq	1	savaateqarfik	X				
Nunataaq	1	savaateqarfik	X				
Inneruulalik	1	savaateqarfik	X				
Kangerlua	1	savaateqarfik	X				
Issormiut	1	savaateqarfik	X				
Sillisit	1	savaateqarfik	X				
Ipiutaq	1	savaateqarfik	X				
Narsaq	1	savaateqarfik		X			
Eqaluit ilua	2	savaateqarfik	X		X		
Attarnaatit	1	savaateqarfik	X				
Tatsip Kitaa	1	savaateqarfik	X	X			
Igaliku	1	savaateqarfik/nunaqarfik	X				
Uummannartsivaraq	1	savaateqarfik	X				
Upernaviarsuk	1	savaateqarfik	X		X	X	
Tasiluk	1	savaateqarfik	X			X	
Kangerluarsorujuk	1	savaateqarfik	X				
Eqaluit Akia	2	savaateqarfik	X			X	
Qanisartuut	1	savaateqarfik	X	X			
Saqqaa	1	savaateqarfik	X				
Tasilukuloq	1	savaateqarfik	X				
Igaliku Kujalleq	1	savaateqarfik	X				
Qorlortukasik	1	savaateqarfik	X	X			
Timerliit	1	savaateqarfik	X				
Qallimiut	1	savaateqarfik	X		X		
Eqalugaarsuit	1	savaateqarfik	X				
Ammassivik	1	Nunaqarfik			X		
Nuugaarsuk	1	savaateqarfik	X				

Saputit Tasia	1	savaateqarfik	X		X		
Saputit	1	savaateqarfik	X				
Neriunaq	1	savaateqarfik	X		X		
Tuttutooq	1	tuttuuteqarfik					X
Isortoq	1	tuttuuteqarfik					X
38	44		34	4	6	3	2

Najoqqutaq: Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutitut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik, 2023.

Tabel 1-imi takutinneqartut 2023-mi Kitaani nunaateqarfiit ingerlatsiviusut katillugit 38-usimapput. Tabelimi makku takutinneqarput:

- nunaateqarfinit 38-usunit 34-t savaateqarfiupput,
- nunaateqarfinit 38-usunit sisamat nersutaateqarput,
- savaateqarfinit 34-usunit pingasut savaateqarlutillu nersutaateqarput,
- nunaateqarfinit 38-usunit arfinillit naatsiiyanik naatitsisarput,
- nunaateqarfinit 38-usunit pingasut naatitanik naatitsisarput,
- savaateqarfik ataaseq naatsiiyanik naatitanillu naatitsisarpoq,
- nunaateqarfinit 38-usunit marluk tuttunik kinguaassiortitsisarput.

Takussutissiaq 2: Kitaani savaateqarfinnut atorunnaarsimasunut takussutissiaq.

Nunaateqarfik
Qinngua Kangilleq
Annannguit
Narsarsuaaraq
Igaliku
Qaqortukulooq
Illorsuit
Sarlia
Kangerluarsorjuup Qinngua
Qorlortorsuaq
Ukkusip Saqqaa
Alluitsoq
Nalasut
Arsuk
Katillugit 13

Najoqquataq: Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik, 2023. Savaateqarfinnik amerlasuunik piffissap ingerlanerani atorunnaarsimasunik nalunaarsorsimangitsunilli peqarpoq.

Tabel 2-mi takuneqarsinnaavoq savaateqarfiit katillugit 13-it atorunnaarsinneqarsimasut. Kitaani savaateqarfinnik atorunnaarsitsinerit pissutsinik arlalinnik, tassunga ilanngullugu nunap pissusaanik, inuit katitigaanerannik aningaasaqarnikkullu pissutsinik pissuteqarput. Matumani assersuutigineqarsinnaavoq savaateqarfiit ilaat sumiiffiit nunaateqarnermik nutaaliaasumik annertuumillu ingerlatsivissatut naleqqutinnginneri pissutigalugit qimanneqarsimani. Savaateqarfiit amerlasuut piginnittuisa utoqqalineri pissutigalugit qimanneqarsimapput. Tamatuma saniatigut savaateqarfinni akiitsut taarsigassarsiallu piusut sumiiffiit tiginissaannik soqutigisaqartoqannginneranut pissutaapput.

Takussutissiaq 3: Nunalerinermi uumassutit suunerinut ukiuinullu agguarneri, 2005-2021.

Ukioq	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Savat	21.317	20.963	21.704	20.499	20.439	20.729	20.232	20.107	19.994
Tuttut nujuitsut	3.100	3.100	2.441	2.500	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Nersussuit	20	20	42	49	56	65	79	98	125
Hiistit	202	202	216	203	186	164	161	147	132
Kukkukuut	147	147	152	148	182	241	215	212	191
Ilaqutariit igutsaat	13	13	10	10	0	0	4	4	4
Ukioq	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Savat	18.738	17.501	18.190	17.785	18.212	17.785	18.105	18.184	
Tuttut nujuitsut	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	
Nersussuit	143	146	155	193	254	300	327	356	
Hiistit	123	151	137	152	158	129	139	146	
Kukkukuut	174	165	211	168	131	189	234	219	
Ilaqutariit igutsaat	4	6	6	6	6	

Najoqquataq: Naatsorsueqqissaartarfik.

Takussutissiaq 3-mi atuarneqarsinnaavoq nunalerinermi suliassaqarfimmi uumasuutit katillugit qassiuersut. Soorlu takussutissiaq 3-mi atuarneqarsinnaasutut piffissami 2005-miit 2021-p tungaanut savat amerlassusaat 3.133-nik ikilisarneqarsimapput. Tamatuma saniatigut takussutissiami takuneqarsinnaavoq, piffissami tassani nersutaatit amerlassusaat 20-nit 336-inut amerleriarsimasut.

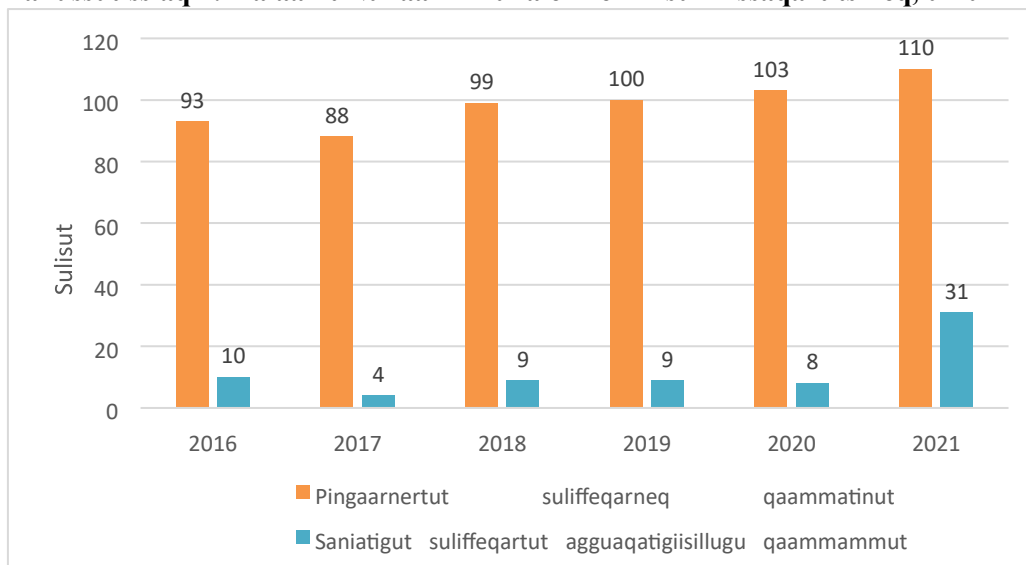
2005-imiit 2021-mut kalaallit nunaanni nunalerinermi savaatit amerlassusaat annertuumik ikileriarsimapput, ilutigisaanik nersutaatit amerlassusaat amerleriarijussuarsimallutik. Uumasuutigineqartut taamatut nikinnerat immaqqa nunalerinermi ineriartorneq imaluunniit aningaasaqarnikkut avatangiisitigullu pissutsit allanngornerannut, uumasuuteqarnermut sunniutaatut takussutissaavoq. Naak savat pingaarnertut uumasuutigineqaraluartut, Kalaallit Nunaanni nunalerineq aamma nersutinik, hiistinik, kukkukuuaqqanik, tutunillu nujuitsunik ilaqarput.

1.4 Nunalerinermi suliffissaqartitsineq

Nunalerinermi sulisut pillugit Naatsorsueqqissaartarfiup naatsorsuinerani nunalerinermi sulisut immikkoortumut "Nunalerineq, orpippassualerineq nunalerinermullu attuumasut suliffissuit niuernerillu" ilaatinneqarpoq. Nunaqavissut akornanni pingaarnertut, saniatigooralugulu suliffillit piffissamut, suliaqarfimmut, naatsorsorneqarnerinut agguataarneri takuneqarsinnaapput.

Ataani takussutissiami nunalerinermi pingaarnertut, saniatigooralugu sulisut piffissami ukiut tallimat iluini piffissap ingerlanerini ingerlataqarfimmi ineriartormik allannguutaasimasullu takuneqarsinnaapput.

Takussutissiaq 2: Kalaallit Nunaanni nunalerinermi suliffissaqartitsineq, ukiuni 2016-2021-mi.

Najoqquataq: Naatsorsueqqissaartarfik.

Takussutissiami 2-mi qulaaniittumi piffissami 2016-2021-mi nunalerinermi pingaarnertut saniatigooralugulu sulisut takutinneqarput. Sulisut qaammammut pingaarnertut saniatigooralugulu sulisut inuit agguaqatigiissillugu amerlassusiinut naatsorsorneqarput. Assersuutigalugu kisitsisit takutippaat 2016-imi nunalerinermi pingaarnertut suliaqartut agguaqatigiissillugu inuit 93-iusut, inuillu qulit nunalerinermi saniatigooralugu sulisimasut. Aammattaaq kisitsisit takutippaa 2021-imi nunalerinermi pingaarnertut suliaqartut agguaqatigiissillugu inuit 110-usimasut, inuillu 31-t nunalerinermi saniatigooralugu sulisimasut.

Takussutissiaq 4: Qaammammut, ukiuni 2016-2021-mi agguaqatigiissillugu pingaarnertut saniatigooralugulu sulisut amerlassusaat.

Ukioq	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pingaarnertut suliffik	90,3%	95,7%	91,7%	91,7%	92,8%	78,0%
Saniatigoorarlugulu sulisut	9,7 %	4,3%	8,3 %	8,3 %	7,2%	22,0 %

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik.

Takussutissiap 2-p nanginnerani takussutissiaq 4-mi "Nunalerineq, orpippassualerineq nunalerinermullu attuumasut suliffissuit niuernerillu" pingaarnertut saniatigooralugulu sulisut piffissami 2016-2021-mi qaammammut agguaqatigiissillugit agguarneri takutinneqarput. Takussutissiaq 4-mi atuarneqarsinnaavoq, 2021-mi pingaarnertut sulisut amerlassusaat 78,0 %-iusimasoq, saniatigooralugulu sulisut 22,0 %-iusimasut.

Ukiut kingulliit tallimat ingerlaneranni nunalerinermi ingerlataqarfik sulisutigut annikitsumik qaffariarfiusimavoq. Aamma maluginiagassaavoq ingerlataqarfimmi saniatigooralugu inuit sulisut amerlassusii qaffariarsimasut, 2020-miit 2021-p tungaanut arfineq pingasuniit 31-nut, tamanna takussutissiaq 2-mi takuneqarsinnaavoq.

Takussutissiaq 5: Nunalerinermi ingerlataqarfimmi pingaarnertut sulisut ukiuinut agguarneri, ukiuni 2016-2021.

Ukioqatigiiaat	2016	2017	2018	2019	2020	2021
15-19-inik ukiullit	3	2	2	2	3	3
20-24-nik ukiullit	7	5	6	10	5	6
25-29-nik ukiullit	12	9	11	11	10	9
30-34-nik ukiullit	9	8	9	9	13	14
35-39-nik ukiullit	12	9	12	10	12	11
40-44-nik ukiullit	9	8	8	8	9	10
45-49-nik ukiullit	11	10	10	5	6	9
50-54-nik ukiullit	14	15	19	20	18	14
55-59-inik ukiullit	12	13	13	14	16	18
Pensionisiaqalernissamut ukiorititaq 60	4	8	9	11	12	16

Pensionisiaqalernissamut ukioritinneqartumik qaangiisut	1	1	1	1	0	1
Katillugit	94	88	100	101	104	111

Najoqputaq: Naatsorsueqqissaartarfik.

Takussutissiaq 5-imi Kalaallit Nunaanni nunalerinermi pingaarnertut sulisut akornanni ukiutigut agguataarinermik paasitsivoq. Kisitsisit piffissami 2016-miit 2021-mut ukiumoortumik agguaqatigiissitsinerupput, kisitsimmullu ilivitsumut qaninnermut akunnaallisagaallutik. Taamaammallu taakku katinneqarnerini annikitsumik nikingalersitsinermik kinguneqarsinnaallutik. Saniatigooralugu sulisut ukiutigut agguarneri pillugit paasissutissanik peqanngilaq.

Assersuutitut takussutissiaq 5-ip takutippaa, piffissami 2016-imiit 2021-mut nunalerinermi pingaarnertut sulisut amerlanersaat tassaasimasut inuit 50-54-inik ukiullit, malitsigalugit 55-59-inik ukiullit. Taamatut ukioqatigiiaat agguataarneqarsimanerisa isertippaat, susasaqarfiup siunissami ineriartortinnissaata patajaallisarneqarnissaatalu qulakkeerneqarnissaat ukiutigut agguaqatigiissimanerup iliuuseqarfigineqarnissaa pisariaqartinneqartoq. Taamatuttaaq pingaarnertut sulisut pensionisiaqalerpata allanik taarseqarnissaat aamma pisariaqartinneqarpoq.

Ilanngussaq 2 Upernaviarsummi savaatilinggorniarnermut ilinniarfiup ilisaritinnera

Kapitalip uuma siunertaraa Upernaviarsummi savaatilinggorniarnermut ilinniarfiup, uunga ilanngullugu unammilligassai, ilinniarnermut atuartsinermullu ingerlatsiviunera illutaasalu sinaakkutaasa ilisaritinnissai. Paasisutissat tamakku pingaaruteqarput ilinniarfimmik pilersitsinissamut pisariaqartitsisoqarnerseq pillugu naliliinissamut qulaajaanissamullu, inuussutissalerinermik ilinniarfik nutarterneqarsinnaanersaq, taamaaliornikkut illinniagaqarfiup neqinik, inuussutissanik naatitanillu tunisassiornerup iluani imminut pilersornissani ukkatarinerulersinnaassammagu.

Kapitalimi uannga inerniliinerit kapitali 4-mi suliassamut tunngavissiami immikkoortunut akissutini aamma kapitali 5-imi Innersuussutit ataanni atornerqarumaarput.

2.1 Upernaviarsummi savaatilinggorniarfimmi ilinniagaqarnerup unammilligassartai

Upernaviarsummi savaatilinggorniarnermut ilinniarfik arlalinnik annertuunik unammilligassaqarpoq, tamakkulu ilinniartunik pissarsiniartarnermut annertooujussuarmik ajornakusoortitsipput.

Unammilligassat pissutsinik arlalinnik pissuteqarsinnaapput, tassunga ilanngullugu ilinniakkap pingaarnertut periusissiami sammivissaa amigaatigineqarmat, tamanna ilinniartitsineri atuartsinermilu sammisassaqtitsineri ajortunik kinguneqartitsisinnaasq, aamma ilinniartut pimoorussinissaannut kajumissusaannullu sunniisimasq. Tamatuma saniatigut ilinniarfik illuutitigut naammanngitsunik atortoqarpoq, tamatumalu aamma ilinniartussanik pissarsiorneq annikillisittarpaa, ilikkagaqarsinnaassutsimillu avatangiisit ajortumik sunnersinnaallugit.

Ilinniarfiup pitsaassusissaanik unammilligassat tamakku ukiuni qulikkaani ataavartuusimapput. *Nunalerineq pillugu periusissiaq 2021-2031*-p assersuutigalugu inerniliussaraa, ilinniartut ilinniakkaminnik naammassigaangamik piginnaasassaraluatik angusanngikkaat. Ilinniartut amerlassusaat, ukiumut ilinniartut agguaqatigiissillugu tallimaasarpud, taassumalu takutippaa ilinniakkamik soqutiginnineq killeqartoq. Ataasiinnarmik ilinniartitsisoqarnerup aamma piginnaasatigut isumalluutitigullu killiliisinaanera pissutigalugu, ilinniartitsinerup pitsaassusaanut sunniuteqartarpoq.

Pissutsillu tamakku unamminartunik pinartunik pilersitsisimapput, iliuuseqarfiginissaminnut aaqqinneqarnissaminnullu suliniutinik sulinermillu annertuunik pisariaqartitsisimallutik. Unammilligassat imaannaanngitsut tamakku suliariniarlugit avataaniit ikiortinneqarnissaq, aningaasaliisoqarnissaq ilinniagaqarfimnullu allanik suleqateqalernissamik, kiisalu ilinniartunik aamma innuttaasunik eqeersimaartumik suleqateqarnissap pilersinneqarnissaa pisariaqalersinnaavoq, ilinniarfiup pitsaassusaanik ineriartortitsisinnaasumik, pingaarutaanik siunissamilu ungasinnerusumi annertunerpaamik piujuartitsinerimik pilersitsisinnaasumik.

Tamatuma saniatigut aamma ilinniarfimi ilinniartut taama ikitsigineri unamminartuupput. Taassuma ilinniakkap piuaannartitsinikkut tunngaveqarnera aamma inuiaqatigiinni piffissaq ungasinnerusq eqqarsaatigalugu naleqarnera pillugu apeqqusiivoq.

2.2 Savaatilinggorniat ilinniarfiannut oqartussaq qullerpaaq

Upernaviarsummi savaatilinggorniarkullumikkut Inuussutissalerinermik Ilinniarfimmu Inuulimut ilaavoq. Inuili Inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerit aamma inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerup iluani pikkorissaanerit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 31 4. juni 2024-meersup tungaanut ulloq 1. januar 2025-mi atuutilersussaq, tassaasimavoq pisortat suliffeqarfutaatut namminersortuusimavoq, Namminersorlutik Oqartussat nalinginnaasumik ilitersuiffigisinnaanngisaat aamma ilinniarfik imminut pigisoq inatsisitigut

pisinnaatitaasoq pisussaataaasorlu. Taamaammat savaatilinggorniat ilinniarfiannut oqartussaq qullerpaaq ullumikkut tassaavoq siulersuisut, taakkulu pingaarnertut akisussaaffigaat Inuilip aamma savaatilinggorniat ilinniarfiat kattutatut suliffeqarfik. Taamaammat siulersuisut inatsisit atuuttut naapertorlugit Naalakkersuisunut savaatilinggorniat ilinniarfiani sulinerup sulinermilu ilisimasat kiisalu atuarfiup malittarisassaasa malinneqarnissaat akisussaaffigivai. Tamatuma saniatigut siulersuisut Inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerit aamma inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerup iluani pikkorissaanerit pillugit Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu ilinniarterit aqqissuunnissaat suliassaraat. Naalakkersuisut Inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerit aamma inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerup iluani pikkorissaanerit pillugit Inatsisartut Inatsisaanni nr. 10, 19. maj 2010-meersoq naapertorlugu ilinniakkanik ilinniartitsinermillu pingaarnertut 'immikkoortunik nakkutilliinermik' taaneqartartoq aamma malittarisassat aalajangersarneqartut naapertorlugit ingerlattaarpat. Nakkutilliineq taanna nalinginnaasumik siulersuisut aqutugalugit ingerlanneqartarpoq.

2014-mi Inuili savaatilinggorniarfimmik neqerooruteqarnissap tiginissaa pillugu Naalakkersuisunit peqqussummik tunineqarput, tamanna siusinnerusukkut Nunalerinermik Siunnersuisoqarfiup Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfiup ataani inissimasumit isumagineqartarsimagaluarpoq. Inuili Aningaasanut inatsimmi 40.91.21 ilinniarfinnut aningaasaliissutit tunngaviumik aningaasaliissutit aallaavigalugit aningaasaliiffigineqartarpoq, savaatilinggorniat ilinniarfiata ilaaffigisaa.

Inuili, uunga ilanngullugu savaatilinggorniat atuarfiat, Naalakkersuisut oqartussaaffittut susassaarfiannut ilaangilaq aamma suliffittut namminersortutut ingerlanneqarluni. Taamaammat siulersuisut, qitiusutut inissisimapput ilinniarnermi suliamut tunngatillugu imarisassaanut, pisortaqarneranullu tunngatillugu.

2.3 Ilinniartitaanermut atuartitaanermillu ingerlatsivik

Upernaviarsummi savaatilinggorniarnermut ilinniarfik Qaqortup kangiani 7 km-inik missaani ungasissusilimmi inissisimavoq. Ilinniartunik, sulisunik, usinillu assartuineq atuarfiup umiatsiaa atorlugu ingerlanneqartarpoq. 2022-mi Upernaviarsummi savaatit 415-it missaanik amerlassuseqarput. Savaatilinggorniat Ilinniarfiat 1974-imi pilersinneqarpoq, ullumikkullu savaatillit katillugit 130-t ilinniarsimallutik. Namminersorlutillu Oqartussat Upernaviarsummi naatitsivimmik misileraaffeqarpoq Upernaviarsummi Misileraavittut taagorneqartumik, tassanilu piffinni issittup kiannerusortaani issittullu kujasissuani nunalerinermi misileraasqartarpoq. Misileraaffik nammineq naatsiivilerisoqarpoq, taannalu Nunalerinermut Siunnersorteqarfimmu Innovation South Greenland-ip ataaniittumut attaveqartarpoq. Taanna Siunnersorteqarfik Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfimmik kiffartuussinissamik isumaqatigiissuteqarpoq.

Kujataani Upernaviarsummi inissisimaffia nunalerinikkullu kulturikkullu nuna tamanna nunarsuarmit kingornussaattut UNESCO-p allattorsimaffianut 2017-imi ilanngunneqarpoq.

Savaatilinggorniat Ilinniarfiat aallaqqaataani suliariumannittussarsiuunneqarpoq, Savaatilinggorniat ilinniarfiat pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 6, 1. juni 1983-imeersoq, kingusinnerusukkullu Savaatilinggorniat ilinniarfiat pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat. 37, 12. september 1994-imeersukkat nutarterneqartoq naapertorlugu. Ullumikkut ilinniarfik Inuussutissarsiutinut ilinniartitaanernut pilersaarutit pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 11, 17. april 2009-meersoq naapertorlugu suliariumannittussarsiuunneqartarpoq. Siulersuisut, uani ilinniarfiup pisortaa ilanngullugu, 2022 savaatilinggorniat Ilinniarfianut ilinniartitaanernut pilersaarusiortoq,

savaatilinnorniat ilinniarfianni ilinniartitaanermut pilersaaruteqannginnera pillugu Naalakkersuisunit uparuarneqareermermi kingorna.

Savaatilinnorniarluni ilinniagaq tassaavoq inuussutissarsiutinut tunngaviumik ilinniarnaq tassa ima isumaqarpoq nikerarfiusumik ilinniarnaq, tassani sungiusaammik sulineq ilinniarfimminnerlu paarlakaajaatsinneqartarlutik. Paarlakaattumik ilinniarnarup imaraa tunngaviumik ilinniartitsissutit, immikkoortumut sammisamat ilinniartitsissutit, immikkut sammisassatut ilinniartitsissutit kiisalu ilinniartitsissutit nammineq toqqarneqarsinnaasut, piumasaqaataallunilu suliffimmik misiliinissaq sioqqullugu lærlingitut isumaqatigiissuteqartoqarsimanissaa. Atuarneq suliffimmillu misiliineq Upernaviarsummi aamma Kujataani savaatillit akornanni Islandimilu ingerlanneqartarpoq, tassani savaatillit imminnut qanittumik attaveqalerfigisimasaanni. Savaatilinnorniat ilinniarfiat atuarfimmi aqutsisumik, ingerlatsinermi pisortamik, iggavimmilu ikiortimik sulisoqarpoq, taakkulu inuussutissalerinermik ilinniarfimmi pisortamut attaveqartartussaapput.

Ilinniartut tunngavissaat

Tulliuttumi piffissami 2013-ip 2022-llu akornanni savaatilinnorniat ilinniarfianni, ilinniarlutik aallartissimasut, maannakkullu ilinniartut, ilinniakkaminnik naammassisut, ilinniakkaminnillu unitsitsisimasut amerlassusiisa killiffiata ineriartornerat takutinneqarpoq. Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmit pissarsiaapput, ilinniarnerminnik unitsitsisimasut pinnagit, paasissutissat Ilinniagaqarnersiutinut ingerlatsivimmiit pissarsiarineqarput (USF).

Takussutissiaq 6. Savaatilinnorniarnermut ilinniarfimmi ilinniartut aallartissimasut 2013-2022-mi, suaassuseq ukiuilu malillugit.

Ukioq	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Angutit	4	4	3	6	5	4	1	5	2	4	38
Arnat	1	2	1	0	0	3	0	1	0	1	9
Katillugit	5	6	4	6	5	7	1	6	2	5	47

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik.

Takussutissiaq 6-imi takuneqarsinnaavoq piffissami 2013-imiit 2022-mut savaatilinnorniat ilinniarfianni ilinniakkamik aallartitsisimasut amerlassusaat. Piffissami 2013-2022-mut, ukiut qulingiluat sinnerlugit ingerlasimavoq, ukiutumut agguaqatigiissillugu savaatilinnorniatut ilinniartut tallimaasarpur. Piffissami tassani aamma agguaqatigiissillugu angutit sisamat arnarlu ataaseq ukiumut ilinniarlutik aallartitarpur, taakkunani takuneqarsinnaavoq savaatilinnorniatut ilinniartuni angutit arnaniit amerlanerusartur. 2013-imiit 2022-p tungaanut piffissap ingerlanerani ilinniakkamik aallartitsisimasut inuit katillugit 47-usimappur.

Takussutissiaq 7. Savaatilinnorniat ilinniarfiani ilinniartut 2013-2022-mi, suaassuseq ukiuilu malillugit.

Ukioq	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Angutit	11	12	9	8	7	10	4	7	4	6	

Arnat	2	3	3	2	0	2	1	2	1	1	
Katillugit	13	15	12	10	7	12	5	9	5	7	

Najoqputaq: Naatsorsueqqissaartarfik.

Takussutissiaq 7-imi piffissami 2013-imit 2022-mut savaatilinggorniarnermi ilinniarfimmi ilinniartuusarsimasut amerlassusaat takuneqarsinnaapput. Assersuutitut taaneqarsinnaavoq 2013-imi ilinniartut 13-iusimammata 2022-milu 7-iullutik.

Takussutissiaq 8. Savaatilinggorniatut 2013-imit 2022-mut ilinniakkaminnik naamassinnissimasut amerlassusaat, suaassusaat ukiullu naapertorlugit.

Ukioq	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Katillugit
Angutit	1	2	5	4	2	1	3	1	2	0	21
Arnat	0	0	1	1	1	1	0	0	1	0	5
Katillugit	1	2	6	5	3	2	3	1	3	0	26

Najoqputaq: Naatsorsueqqissaartarfik.

Takussutissiaq 8-ami takutinneqarput savaatilinggorniatut 2013-imit 2022-mut ilinniakkaminnik naamassinnissimasut amerlassusaat. Assersuutitut oqaatigineqarsinnaavoq 2013-imi naamassinnittoq ataasiummat 2022-milu naamassinnittoqarani. 2013-imit 2022-mut agguaqatigiissillugu naamassinnittartut pingasuupput. Tassalu 2013-imit 2022-mut ilinniakkaminnik naamassinnittut katillugit 26-upput.

Takussutissiaq 9. Savaatilinnorniarnermut ilinniarfimmi ilinniartut ilinniakkaminnik unitsitsisimasut 2013-2022-mi, suaassuseq ukiuulu malillugit.

Ukioq	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Katillugit
Katillugit	1	3	1	3	3	2	5	1	3	3	25

Najoqqutaq: Ilinniagaqarnersiuteqarnermut ingerlatsivik (USF).

Takussutissiaq 9-mi 2013-imit 2022-mut ilinniakkaminnik unitsitsiinnarsimasut amerlassusaat takuneqarsinnaapput Savaatilinnorniartut ilinniakkaminnik taamaatitsiinnarsimasut katillugit 25-upput, tassalu agguaqatigiissillugu ukiumut pingasut. Assersuutigalugu 2019-imi ilinniartut tallimat taamaatiinnarsimapput.

Pissutsit allat maluginiagassat tassaapput savaatilinnorniarfimmi ilinniakkaminnik aallartitsisartut, ingerlatsisut, naammassinissimasut unitsitsiinnartartullu qitiusumik iliniarfinnut allanut sanilliullugit ikinneralaarsuummata.

2.4 Upernaviarsummi illuutit

Upernaviarsummi illuutit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut ukiut ingerlanerini nungullarsimaqalutillu aserfallassimaqaat. Upernaviarsummi illuutit nalunaarsorneqarnissaannut kiisalu sanaartornissamat pilersaarutit nutaat sananeqarnissaannut 2021-mi aningaasanut inatsimmi katillugit kr. 3 mio. immikkoortinneqarsimapput. Upernaviarsummut suliniut, siunnersuisarfimmit illuliassanik titartaasartumit ingeniorfirmamiillu Masanti A/S-imit februar 2021-mi suliarineqarpoq 2022-milu nutarterneqarluni. Suliniummut tunngatillugu angusat tullinnguuttuni naatsunngorlugit saqqummiunneqarput. Aamma ilanngussaq 2. takuuk.

Suliniutit illuutit sanaartukkallu katillugit 10-t kiisalu sissiuqaq eqqaavillu ilanngullugit sammineqarput. Upernaviarsummi illuutit pioreersut aserfallassimasutut nutartertariaqartutullu sanaartugassanut pilersaarummi nalilerneqarput.

Illuutit sanaartukkallu pioreersut sannaanut tunngatillugu teknikikkut ima inerniliisoqarpoq:

- Illuutinit quliusunit marluk aserfallassimaqisutut nalilerneqarput.
- Illuutinit quliusunit arfinillit naammaginakannersutut/ajortutut nalilerneqarput.
- Illuutit quliugaangata ataaseq naammaginakannersutut nalilerneqartarpoq.
- Illuutit quliugaangata ataaseq pitsaasutut nalilerneqartarpoq.

Suliniutip inerniliussaani aamma atuarneqarsinnaavoq, talittarfimmi tummeqqat a sivingasut, tamannalu aallalernerimi isumannaallisaanermut aarlerinartorsiortitsisinnaavoq. Tamatuma saniatigut eqqakkat eqqaavileriffimmiittut Qaqortumut ingerlanneqarnissaat innersuussutigineqarpoq. Tamanna sulinermuinnaq pissuteqanngilaq kisianni aamma nunami avatangiisinut mingutsitsinissamik aarleqquteqarnermik pissuteqarpoq, tamatumalu eqqakkanik igitsinerimi mianersortumik passussinissap pingaarutaa erseqqissarpaa.

Upernaviarsummut sanaartornissamat pilersaarummi eqqartorneqartumi atuarneqarsinnaavoq :

- illuutit quliugaangata sisamat, toqqavik ilanngunnagu, isaterneqartariaqartut iginneqarlutillu, kiisalu toqqavik taanna atorlugu nutaanik illuliorqartariaqartoq, silataatut iluseqartumik, angeqqataanik siusinnerusutullu isikkoqartumik.
- illuutit quliugaangata marluk toqqavik qisummik sanaaq ilanngullugu isaterneqartariaqartut iginneqarlutillu, kiisalu pioreersutut titartarsimanagerisut iluserisaattullu illut nutaat napparneqassasut.
- illuutit quliugaangata ataaseq toqqavik betoni toqqaviit ilanngullugit isaterneqartariaqartut iginneqarlutillu, kiisalu pioreersutut titartarsimanagerisut iluserisaattullu illut nutaat napparneqassasut.
- Illuutit quliugaangata pingasut iluarsanneqartariaqartarput.

Soorlu sanaartornissanut pilersaarummi atuarneqarsinnaasutut Upernaviarsummi iluutit isaterneqarnissaat sanaqqinneqarnissaallu katillugit 71 mio. kr.-nik akeqassasoq akinut missingersuummi allassimavoq. Tamatuma ilutigisaanik C-mik missingiinerup kingorna akit tamarmiusut amerlanerusinnaasut naatsorsuutigineqarpoq.

SANAARTORNISSAMUT
PILERSAARUT
Misileraavik Upernaviarsuk

Imarisai

AALLARNIUT	2
Oqaluttuarisaaneq	2
Ingerlaneq pisariaqartitallu.....	3
ILLUT SANAARTUKKALLU PIOREERSUT PILLUGIT TAKUSSUTISSIAQ	4
PISSUTSIT PILLUGIT PILERSAARUT (MAANNAKKUT PISSUTSIT)	7
.....	7
PISSUTSIT PILLUGIT PILERSAARUT (SIUNISSAMI PISSUTSIT).....	9
B-6, SIUNISSAMI TV-MIK ISIGINNAARFIK ISERSIMAARTARFILLU / CAFÈ	9
B-30, INNAALLAGISSIORFIK UULIAASIVILLU	10
B-36, SIUNISSAMI SULISUNUT INISSIAT	11
B-51, NERSUTAASIVITOQAAQ	12
NAATSIVILERIFFIK, ILLUT NAATITSIVIIT ILLUARARLU (B-200)	13
B-561, NAATSIIVILERISUP ILLUA.....	14
B-761, SIUNISSAMI TIMIGISSARTARFIK.....	15
B-768 aamma B-1424, QUERSUAQ SANNAVILLU	16
B-1024, NERSUTAASIVIK NAMMINEQ SANAAQ.....	18
B-1197, SIUNISSAMI ATUARTUNUT TIKERAANULLU INISSIAT	19
ILLU ATUARTITSIVIUUSOQ NUTAAQ	20
EQQAAVEQARFIK	21
Umiarsualivik.....	21
NUNAMINERTAT	22
ILLUNUT NUTAANUT TEKNIKKIKKUT PIUMASAQAATIT NALINGINNAASUT	23
Pilersuinermut tunngasut	23
Tikinneqarsinnaassusia	24
Nipitigut piumasaqaatit	24
Avatangiisimik mianerinnittumik pilersaarusionerq.....	24
Illu tunngaviusoq.....	24
Illup ilai pingaarnert.....	24
Silaannarissarneq aamma VVS.....	25
Eqqumiitsuliat	26
AKINUT MISSINGERSUUT	26
SULIARIUMANNITTUSSARSIUUSSINERUP ILUSAA	27
PIFFISSANUT PILERSAARUT	27
PILERSAARUTIP AAQQISSUUSANERA	27
Suliaqartitsisoq.....	28

Tamakkiisumik siunnersuisoq	28
Atuisut	28
Oqartussat	28
ILANNGUSSAQ 1 - ILLUT PIOREERSUT PILLUGIT TITARTAKKAT	29

AALLARNIUT

Oqaluttuarisaaneq

Upernaviarsummi nunasinerit siulliit inuit qallunaatsiaallu nalaanni pisimapput. Nunasisimanermit suli illukoqarpoq, ajoraluartumilli illukut ilai nutaanik illuliornermut atatillugu tammarsimallutik. Nunasinerit siusissut piffissami ukioq 985-imiit ukioq 1450-imut pisimapput.

Anders Olseni tamaani 1780-imi nunassissimavoq ilaqtannilu tamaani ukiuni arlalinni najugaqarsimallutik illup nungulluni ikuallannerata Igalikumullu nuunnissaata tungaanut.

Ukioq 1938-mi Qaqortumi savaateqarfik Upernaviarsummut nuutsinneqarpoq taamaniniillu savaateqarfiusimalluni nunalerinermullu misileraaffiusimalluni.

Kujataani Upernaviarsummi inissisimaffia nunalerinikkullu kulturikkullu nuna tamanna asseqanngitsoq nunarsuarmiut kingornussaattut UNESCO-p allattorsimaffianut 2017-imi ilanngunneqarpoq. Upernaviarsummi illut arlaannaalluunniit maannakkut eriaginartuunngillat imaluunniit eqqissisimatitaanngillat, taamaattorli Kalaallit Nunaata Kujataani nunaminertani killilinni kulturikkut oqaluttuarisaanermut ilaasumi allatigut kulturikkut eriagisassat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 16, 5. juuli 2016-imeersumi aamma eqqissisimatitsisarneq aamma allatigut kulturikkut eriagisassanik kulturikkut kingornussatut illersuineq pillugu Inatsisartut Inatsisaat nr. 11, 19. maj 2010-meersumi nuna illersugaallutik.

Upernaviarsummi kalaallisut isumaqarpoq "upernisarfinnguaq".

Upernaviarsummi savaatilinggorniat ilinniarfiat illuliorneqarsimallutik ilisarnaatigaa illut mikisut, piffissap ingerlanerani ataasiakkaarlugit illuliorneqarsimasut. Nunap ilaanut kulturimut tunngasup qanoq nunalerinermut pinngortitamullu atassuteqarsinnaaneranut assersuutaallutut.

Oqaluttuarisaanermi assit, Upernaviarsuk

Ingerlaneq pisariaqartitallu

Maannakkut ingerlaneq

Upernaviarsummi pingaarnertut siunertaq tassaavoq nunalerinermi misileraalluni nunalerinerlu pillugu atuartitsinermik suliaqarneq, tassunga ilanngullugit savaateqarneq, nunamik naggorissaaneq (14 hektarit missaat), naatsiivilerineq kiisalu nunalerinerup iluani sulianik assigiinngitsunik misileraanerit.

Savaatilingorniat atuarfiat aqqaneq marlukkaarlugit atuortoqartarpoq kiisalu atuarfimmi najugaqartunik aalajangersimasunik sisamanik ilinniartitsisoqarluni. Taakku saniatigut ilinniartitsisoqartarpoq tikeraartunik, marlukkaartartut.

Aasaanerani Aarhus Universitetimiit ilinniartut ilinniartitsisullu kiisalu Qaqortumiit eqqaniillu ulluinnaarlugu takornariat atuarfimmu tikeraartarput.

Siunissami ingerlaneq pisariaqartitallu

Upernaviarsummi illut Namminersorlutik Oqartussanit nutarterneqarusupput. Tamatumunnga ilaatigut pissutaavoq illut pioreersut aserfallanneri nutarterneqartariaqarnerilu aamma sumiiffimmi najuunnerunissaq Aarhus Universitetimiit kissaatigineqarluni.

Siunissami atuarfik ukununga inissaqartitsissaaq:

Savaatilingorniarniat atuarfiat

- Atuartut aqqaneq-marluk
- Ilinniartitsisut aalajangersimasut sisamat
- Ilinniartitsisut tikeraat marluk

MASANTI A/S
PILERSAARUT NUT 02 3
SULIAQ NR. 5

Aarhus Universitet

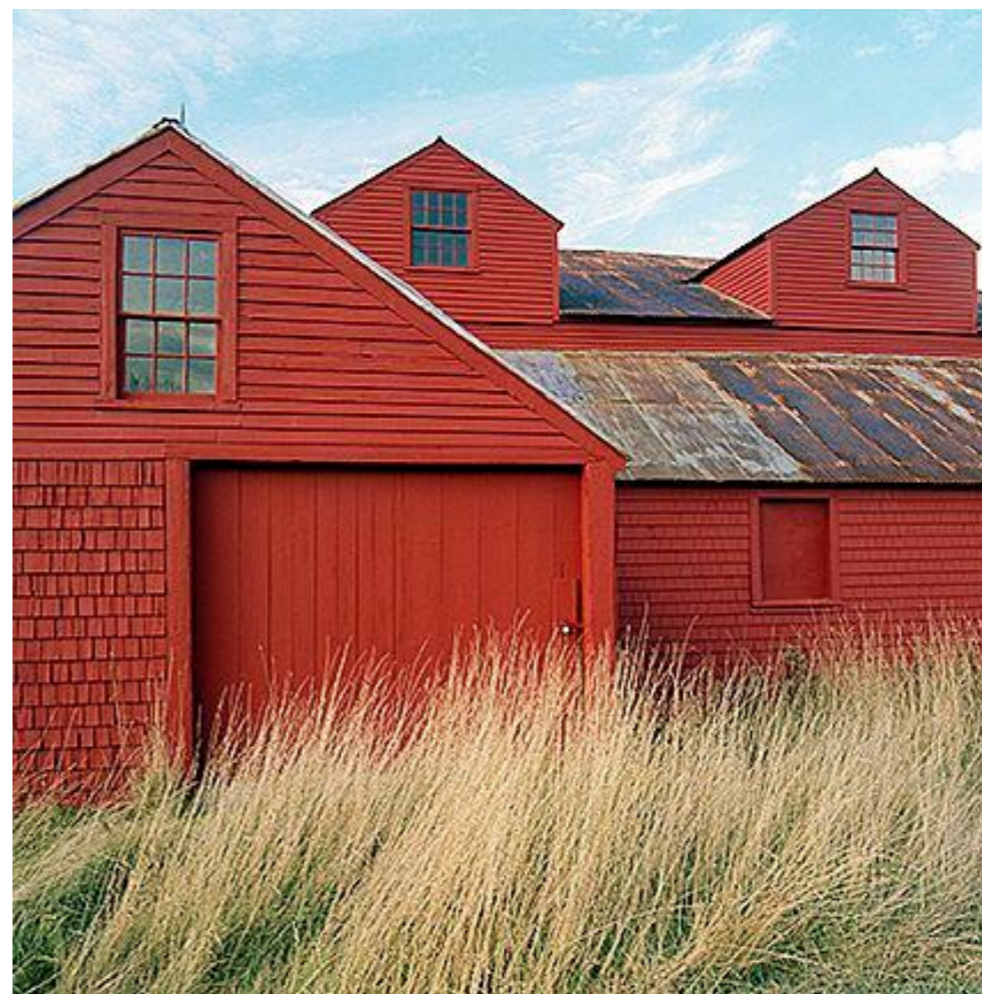
- Ilinniartut 15-it
- Sulisut marluk

Illut sanaartukkallu siunissami atuuffii

Upernaviarsuk kulturikkut kingornussatut illersuineq pillugu inatsimmit illersugaammat illuni oqaluttuarisaanermi kulturikkut pingaartitat erseqqissarnissaat immikkut sammineqassapput. Illut pioreersut nutarternerini kiisalu illunik nutaanik illuliornermi taamaattumik aallaqqaammut atortut illulioriaatsillu atorneqarsimasut aallaaviatigut atorneqassapput, tamanna illut uppernassusianni innarligassaanninnerisalu aalajangiussimanissaannut iluaqutaassapput.

Sumiiffik pillugu pilersaarut taaneqarpoq M2-Upernaviarsuk.

Illut sanaartukkallu uku pilersaarummut ilaatinneqarput: Lærlingit illuat (B-6), Innaallagissiorfik uuliaasivillu (B-30), Inissiaq allaffeqarfillu (B-36), Nersutaasivitoqaq (B-51), Naatsiivik, illut naatitsiviit Illuarlu (B.200), Naatsiivilerisup illua (B-561), Kukkukuusivik "Emilip Illua" (B-761), Quersuaq sannavillu (B-768 aamma B-1424), Nersutaasivik nammineq sanaaq (B-1024), Savaatilingorniat atuarfiat (B-1197), Eqqaavik Umiarsualivillu. Illut sanaartukkallu taakku saniatigut illumik atuartitsiviusumik nutaamik sanaartortoqarnissaa kissaatigineqarpoq.

MISILERAAVIK UPERNAVIARSUK PILLUGU SANAARTORNISSAMUT

Assit isumassarsiffiusinnaasut - Mt, Top Barn, Maine USA

ILLUT SANAARTUKKALLU PIOREERSUT PILLUGIT

TAKUSSUTISSIAQ

Nersutaasivitoqaq (B-51)

Ukioq napparneqarfia: 1955.

Ta Naatsiivilerisup illua (B-561)

Oc Ukioq napparneqarfia: 1955.

qu

Tamakkiisumik angissuseq: 124 m²-ip missaa.

M

oc Oqaluttuarisaanermi atorneqarnera: Sulisunut inissiaq.

Illu

qa Maannakkut atorneqarnera: Sulisunut inissiaq.

qa

Illumi atortut: Toqqavik betoni, illu qarmagaq quassuttuulik iigai krydsfinerillit sivingasumillu qalialik pappialarsualik.

Alli Qanoq issusia: Illu ingasanngitsumik/ajortumik pitsaassuseqarpoq.

Siu

oc Siunissami atorneqarnissaa: Sulisunut inissiaq.

Innaallagissiorfik uuliaasivillu (B-30)

Ukioq napparneqarfia: 1997.

Tamakkiisumik angissuseq: 35 m²-ip missaa.

Oqaluttuarisaanermi atorneqarnera: Innaallagissiorfik uuliaasivillu.

Maannakkut atugaanera: Innaallagissiorfik uuliaasivillu.

Illumi atortut: Toqqavik betoni, illu qarmagaq quassuttuulik iigai krydsfinerillit sivingasumillu qalialik pappialarsualik.

Qanoq issusia: Illu ajoquteqanngilaq.

Siunissami atorneqarnissaa: Innaallagissiorfik uuliaasivillu.

Inissiaq allaffeqarfillu (B-38)

Ukioq napparneqarfia: 1958.

Tamakkiisumik angissuseq: 310 m²-ip missaa (kælderil ilanngunnagu).

Oqaluttuarisaanermi atorneqarnera: Illusimaffik atuarfillu.

Maannakkut atugaanera: Sulisunut inissiat allaffeqarfiillu.

Illumi atortut: Toqqavik betoni, illu qarmagaq quassuttuulik iigai krydsfinerillit sivingasumillu qalialik pappialarsualik.

Qanoq issusia: Illu ingasanngitsumik pitsaassuseqarpoq, taamaattorli assut pisoqalisimalluni inissiatullu imaluunniit allaffittut pitsaasumik ilusilersugaanani.

Siunissami atorneqarnissaa: Sulisunut inissiat.

Lærlinginut illu (B-6)

Ukioq napparneqarfia: 1931. Illu Pavia Høeghimit titartarneqarsimavoq.

Tamakkiisumik angissuseq: 66 m²-ip missaa.

Oqaluttuarisaanermi atorneqarnera: Siusinnerusukkut ilinniartunut illusimaffik.

Maannakkut atugaanera: Atorneqanngilaq.

Illumi atortut: Toqqavik betoni, illu qarmagaq quassuttuulik iigai krydsfinerillit sivingasumillu qalialik pappialarsualik. Pujoorfiit qammakkat marluk.

Qanoq issusia: Illu najorneqanngilaq assullu aserfallassimalluni. Illu tamarmi annertuumik imermik innarlerneqarsimavoq.

Siunissami atorneqarnissaa: Ilinniartunut TV-mik isiginnaarfik isersimaartarfillu, aasaanerani cafetut periarfissaqarluni.

MASANTI A/S
PILERSAARUT NUT 02 4
SULIAQ NR. 5

MISILERAAVIK UPERNAVIARSUK PILLUGU SANAARTORNISSAMUT

Naatsiivileriffik, illut naatitsiviit
Illuarlu (B-200)

kingusinnerusukkullu Upernaviarsummut
nuunneqarsimalluni.

Tamakkiisumik angissuseq: 25 m²-ip missaa.

Oqaluttuarisaanermi atorneqarnera: Sulisunut
inissiaq.

Maannakkut atorneqarnera: Kukkukuusivik.

Illumi atortut: Qisunnik toqqaveqarpoq,
qarmagaq quassuttuulik iigai sanimukaartunik
qisuttalersugaallutik aamma sivingasumik qalialik
pappialarsualik.

Qanoq issusia: Illu aserfalluinnarsimavoq. Illu
tamarmi imermik annertuumik ajoqusersimavoq.

Siunissami atorneqarnissaa: Timigissartarfik.

MASANTI A/S
PILERSAARUT NUT 02 5
SULIAQ NR. 5

Quersuaq sannavillu (B-768 aamma B-
1424)

Ukioq napparneqarfia: 1965 aamma 1997.

Tamakkiisumik angissuseq: 282 m²-ip missaa.

Oqaluttuarisaanermi atorneqarnera: Quersuaq
sannavillu.

Maannakkut atorneqarnera: Quersuaq
sannavillu.

Illumi atortut: Toqqavia beton, qarmagaq
quassuttuulik sukai savimernit trapezpladillit
aamma sivingasumik qalialik pappialarsualik.

Qanoq issusia: Illu ingasanngitsumik/ajortumik
pitsaassuseqarpoq.

Siunissami atorneqarnissaa: Quersuaq
sannavillu.

Nersutaasivik nammineq sanaaq (B-1024)

Ukioq napparneqarfia: 1997.

Tamakkiisumik angissuseq: 210 m²-ip missaa.

Oqaluttuarisaanermi atornerqarnera: Nersutaasivik.

Maannakkut atugaanera: Atorneqanngilaq.

Illumi atortut: Betonimik toqqaveqarpoq, qarmagaq quassuttuulik iigai napparissunik qisuttalersugaallutik aamma sivingasumik qalialik pappialarsualik.

Qanoq issusia: Illu pitsaajunnaarsimavoq. Illu tamarmi annertuumik imermik innarlerneqarsimavoq.

Siunissami atornerqarnissaa: Ilisimaneqanngilaq.

Savaatilingorniat atuarfiat (B-1197)

Ukioq napparneqarfia: 1984.

Tamakkiisumik angissuseq: 248 m²-ip missaa. (kælderilannagunagu).

Oqaluttuarisaanermi atornerqarnera: Atuarfik.

Maannakkut atornerqarnera: Atuarfik.

Illumi atortut: Toqqavia beton, qarmagaq quassuttuulik stenipladilik aamma sivingasumik qalialik pappialarsualik.

Qanoq issusia: Illu ingasanngitsumik/ajortumik pitsaassuseqarpoq.

Siunissami atornerqarnissaa: Atuartunut tikeraanullu ineeqqat.

Eqqaavissuaq

Ukioq napparneqarfia: Ilisimaneqanngilaq.

Angissusia: 2500 m²-ip missaa.

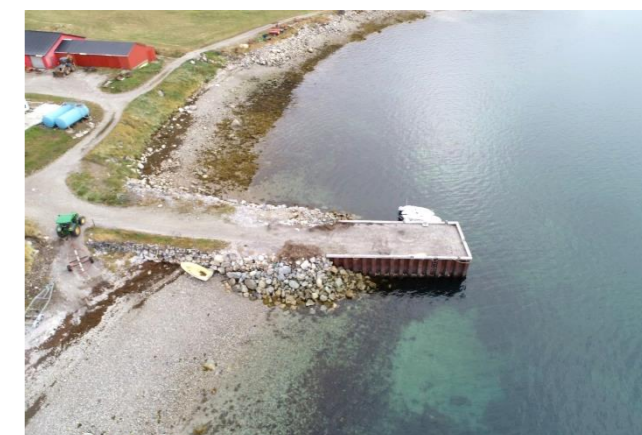
Oqaluttuarisaanermi atornerqarnera: Eqqaavissuaq.

Maannakkut atugaanera: Eqqaavissuaq.

Qanoq issusia: Eqqaavissuarmi eqqakkat Qaqortumukaanqartarput.

Nunali avatangiisitigut mingutsinneqarsimasinnaavoq.

Siunissami atornerqarnissaa: Eqqaavissuaq.

Umiarsualivik

Ukioq napparneqarfia: Ilisimaneqanngilaq.

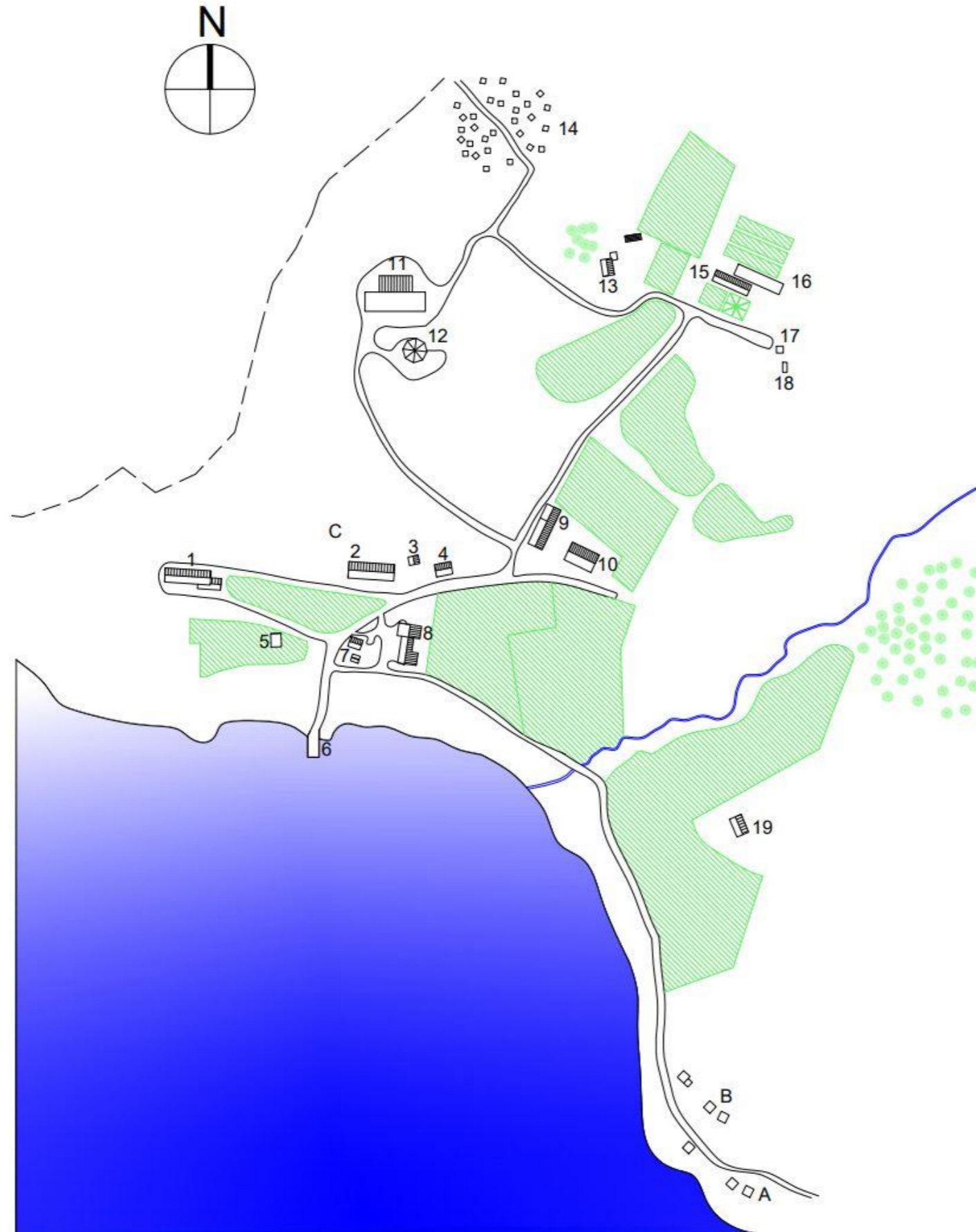
Oqaluttuarisaanermi atornerqarnera: Umiarsualivik

Maannakkut atugaanera: Umiarsualivik.

Qanoq issusia: Majuartarfik portuvoq atornissaalu ulorianarlunnarluni.

Siunissami atornerqarnissaa: Umiarsualivik. Puttasut annertusineqarsinnaapput.

PISSUTSIT PILLUGIT PILERSAARUT (MAANNAKKUT PISSUTSIT)

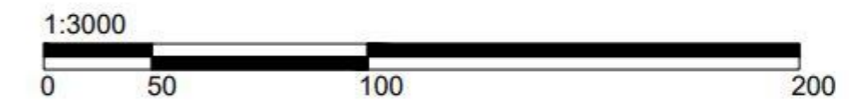

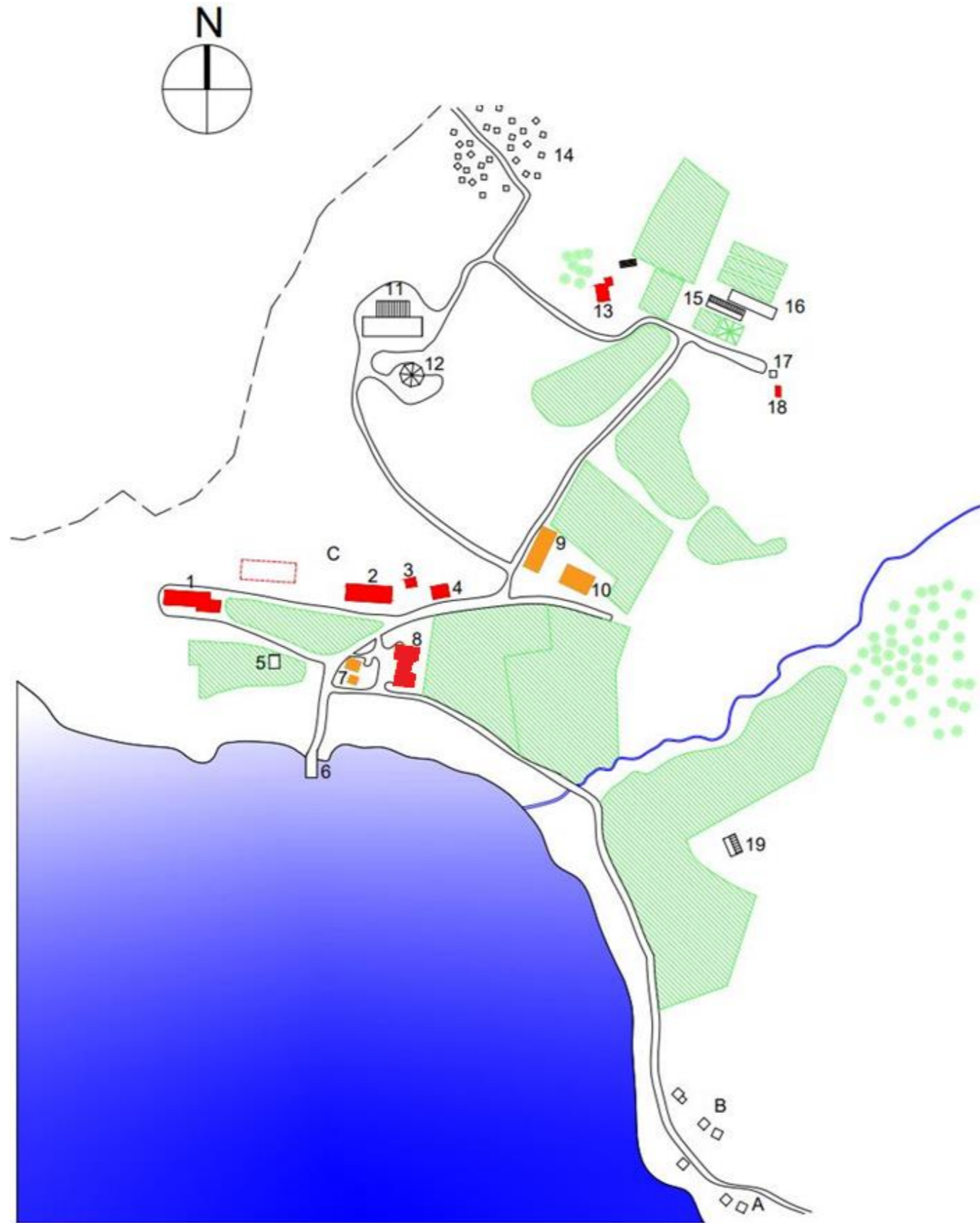
Note:

1. Bolig og administration (B-38)
 2. Fåreholderskole og elevboliger (B-1197)
 3. Hønsarhus "Emils hus" (B-761)
 4. Læringshus (B-6)
 5. Kartoffelhus (B-204)
 6. Havn
 7. Elværk og oliedepot (B-30)
 8. Lager og værksted (B-768 og B-1424)
 9. Den gamle stald (B-51)
 10. Selvbyggerstald (B-1024)
 11. Ny fårestald (B-1409)
 12. Gylletank
 13. Gartnerbolig (B-561)
 14. "Dumpen"
 15. Drivhus
 16. Rundbuehal
 17. Det runde skur
 18. Skovhytten (B-200)
 19. Lager "Minkhuset" (B-50)
- A. Grønlandsk Langhus
 B. Hustomter fra kolonitid
 C. Ruiner fra Nordbotiden

Signaturforklaring:

- Fårehegn
- Marker
- Elve
- Træer

Note:

Nuværende anvendelse

1. Bolig og administration (B-38)
2. Fåreholderskole og elevboliger (B-1197)
3. Hønseshus "Emils hus" (B-761)
4. Lærlingehus (B-6)
5. Kartoffelhus (B-204)
6. Havn
7. Elværk og oliedepot (B-30)
8. Lager og værksted (B-768 og B-1424)
9. Den gamle stald (B-51)
10. Selvbyggerstald (B-1024)
11. Ny fårestald (B-1409)
12. Gylletank
13. Gartnerbolig (B-561)
14. "Dumpen"
15. Drivhus
16. Rundbuehal
17. Det runde skur
18. Skovhytten (B-200)
19. Lager "Minkhuset" (B-50)

- A. Grønlandsk Langhus
- B. Hustomter fra kolonitid
- C. Ruiner fra Nordbotiden

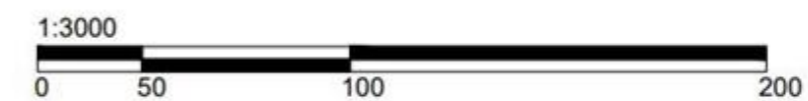
Fremtidig anvendelse

1. Personaleboliger
2. Elev- og gæsteboliger
3. Fitnessrum
4. TV- og opholdsrum / Café
5. Kartoffelhus (B-204)
6. Havn
7. Elværk og oliedepot (B-30)
8. Lager og værksted (B-768 og B-1424)
9. Den gamle stald (B-51)
10. Selvbyggerstald (B-1024)
11. Ny fårestald (B-1409)
12. Gylletank
13. Gartnerbolig (B-561)
14. "Dumpen"
15. Drivhus
16. Rundbuehal
17. Det runde skur
18. Skovhytten (B-200)
19. Lager "Minkhuset" (B-50)

- A. Grønlandsk Langhus
- B. Hustomter fra kolonitid
- C. Ruiner fra Nordbotiden

Signaturforklaring:

- Forslag til placering af ny undervisningsbygning
- Bygninger som nedrives og genopføres
- Bygninger som vedligeholdes/renoveres
- Fårehegn
- Marker
- Elve
- Træer

PISSUTSIT PILLUGIT PILERSAARUT (SIUNISSAMI PISSUTSIT)

B-6, SIUNISSAMI TV-MIK ISIGINNAARFIK ISERSIMAARTARFILLU / CAFÈ

Pingaarnerusut

Illooreersoq toqqavia ilanngunnagu isaterneqassaaq iginneqarlunilu.

Siusinnerusukkutut silataatut iluseqartillugu angissuseqartillugulu isikkoqartillugulu toqqavimmi tassani illu nutaaq napparneqassaaq. Pujoorfinniit qarmassiassat atoqqinneqarnissaat kissaatigineqarpoq.

Atorneqarnera inillu aaqqissugaaneri

Illu siunissami atuarfimmi atuartunut TV-mik isiginnaarfittut isersitaarfittullu angisuutut atorneqassaaq, sunngiffimminni tassani isersimaaqatigiissinnaallutik. Tassani nalaasaarfinnut, TV-mut, nerrivinnut issiavinnullu, tammoorutinut ilisivinnut, PC-eerfennut il.il. inissaqarluni. Igaffimmik pilersitsisoqassaaq igalaami nerriviusalik, takornariaqartillugu aasaanerani cafemi nerriviusatut atorneqarsinnaasoq. Inimi silarlermi atisaajartarfeqassaaq kiisalu perusersarfeqarluni teknikinullu ineeraqarluni.

Illup titartarnera sananeqaataalu, silataa

Pioreersunut naleqqiullugu allannguisoqassanngilaq.

Ikkat silarliit qarmakkat quassuttuullit krydsfinerilli nappaarissunik sinaakkutillit. Qaliata sannaa qaliani quassuttoqassaaq qernertumik pappialarsualik. Illu aappaluttumik qalipanneqassaaq qaortumik "sinilik".

Illup titartarnera sananeqaataalu, iluani

Inersuaq isersimaartarfik illup qimerlua tikillugu qilaaqartillugu qaliani quassuttuut nuisasut qaavi qaamasut kiisalu aalajangersimasumi sallilikkanik iigaqarluni.

Perusersartarfik marriamit illisaasalianik nateqarluni iigai qilaarlu qalipanneqarsimasut.

Anartarfilerneqassaaq, asaffik tarrarsuuteqarlunilu.

Igaffimmi illumi nalinginnaasumi assigusunik atortulersuisoqassaaq.

Illup iluani matut qisuussapput manngertut.

Kuuffik perusersartarfillu

Kuuttarfeqanngitsumik perusersartarfeqassaaq, periarfissaapput anartarfik saanngulik imaluunniit anartarfik ikuaallaavilik ikkunneqarluni.

Imeq

Imermut tankiliisoqassaaq.

Kiassarneq

Innaallagissiorfimmi kiassaateqarfimmit kissamik pilersorneqassaaq.

Igalaat ataannut kiassaait ikkussuunneqassapput.

Silaannarissarfiit

Illu pissusissamisoortumik silaannarissaasunik silaannarissarneqassaaq kiisalu perusersarfimmik aniatitsisoqarluni.

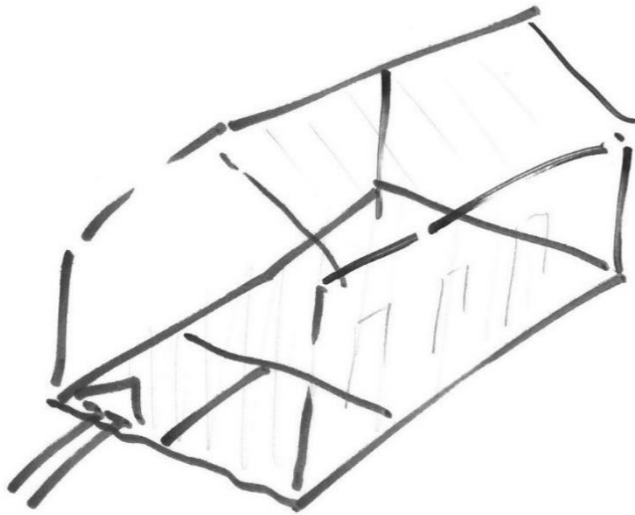
Igaffimmi aalamik milluaasumik pilersitsisoqassaaq.

Innaallagiamut ikkussuiffiit qaammaqutillu

Innaallagissiorfimiit innaallagiamik pilersuisoqassaaq.

Oqarasuaat/Internetti

Wi-fi-mut atassuisinnaasumik internettimik pilersitsisoqassaaq.

Ilusissaata titartarnera, B-6

MASANTI A/S
PILERSAARUT NUT 02 10
SULIAQ NR. 5

B-30, INNAALLAGISSIORFIK UULIAASIVILLU

Pingaarnerusut

Innaallagiap piginnaasaa annertusiniarlugu allilerinissaq siunertarlugu illu nutarterneqassaaq.

20 fodimik angissusilimmik containerilu generatorimik nutaamik 250KVA-mik pilersitsisoqassaaq. 20 fodimik angissusillip containerip qaortuusup maannakut inissisimaffiani taanna inissinneqassaaq. Innaallagissiorfimmi maannakut ikkussuiffiit tamarmik sillimmatitut pigiinnarneqassapput.

Containerip saniani 30.000 literimik imaqarsinnaasumik tankimik katersuiffiusumik inissiisoqassaaq. Innaallagissiorfimiit illut nutaat tikillugit kiassaateqarfimiit kissamut ledningit ikkussuunneqassapput.

Generatori pujumut gassilortumut nikerartitsisoqassaaq nillusaasoqarlunilu tankimilu katersuiffiusumi kissaq sinneruttoq atoqqinneqarsinnaalluni.

Silami betonit quppallit il.il. iluarsanneqassapput, ajorpata peerneqarlutik. Illumut matut taarserneqassapput.

MISILERAAVIK UPERNAVIARSUK PILLUGU SANAARTORNISSAMUT

Marlunnik pingasunillu ineerallit inissiat angisumik igaffillit imaanut isikkivilittut aaqqissuunneqassapput. Kælderimi teknikkimut ataatsimoorussamik errorsisarfirmik panersiivimmillu pilersitsisoqassaaq.

Illup titartarnera sananeqaataalu, silataa

Kælderimi iikkat betonit ussiitsut ussissarneqarlutillu. Nunamut tulluarsaasoqassaaq kælderilu kaajallallugu kuuffissaliisoqarluni.

Ikkat qarmagaassapput quassuttuullit qisuttallit imaluunniit maannakkutut isikkoqartumik sallilikkanik. Illu

Maannakkut innaallagissiorfik containerilu toqqorsivik

B-36, SIUNISSAMI SULISUNUT INISSIAT

Pingaarnerusut

Illooreersoq isaterneqassaaq iginneqarlunilu betonitai minillugit.

Maannakkutut illutaatut isikkoqartumik toqqavimmi tassani illumik nutaamik illuliortoqassaaq. Pujoorfinniit qarmassiassat atoqqinneqarnissaat kissaatigineqarpoq.

Atorneqarnera inillu aaqqissugaaneri

Illu atuarfimmil ilinniartitsisunut sulisunut inissiatut siunissami atorneqassaaq. Illu ilinniartitsisunut aalajangersimasumik najugaqartunut marlunnik ineeraqartutut inissiatut marluusutut aamma pingasunik ineeraqartutut inissiatut marluusutut kiisalu ilinniartitsisunut tikeraartunut ataatsimik ineeraqartutut inissiatut marluusunut aaqqissuunneqassaaq.

Inissiani tamani paarleqassaaq atisanut ilisivilik, uffarfiit, igaffiit, init ineeqqallu pilersinneqassapput.

MASANTI A/S
PILERSAARUT NUT 02 11
SULIAQ NR. 5

aappaluttumik qalipanneqassaaq qaqortumik "sinilik".

Qaliata sanna qaliami quassuttuulik pappialarsualik.

Illup titartarnera sananeqaataalu, iluani

Ineeqqat sapinngisamik qaliami qimerlua tikillugit qilaalerneqassapput.

Natit inini isersimaartarfinni kiisalu sinittarfinni qisunnik nungullajaatsunik qisulerneqassapput imaluunniit laminatinik natilerlugit.

Inini iikkat qilaallu qalleneri qaamasuussapput taamaattorli aalajangersimasuni sallilikkat.

MISILERAQVIK UPERNAVIARSUK PILLUGU SANAARTORNISSAMUT

Perusersartarfik nateq marrianik illisaasaqassaaq, sukai marrianik illisaasaqarlutik, iigai natsilersukkat kiisalu iigai aalitsersukkat manissumillu qilaalerlugu. Anartarfik, kuutsitsilluni uffarfik, asaffik ilisivilik tarrarsuuteqartorlu ikkunneqarlutik.

Nutaaliatut ilusilersukkat soorlu HTH assigisaaluunniit igaffimmi pequtit.

Illup iluani matut qisuussapput manngertut.

Kælderip betonitai soqanngitsut pigiinnarneqassapput.

Kuuffik perusersartarfillu

Imaanut kuutsinneqartoq errortuutikumut ruujorit pioreersut allanngortinneqassanngillat.

Imeq

Imermut tankiliisoqassaaq.

Kiassarneq

Innaallagissiorfimmi kiassaateqarfimmit kissamik pilersorneqassaaq.

Inissiani igalaat ataanni kiassaait termostatillit inissinneqassapput.

Silaannarissarfiit

Illut pissusissamisoortumik silaannarissaasunik silaannarissarneqassapput kiisalu perusersartarfillu maskiinamik aniatitsisumik ikkussisoqarluni.

Igaffinni tamani aalamik milluaasunik ikkussisoqassaaq. Kælderini errorsisarfik aniatitsisumik ikkussiffigineqartussaq minillugu pissusissamisoortumik silaannarissaatinik ikkussisoqassaaq.

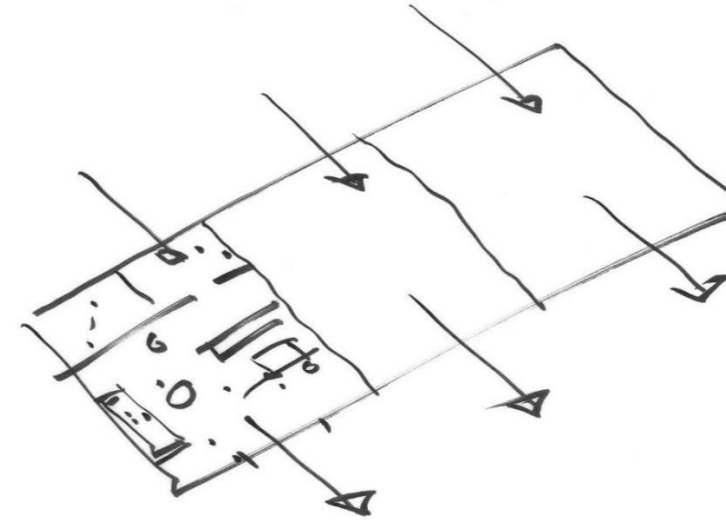
Innaallagamut ikkussuiffiit qaammaqqutillu

Innaallagissiorfimiit innaallagamik pilersuisoqassaaq.

Oqarasuaat/Internetti

MASANTI A/S
PILERSAARUT NUT 02 12
SULIAQ NR. 5

Wi-fi-mik atassuteqartumik internettimik ikkussisoqassaaq.

Ilusaata titartarneqarnera, B-38.

B-51, NERSUTAASIVITOQQAQ

Pingaarnerusut

Illu nutarterneqassaaq.

Qaliaq pitsaajunnaarsimavoq misissorneqassallunilu, tassunga ilanngullugu nutaanik pappialarsualerana, saviminertalerlugu, qaliap sannaata ataani silaannarissarfiit kiisalu katiternerit kikiattoqqinneqarlutik manngertornillillu taarserneqarlutik, qaliap sinarsuinik amigaateqarfiit ikkussiffigineqarlutik persumullu putut matuneqarlutik. Qaliap sannaani arlalinni naatsorsoqqinneqartussanik nukittorsarneqartussanillu "nammineq sanaanik" taarsiisoqarsimaneq takuneqarsinnaavoq, assersuutigalugu qaliani sulisut najugaqarnissaannut nukittorpasinngimmata.

Ujaqqanit ikkat equngapput patajaallisarneqassallutillu.

Ikkat silarliit putut matunissaannut nalinginnaasumik misissorneqassapput, kikiattoqqinneqarlutik qisunnilu asiusimasuni silaannarissaasoqarluni il.il.

Ikkat betonit qalipannerisigut aserfallatsaalineqassapput.

Illumi tamarmi silataatigut pisuffissamik pilersitsisoqassaaq.

MISILERAAVIK UPERNAVIARSUK PILLUGU SANAARTORNISSAMUT

Illumi naatitsivimmi natermi kiassanermi ulersuit iluarsaanneqassapput.

Nersutaasivik pioreersoq

NAATSIVILERIFFIK, ILLUT NAATITSIVIIT ILLUARARLU (B-200)

Pingaarnerusut

Illuaraq (B-200) toqqavia qisuusoq ilanngullugu isaterneqassaaq iginneqarlunilu.

Pioreersup titartarneqarsimaneratut illumik nutaamik nappaasoqassaaq.

Illup atorneqarnera allangortinneqassanngilaq.

MASANTI A/S
PILERSAARUT NUT 02 13
SULIAQ NR. 5

MISILERAAVIK UPERNAVIARSUK PILLUGU SANAARTORNISSAMUT

B-

561, NAATSIIVILERISUP ILLUA

Pingaarnerusut

Illu pioreersoq toqqavia betoni minillugu isaterneqassaaq iginneqarlunilu.
Maannakkutut illutaatut isikkoqartumik toqqavimmi tassani illumik nutaamik illulioortoqassaaq.

Atorneqarnera inillu aqqissugaaneri

Illu siunissami atuarfimmi atorfeqartunut sulisunut inissiatut sulii atorneqassaaq.

Illup titartarnera sananeqaataalu, silataa

Betoni toqqavik pioreersoq betonillu qaava, taamaattoqarpat, allanngortinneqassanngilaq. Toqqavik ersiinnassaaq.

Ikkat silarliit qaliarlu qarmakkatut quassuttooqartutut ilusiligaassapput quassuttooqarluni, sukatut aqqissugaasinnaallutik. Ikkat silarliit sanimukartunik sallilikkanik qalligaassapput qaliamilu qernertumik pappialarsuaqarluni. Illu aappaluttumik qalipanneqassaaq qaqqortumik "sinilik".

Matut igalaallu maannakkutut isikkoqassapput.

Illup titartarnera sananeqaataalu, iluani

Qui pioreersoq

Ineeqqat sapinngisamik qaliani qimerlua tikillugit qilaalerneqassapput.

Natit pingaarnertut qisuussapput nungullajaatsut imaluunniit laminatit.

Inini iikkat qilaallu qaamasumik manissumik qallersimassapput.

Perusersartarfik nateq marrianik illisaasaqassaaq, sukai marrianik illisaasaqarlutik, iigai natsilersugaq kiisalu iigai aalitsersukkat manissumillu qilaalerlugu. Anartarfik, kuutsitsilluni uffarfik, asaffik ilisivilik tarrarsuuteqartorlu ikkunneqarlutik.

Nutaaliatut ilusilersukkat soorlu HTH assigisaaluunniit igaffimmik pequtit.

Illup iluani matut qisuussapput manngertut.

Kuuffik perusersartarfillu

Kinnernut tankiliisoqassaaq.

Imeq

Imermut tankiliisoqassaaq.

Kiassarneq

Innaallagissiorfimmi kiassaateqarfimmit kissamik pilersorneqassaaq.

Igalaat ataanni termostatilinnik kiassaatinik aamma perusersartarfinni uffarfinnilu natini kiassaatinik ikkussisoqassaaq.

Silaannarissarfiit

Illut pissusissamisoortumik silaannarissaasunik silaannarissarneqassapput kiisalu perusersartarfimmi maskiinamik aniatitsisumik ikkussisoqarluni.

Igaffimmi aalamik milluaasumik pilersitsisoqassaaq.

Innaallagiamut ikkussuiffiit qaammaqqutillu

Innaallagissiorfimmiit namminerlu seqernup qinngorneranit innaallagiamik pilersuisoqassaaq.

Illumit pioreersumit nillartaaritsiviit qerititsiviillu atoqqinneqarsinnaapput.

MASANTI A/S
PILERSAARUT NUT 02 15
SULIAQ NR. 5

Oqarasuaat/Interneti

Wi-fi-mut atassuteqartumik internettimik ikkussisoqassaaq.

B-761, SIUNISSAMI TIMIGISSARTARFIK

Pingaarnerusut

Illumi pioreersumi toqqavia qisuusoq ilanngullugu isaterneqassaaq iginneqarlunilu.

Silataatut iluseqartumik, angeqqataanik siusinnerusutullu isikkoqartumik illumi nutaanik nappaasoqassaaq, taamaattorli qisuunani toqqavia betoniulluni. Pujoorfimmiit qarmassiassat atoqqinneqarnissaat kissaataavoq.

Atorneqarnera inillu aqqissugaaneri

Illu siunissami atuarfimmi atuartunut atorfeqartunullu timigissartarfiit angisuutut atorneqassaaq. Ini timigissarnermi atortunut soorlu arpattarfinnut, oqimaalutanut ipittaatinullu il.il. tulluarsarneqassaaq.

Illup titartarnera sananeqaataalu, silataa

Toqqavimmut nutaamut assaasoqarlunilu kuisisoqassaaq nunniortoqarlunilu. Qaarsumut toqqaannartumik toqqavimmik kuisisoqassaaq. Toqqavik sanimukaartumik sallilikkanik qallerneqassaaq.

MISILERAAVIK UPERNAVIARSUK PILLUGU SANAARTORNISSAMUT

Silataani iikkat qaliarlu qarmakkatut quassuutoqartutut sananeqassapput. Ikkat silarliit sanimukartunik sallilikkanik qalligaassapput qaliamilu qernertumik pappialarsuaqarluni. Illu aappaluttumik qalipanneqassaaq qaartumik "sinilik".

Matut igalaallu pioreersutut isikkoqassapput.

Illup titartarnera sananeqaataalu, iluani

Ini angisooq qaliap qimerluanut qilaaqartillugu ilusilerneqassaaq.

Illup iluani natit betoniussapput gumminik natilikkat.

Inimi qilaap portussusaa sungiusarnermi atortunut inimilu qummut killeqanngitsumik aalanissamut periarfissaqartumik tulluarsarneqassaaq.

Ikkat qalleneri qisuussapput imaluunniit assigusut nungullajanningsut.

Qilaap qallersornera gipsiussaaq qalipassimasooq.

Kiassarneq

Innaallagissiorfimmi kiassaateqarfimmit kissamik pilersorneqassaaq.

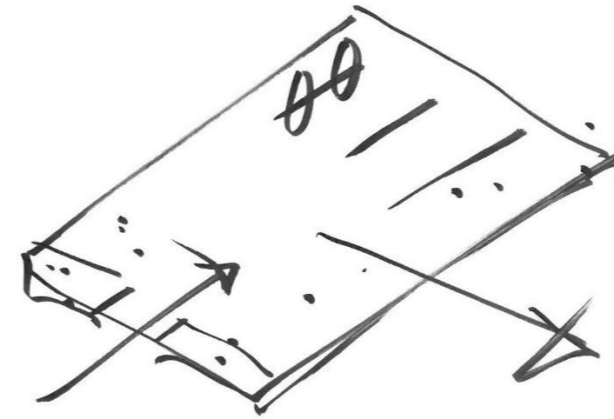
Igalaat ataannut kiassaait ikkussuunneqassapput.

Silaannarissarfiit

Illu maskiinamik milluaasumik pissusissamisoorumillu silaannarissaasumik silaannarissarneqassaaq.

Innaallagiamut ikkussuiffiit qaammaqqutillu

Innaallagissiorfimmiit innaallagiamik pilersuisooqassaaq.

Ilusaata titartarnera, B-761

B-768 aamma B-1424, QUERSUAQ SANNAVILLU

Pingaarnerusut

Illut pioreersut betoni toqqaviit ilanngullugit isaterneqassapput iginneqarlutillu. Pioreersutut titartarsimanerisut iluserisaattullu illut nutaat napparneqassapput.

Atorneqarnera inillu aaqqissugaaneri

Illut siunissami quersuartut sannavittullu sulī atorņeqassapput.

Illup titartarņera sananeqaataalu, silataa

likkat silarliit qaliarlu illutut pioreersutut isikkoqartunik saviminernik pladinik sananeqassapput.

Illup titartarņera sananeqaataalu, iluani

Quersuaq sannavillu illutut pioreersutut aqqissuunņeqarsinnaapput.

Kiassarņeq

Innaallagissiorfimmi kiassaateqarfimmit kissamik pilersorņeqassaaq.

Kiassaatit supoortut ikkunņeqassapput.

Silaannarissarfiit

Illu pissusissamisoortumik silaannarissarnikkut silaannarissarņeqassaaq.

Innaallagamut ikkussuiffiit qaammaqquṭillu

Innaallagissiorfimiit innaallagamik pilersuisoqassaaq.

Illu

quersuaq sannavillu pioreersoq

B-1024, NERSUTAASIVIK NAMMINEQ SANAAQ

Pingaarnerusut

Illu nutarterneqassaaq.

Qaliaq pitsaangilaq taarserneqassallunilu. Qaliap sannaata ataani silaannarissarfiliisoqassaaq kiisalu katitikkanik kikiattueqqittoqarlunilu manngertorsimasut taarserneqassapput.

Silataani qallersuutit pitsaangillat taarserneqassallutillu.

Matut igalaallu taarserneqassapput.

Nersutaasivimmi quersuarmilu natit taarserneqassapput.

Nersutaasivik pioreersoq

B-1197, SIUNISSAMI ATUARTUNUT TIKERANULLU INISSIAT

Pingaarnerusut

Illu pioreersoq betonimik toqqavik minillugu isaterneqassaaq iginneqarlunilu.

Illut eqqaaniittut assignanik titartarnerisut iluseqartunik toqqavimmi tassani illu nutaaq napparneqassaaq.

Atorneqarnera inillu aqqissugaaneri

Illu siunissami aturfimmi atuartunut ilinniartut ineqarfiattut atorneqassaaq. Illu inummut ataatsimut ilinniartunut ineeqqanik nammineq perusersartarfilittut uffarfeqartutullu 14-inik kiisalu inunnut sisamanut inissaqartunik ataatsimut sinittarfittut sisamanik kiisalu nammineq perusersartarfilittut uffarfeqartutullu aqqissuunneqassaaq.

Inummut ataatsimut ilinniartunut ineeqqani skaaviit portusuut marluk aamma inini ataatsimut sinittarfinni skaavinnik portusuunik sisamanik pilersitsisoqassaaq.

Kælderimi teknikkimut ataatsimoorussamik errorsisarfirmik panersiivimillu pilersitsisoqassaaq. Illup iluani majuartarfikkut silataatigullu matulimmik kælderimut isertoqarsinnaassaaq.

Illup titartarnera sananeqaataalu, silataa

likkat qarmakkatut quassuttooqartutut illut eqqaaniittutut qisunnik qallersimasunik iigaqassapput kiisalu qaqortumik "sinilikkanik" aappaluttumik qalipanneqassallutik qaliarlu pappialarsuarmik qallerneqassalluni.

Igalaat matullu illut eqqaaniittutut pioreersut assigalugit iluseqassapput.

Illup titartarnera sananeqaataalu, iluani

Ineeqqani natit qisummik nateqassapput. Torsuusani kiisalu inini isersimaartarfinni nungullajaatsunik linoleuminik nateqassapput.

Inini iikkat qilaallu manissuussapput.

Perusersartarfik marrianik illisaasalianik nateqassaaq, sukai marrianik illisaasat kiisalu iikkat qilaallu manissuullutik. Anartarfik, kuutsitsilluni uffarfik, asaffik ilisivilik tarrarsuuteqartorlu ikkunneqarlutik.

Illup iluani matut qisuussapput manngertut. Ineeqqanut matut tamarmik paarnaarneqarsinnaassapput ikuallannermilu piumasqaatinik naammassinnissimassallutik.

Kuuffik perusersartarfillu

Ajornanngippat imaanut kuuttumik imikoorummut ledningimik nutaamik pilersitsisoqarnissaa kissaatigineqarpoq.

Imeq

Imermut tankiliisoqassaaq.

MASANTI A/S
PILERSAARUT NUT 02 19
SULIAQ NR. 5

Kiassarneq

Innaallagissiorfimmi kiassaateqarfimmit kissamik pilersorneqassaaq.

Ineeqqani igalaat ataanni termostatilinnik kiassaatinik ikkussisoqassaaq.

Silaannarissarfiit

Illu pissusissamisoortumik silaannarissaatinik kiisami perusersartarfinni maskiinamik silaannarissaatinik silaannarissarneqassaaq.

Kælderimi pissusissamisoortumik silaannarissaasoqassaaq, errorsisarfik minillugu tassani maskiinamik silaannarissaasoqarluni.

Innaallagiamut ikkussuiffiit qaammaqqutillu

Innaallagissiorfimiit innaallagiamik pilersuisoqassaaq.

Illumit pioreersumit nillartaartitsiviit qerititsiviillu atoqqinneqarsinnaapput.

Oqarasuaat/Interneti

Wi-fi-mut atassuteqartumik internettimik pilersitsisoqassaaq.

Ilusaata titartarneqarnera, B-1197

ILLU ATUARTITSIVIUSOQ NUTAAQ

Pingaarnerusut

Manna tikillugu sanaartorfigineqanngitsumi illumik nutaamik nappaasoqassaaq. Illu quleriunngitsut sananeqassaaq kælderia oqorsagaanngitsaq (imaluunniit nunniorsimasooq). Illup takissusaa silissusaalu B-38-imut tulluassaaq.

Atorneqarnera inillu aaqqissugaaneri

Illu illutut atuartitsivittut atorneqassaaq init atuartitsiviusut marluullutik, laboratoria, qisummik saviminermillu sannavik, ilinniartitsisunut allaffik angisooq, igaffik kantiinalu, toqqorsiviit assigiinngitsut, torsuusaaq atisaajartarfillu, perusersartarfik, eqqiaanermut atortuusivik, teknikkimut ineeraq kiisalu ilinniartitsisunut tikeraartunut inissiat marluk uffarfillit.

Illup titartarnera sananeqaataalu, silataa

Toqqavissamut nutaamut assaasoqarlunilu betoniliisoqassaaq. Qaarsumut toqqaannartumik kuisisoqassaaq.

Quassuttuunik qaleriinnik matuneqarluni sananeqassaaq.

Illup saava sanariaaserlu illuaqqat aappaluttut pioreersut assigalugit iikkat silarliit qisummik qalleqqassapput. Qaliaata sannaa sivingasuussaaq pappialarsuarmik qernertumik qalleqqasooq.

Illup titartarnera sananeqaataalu, iluani

Illup pingaarnertut ilusaani ininut atuartitsiviusunut tamanut pitsaanerpaamik ulluunerani qaamanerit pingaartinneqassapput kiisalu atuartitsinermi pissutsinik assigiinngitsunut inissaqartumik qisunnik saviminermillu sannaviup allanut atorneqarnissaanut periarfissiisoqarluni. Laboratoriat ullutsinni piumasaqaatit eqqortissinnaajumallugit suliaqarsinnaanermut naleqquttutut sananeqassapput. Atuarfimmi ininik aaqqissuussinermi angissutsini tamani atuartitsinissamut periarfissaqassaaq, ataasiakkaaniit arlaqanngitsunut, atuaqatigiinnut atuarfimmullu tamarmut. Illup iluani qaanik toqqaanermi nipimut tutsarinnassuseq pitsaanerpaaq aamma qaamanermik utertinngitsut iikkat kiisalu atortut pissusissamisoorut aamma ilinniarnermi atoruminartuunissaanut pissutsit eqqarsaatigineqassapput. Igaffik suliffissuarni igaffittut nutaaliatut angisuutut sananeqassaaq sulinissamut eqqiarnissaanullu atoruminartunik pequtilik. Tassunga atasooq kantiina inissaqarluortoq isersimaarfiusinnaasut neriffiusinnaasooq. Sulisunut allaffik angisooq ataasiakkaat piareersartarnissaannut tulluarsarneqassaaq kiisalu ataatsimiiiffiusinnaalluni. Taakku saniatigut illu aamma toqqorsiveqassaaq, teknikimut ineeraqarluni, perusersartarfeqarluni kiisalu torsuusaqarluni sulisunut atuartunullu atisaajartarfeqarluni. Immikkoortoq ataaseq ilinniartitsisunut tikeraanut inissiassatut immikkoortinneqassaaq.

MASANTI A/S
PILERSAARUT NUT 02 20
SULIAQ NR. 5

Kuuffik perusersartarfillu

Ajornanngippat imaanut kuuttumik imikoorummut ledningimik nutaamik pilersitsisoqarnissaa kissaatigineqarpoq.

Imeq

Imermut tankiliisoqassaaq.

Kiassarneq

Innaallagissiorfimmi kiassaateqarfimmit kissamik pilersorneqassaaq.

Inini tamani igalaat ataanni kiassaatinik ikkussisoqassaaq.

Silaannarissarfitt

Illu pisariaqartitsineramik aqunneqartumik maskiinamik silaannarissaammik kiisalu perusersartarfimmi uffarfimmilu milluaasumik silaannarissarfeqassaaq. Laboratoriami kiisalu qisunnik saviminermillu sannavimmi sulinermut atasumik silaannarissaatinik pilersitsisoqassaaq. Igaffimmi suliffissuarni aalamik milluaasumik inissiisoqassaaq.

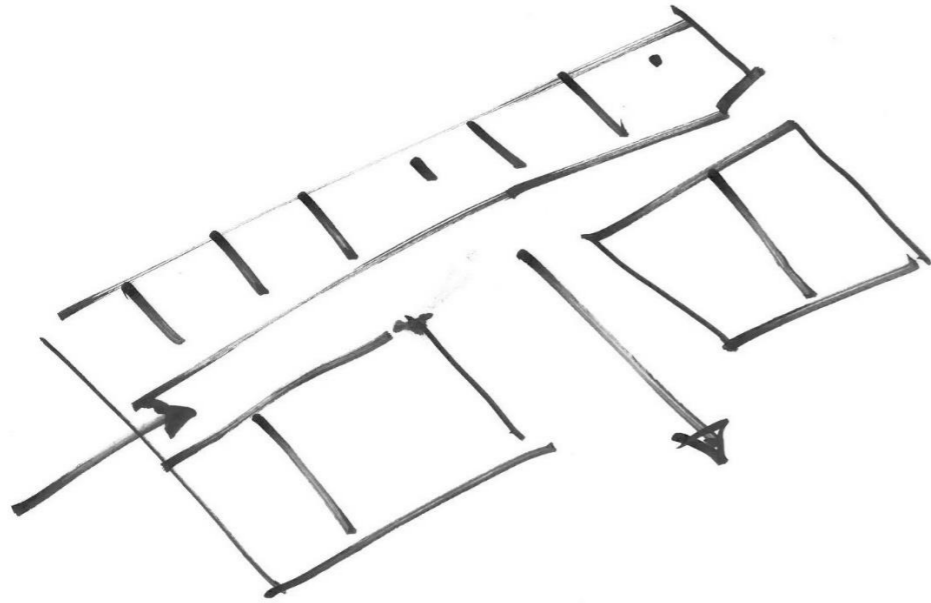
Innaallagiamut ikkussuiffiit qaammaqqutillu

Innaallagissiorfimiit innaallagiamik pilersuisoqassaaq.

Oqarasuaat/Interneti

Wi-fi-mut atassuteqartumik internettimik ikkussisoqassaaq.

MISILERAAVIK UPERNAVIARSUK PILLUGU SANAARTORNISSAMUT

Ilusaata titartarneqarnera, illu atuartitsiviusoq

EQQAAVEQARFIK

Pingaarnerusut

Saliisoqassaaq eqqakkanillu igitsisoqarluni.

Bakterianik tankiniillu uulianik akulinniit assakaasut aaneriniit il.il. kuuttoqarnera pissutigalugu nuna qularnangitsumik mingutsinneqarsimavoq.

Annertussusaa nalorninalaartutut nalilerneqarpoq aamma atuarfimmi sulisuniit ikiorteqarnissaq pisariaqassalluni, tassa eqqaavissuarmiittut tamarmik igitaarpasinngimmata.

Umiarsualivik

Pingaarnerusut

Umiarsuit anginerusut tulattarnissaat siunertaralugu puttasooq allineqassaaq.

Sukat savimernit pioreersut napsimapput svejserneqassallutillu.

Puttasunut kalunnit taarserneqassapput.

B-38	310	m ²
B-761	25	m ²
B-1197	248	m ²
Nunaminertaq tamakkerlugu	648	m²

NUNAMINERTAT

ATUARFIUP ILLUTAA PIOREERSOQ
ISATERNEQARTUSSAQ NUTAATULLU
NAPPARNEQARTUSSAQ

B-nr.	Angissuseq ilangarneqanngitsoq
B-6	66 m ²

MASANTI A/S
PILERSAARUT NUT 02 22
SULIAQ NR. 5

SIUNISSAMI ATUARFIUP ILLUTASSAA

B-nr.	Inip suunera	Angissuseq	Amerlassutsit	Katillugit
--------------	---------------------	-------------------	----------------------	-------------------

MISILERAAVIK UPERNAVIARSUK PILLUGU SANAARTORNISSAMUT

		(Ilanngaatit ilanngaatigereerlugit)		
	TV-mik isiginnaarfik isersimaartarfillu	52	1	52
	Perusersartarfik/teknik	6	1	6
B-6	Iggaffik	8	1	8
Nunaminertaq tamakkerlugu				66

B-nr.	Inip suunera	Angissuseq	Amerlassutsit	Katillugit
	Sulisunut inissiaq (pingasunik initalik inissiaq)	75	2	150
	Sulisunut inissiat (marlunnik initalik inissiaq)	55	2	110
B-38	Ilinniartitsisunut tikeraanut inissiaq (ataatsimik initalik inissiaq)	25	2	50
Nunaminertaq tamakkerlugu				310

B-nr.	Inip suunera	Angissuseq	Amerlassutsit	Katillugit
B-761	Timigissartarfik	25	1	25
Nunaminertaq tamakkerlugu				25

B-nr.	Inip suunera	Angissuseq	Amerlassutsit	Katillugit
B-1197	Ilinniartunut ineeqqat uffarfillit	14	12	168
	Inunnut sisamanut ineeqqat uffarfillit	20	4	80
Nunaminertaq tamakkerlugu				248

B-nr.	Inip suunera	Angissuseq	Amerlassutsit	Katillugit
	Ini atuartitsivik	35	1	35
	Ini atuartitsivik	20	1	20
	Laboratoria	25	1	25
	Qisunnik saviminernillu sannavik	28	1	28
	Allaffiit	50	1	50
	Iggaffik	20	1	20
Illu atuartitsivik nutaaq	Kantiina	40	1	40
	Isaariat	12	1	12
	Toqqorsiviit	10	1	10
	Ilinniartitsisunut tikeraanut ineeqqat	14	2	28
	Perusersartarfik/eqqiaanermi atortuusivik	3	4	12
	Teknikki	10	1	10

MASANTI A/S
PILERSAARUT NUT 02 23
SULIAQ NR. 5

Torsuusat il.il.	30	1	30
Nunaminertaq tamakkerlugu			320

ILLUNUT NUTAANUT TEKNIKKIKKUT PIUMASAQAATIT NALINGINNAASUT

Pilersuinermut tunngasut

Ataatsimut isigalugu

Siunissami pilersuinermit ledningit tamarmik assanneqarsimassapput.

Kiassarneq

Illut pioreersut nammeneq uulianut tankiniit uuliamik ikuaallaanikkut kiassarneqarput.

Siunissami illunut nutaanut kiassarneq innaallagissiorfimmiit kiassaatiit pilersorneqassapput.

Imeq

Illut pioreersut nammeneq imermut tankiniit imermik pilersorneqarput. Aamma siunissami taamaassaaq.

Imeq imissamut puilasuliameersuuvoq. Imissamut puilasuliap piginnaasaa erseqqinnerusumik misissorneqassaaq.

Innaallagiaq

Upernaviarsummi illut pioreersut tamarmik B-50 (Minkiisivik) eqqaassanngikkaanni ullumikkut innallagissiorfimmiit pilersorneqarput. Innaallagissiorfimiipput generatorit marluk 24kW aamma 48kW. Innaallagissiorfik uuliamik ikuaallaanikkut ingerlanneqarpoq. Uulia uuliamut tankini marlunni innaallagissiorfiup saavani inissimasuniippoq. Tankit ukiumut sisamariarlutik-tallimariarlutik immeqqinneqartarput.

Siunissami illunut pioreersunut nutaanullu innaallagiaq tamarmi suli innaallagissiorfiminngaanniissaaq.

B-561 (naatsivilerisup illua) suli seqernup qinngorneranit innaallagialiortumut atssuteqassaaq.

Kuuffik

Illut pioreersut B-38 aamma B-1197 imermik kuutsittakkamik anartarfeqarput. Illumit pingaarnermiit imikoorut ruujori assanneqarsimasooq aqutugalugu sissamut kuutsinneqarpoq. Atuarfimiit imikoorut "kuuffissamut" assanneqarsimasumut kuutsinneqartarpoq, imia nunamut kuuttarluni. Siunissami imikoorut tamarmi sissamut kuutsittarnissaa kissaatigineqarpoq. "Kuuffissaq" assanneqarsimasooq atorunnaassaaq.

Oqarasuaatit aamma internetti

Qaqortumi napparummiit QAA_GSM_R1-imiit, Upernaviarsummiit 8 km-rit ungasitsigisumiit 2G aamma 4G attaveqaat.

MISILERAAVIK UPERNAVIARSUK PILLUGU SANAARTORNISSAMUT

Eqqakkanik passussineq

Eqqakkat tamarmik Upernaviarsummi immikkoortiterneqartarput. Eqqakkat uumasuneersut naggorissaatissatut atorineqartarput. Atortussiat ikuallanneqarsinnaasut, qerlertuusat igalaamernillu naqinneqartarput Qaqortumullu nassiunneqartarlutik. Saviminernit eqqakkat anginerusut Upernaviarsummi eqqaavissuarmut inissinneqartarput.

Tikinneqarsinnaassusia

Aqqusernit biilinullu inissiivik

Aqqusernit illut sanaartukkallu atassuserpaat - takuuk pissutsit pillugit pilersaarut.

Innarluutilinnut tunngasut

Pilersaarummut attuumassuteqanngilaq.

Nipitigut piunasaqaatit

BR 06-imut naapertuuttumik nipitigut malittarisassaliortoqarlunilu nipimut pitaruminaallisaasoqarpoq.

Avatangiisimik mianerinnittumik pilersaarusionerq

Atortut piujuartitsinnaasut ikuallajasullu nalinginnaasumik toqqarneqartassapput.

Ikkussukkat tamarmik nutaaliaassapput nukimillu mianerinnillutik.

Ikkussukkat assersuutigalugu silaannarissaatit qulliillu nammineq ingerlasuussapput aamma pisariaqartitsineq pissuserlu malillugit inissinneqarsimassallutik.

Illuni atortut nassiussinissamut uuttuut U atorlugu suliarineqassapput, qaffasinnerpaaq tassaalluni:

Illup ilaa	U-p nalia [W/m ²]
likkat silarliit 100 kg/m ² ataallugu oqimaassusillit	0,20
likkat silarliit 100 kg/m ² sinnerlugu oqimaassusillit nunamullu attuumasunik kælderillit	0,30
Inimut kiassarneqanngitsumut imaluunniit inimi pineqartumi kissassusermiit 8 °C-imit appasinnerusumik kiassarneqartumut talut	0,40
Inimut 8 °C kiassarneqanngitsumut imaluunniit inimi pineqartumi kissassusermiit 8 °C-imit appasinnerusumik kiassarneqartumut init quleriit immikkoorneri	0,30
Nunniugaq, kælderimi natit nunamut tunngasut aamma immerneqarsimangitsut imaluunniit silaannarissarneqartut paarmorfiusut qulaanni init quleriit immikkoorneri	0,20

Nunniugaq, kælderimi natit nunamut tunngasut aamma immerneqarsimangitsut imaluunniit silaannarissarneqartut paarmorfiusut kiassarneqartumik natillit qulaanni init quleriit immikkoorneri

Qilaat qaliallu sannai, tassunga ilanngullugit iikkap tunuini iikkat

Qaliat manissut qaliamullu toqqaannartut iikkat sivingasut

Igalaat matullu silarliit, tassunga ilanngullugit qulaanit qaammaqutit, iikkat igalaat, isaaffiit silamullu matut imaluunniit inimit kiassarneqanngitsumut imaluunniit inimi pineqartumi kissassusermiit 8 °C-imit appasinnerusumik kiassarneqartumut

Upernaviarsummi kulturikkut kingornussatut inissisimianera pissutigalugu silami anginerusunik, ersittunik, mingutsitsingitsunik nukissiuutinik soorlu seqernut qinnorneranit nukissiuutinik, anorisaatinik assigisaanilluunniit pilersitsisoqarnissaa maannakkut tulluartausutut nalilerneqanngilaq.

Illu tunngaviusoq

Nunami pissutsit

Sumiiffiup ilaatigut ersittumik qaqqarneratigut kiisalu sumiiffiit nunataqarnerinik ilisarnaateqarpoq.

Toqqavik

Toqqaviit pioreersut pitsaangippata taakku iluarsaanneri pilersaarummut ilanngunneqassapput.

Kælderit paarmorfiusut tamarmik silaannarissagaassapput imerlu kuutsinneqarsinnaassalluni.

Illup ilai pingarnerit

likkat silarliit

likkat silarliit nutaat tamarmik qarmagassapput quassuttuullit imaluunniit tunngavittut aqqissugaassallutik. Atortussiat tamarmik saqqaasa qalliutai ilanngullugit qisuussapput.

Qalia

Qaliat sannai nutaat tamarmik sivingassapput qaliai aniinganertaqarlutik. Qaliat tamarmik pappialarsuaqassapput.

Atortussiat tamarmik qisuussapput. Qalliinerit zinkiussapput.

Qaat natillu

Illuni maannakkut betonimik qaalinni tamanna allangortinneqassanngilaq. Alla eqqaaneqarsimangippat qaat nutaat tamarmik radonimut isumannaakkanik siunnik quassuttooqassapput.

Illup iluata igaai

Alla eqqaaneqarsimangippat talut oqitsuussapput pladimik qallerneqarsimasut oqorsarneqarsimasumillu saviminertaqarlutik.

Qilaat

Alla eqqaaneqarsimangippat qilaat gipsit manissuussapput.

Tummeqqat majorallaffiillu

Alla eqqaaneqarsimangippat majuartarfiit qisuussapput.

Igalaat matullu silarliit

Alla eqqaaneqarsimangippat igalaat matullu qisuussapput.

Matut illup iluaniittut

Alla eqqaaneqarsimangippat illup iluani matut qisuussapput manngertut.

Init masattoqarfiusut

Init masattoqarfiusut tamarmik aalajangersakkat innersuussinerillu atuuttut malillugit aaqqissuunneqassapput. Atortussiat asiusinnaasut atorneqassanngillat.

Qilaat iikkallu tunuaniittut init

Qilaat iikkallu tunuaniittut init tamarmik iserfigineqarsinnaassapput. Qilaamik oqorsaaneq ersittoq natermik salliligaasamik illersugaassapput.

Silaannarissarneq aamma VVS

Nalinginnaasumik

Sapinngisamik ingerlatsinerup nalaani isumalluutininik atuikinnerpaasut, siviisuumik atasinnaasut aserfallatsaalinermilu appasinnerpaamik aningaasartuuteqarfiusut ikkussukkat toqqarneqartassapput.

Aqqutissai imatut aaqqissuunneqassapput aserfallatsaaliinermi iluarsaassinermilu ikkussukkanut ajornanngitsumik isertoqarsinnaalluni.

Kuuffik perusersartarfillu

MASANTI A/S
PILERSAARUT NUT 02 25
SULIAQ NR. 5

Asaffiit uffarfinnilu atortut ataatsimoorussat maluginiutillit attornagit atorneqarsinnaasut atorneqassapput. Kuuffiit natermi/kælderini paarmorfiusuni toqqorsimassapput.

Imeqalernissamut ikkussuinissaq

Imermut ruujorit ersissapput.

Kiassarnissamut ikkussugassaq

Igalaat ataanni inissisimasut kiassaait termostateqartut kiassaait atorlugit init kiassarneqassapput. Kiassaanermi atortut marloqiusatut atorneqarsinnaasutut suliarineqassapput. Kiassarnermi ruujorit ersissapput.

Silaannarissarfiit

Silaannarissarfiit pissusissamisoortumik silaannarissarnertut suliarineqassapput. Inini annertuumiik silaannarissaanermik pisariaqartitsisuni maskiinamik silaannarissaateqassapput. Silaannarissaatitut atortut aqqutit ikkussukkallu imatut suliassaapput init akornanni nipikitsuunissaanut piumasarineqartunut naapertuuttumik nipimut nipikillisaateqarlutik. Qilaap initaani aggregatit inissinnissaat pinngitsoortinneqassaaq.

Innaallagissamut ikkussuinerit

Sapinngisamik ingerlatsinerup nalaani isumalluutininik atuikinnerpaasut, siviisuumik atasinnaasut aserfallatsaalinermilu appasinnerpaamik aningaasartuuteqarfiusut ikkussukkat toqqarneqartassapput. Aqqutissai imatut aaqqissuunneqassapput aserfallatsaaliinermi iluarsaassinermilu ikkussukkanut ajornanngitsumik isertoqarsinnaalluni.

Qaammaqqutit

Qulliit tamarmik LED-iussapput.

Teknikkikkut immikkullu atortut

Igaffiit tamarmik igaffimmi atortulersorneqassapput. Atisanik errorsissutut pioreersut atoqqinneqassapput.

Laboratoriami atortut, sannavimmi maskiinat il.il. iliuseqarnissamut siunnersuummi nassuiarneqarput.

MISILERAAVIK UPERNAVIARSUK PILLUGU SANAARTORNISSAMUT

Eqqumiitsuliat

Pilersaarusiornermi siusissumi illup iluani iikkani qalipakkat aamma/imaluunniit assigisai asseqanngitsut eqqumiitsuliat ilanngullugit eqqarsaatigineqassapput. Eqqumiitsuliat ataatsimoorfiusuni soorlu kantinami, torsuussani il.il. inissinneqassapput.

Sapinngisamik sumiiffimmi kalaallit eqqumiitsuliortut atorineqassapput.

Ikkami qalipakkanut assersuut

AKINUT MISSINGERSUUT

B-nr.	Suliffik	Angissuseq [m2]	Ataatsimut akia [kr./m2]	Akit [kr.]
	Missiliuineq 16 %			8.136.000 kr
B-6	Isaterineq toqqavik ilanngunnagu	66	3.500 kr.	230.000 kr.
	Sanaartugaq nutaaq	66	30.000 kr.	1.980.000 kr.
B-30	Generatorit	-	-	1.000.000 kr.
	Tanki katersuiffiusoq	-	-	250.000 kr.
	Kiassaateqarfimmi kiassarnermi ledningit nunamiittut	-	-	450.000 kr.
	Pumpit assigiinngitsut, assartuinermi ledningit il.il.	-	-	300.000 kr.
	Betoninik iluarsartuussineq	-	-	80.000 kr.
	Matunik taarsiineq	-	-	20.000 kr.
B-38	Isaterineq toqqavik ilanngunnagu	310	3.500 kr.	1.080.000 koruunit
	Sanaartugaq nutaaq	310	30.000 kr.	9.300.000 kr.
B-51	Qaliamik iluarsaassineq il.il.	-	-	600.000 kr.
	Ujaqqat ikkat	-	-	550.000 kr.
	Silap pissusaanut illersuutit	-	-	80.000 kr.
	Qalipaaneq ikkat betonit	-	-	50.000 kr.
	Inuit pisuttarfii	-	-	50.000 kr.
B-200	Isaterineq	15	2.000 kr.	30.000 kr.
	Sanaartugaq nutaaq	15	20.000 kr.	300.000 kr.

Illu naatitsivik	Natimi kiassaatinut slangit	-	-	20.000 kr.
B-561	Isaterineq toqqavik ilanngunnagu	124	3.500 kr.	430.000 kr.
	Sanaartugaq nutaaq	124	30.000 kr.	3.720.000 kr.
B-761	Isaterineq toqqavik ilanngullugu	25	3.500 kr.	90.000 kr.
	Sanaartugaq nutaaq	25	35.000 kr.	880.000 kr.
B-768/	Isaterineq toqqavik ilanngullugu	282	3.500 kr.	980.000 kr.
B-1424	Sanaartugaq nutaaq	282	30.000 kr.	8.460.000 kr.
B-1024	Qaliap taarsenera	-	-	600.000 kr.
	Illup saqqaanik taarsiineq	-	-	600.000 kr.
	Matunik igalaanillu taarsersuineq	-	-	300.000 kr.
	Ilaannakortumik natit taarsersorneri	-	-	200.000 kr.
B-1197	Isaterineq toqqavik ilanngunnagu	214	3.500 kr.	750.000 kr.
	Sanaartugaq nutaaq	214	30.000 kr.	6.420.000 kr.
B-X	Sanaartugaq nutaaq	310	35.000 kr.	10.850.000 kr.
Nunami eqqaavik	Saliisarneq	-	-	100.000 kr.
Umiarsualivik	Puttasunik il.il. allilerineq	-	-	100.000 kr.
	Aningaasartuutit naatsorsuutigeriinngisat 20 %			11.800.000 kr.
	SANAARTORNERMI ANINGAASARTUUTIT*			71.000.000 kr.

*+/- 1.000.000 kr.-inut qaninnermut akunnaalliliineq

SULIARIUMANNITTUSSARSIUSSINERUP ILUSAA

Pilersaarut tamakkiisumik suliassatut tamanut ammasumik suliariumannittussarsiuussinertut neqeroorutigineqassaaq. "Akikinnerpaamik neqerooruteqartumik" toqqaanissaq tunngavigineqassaaq.

PIFFISSANUT PILERSAARUT

Pingaarnertigut piffissamut pilersaarut imaatut isikkoqarpoq:

2022

- Sanaartornissamut pilersaarutip nutarternera 02
- Sanaartornissamut pilersaarut nutarterneqarneralu pillugu suliffiup iluani eqqartuineq
- Sanaartornissamut pilersaarutip oqartussanit oqaaseqarfigineqarnera
 - Kommuni Kujalleq
 - Nunatta Katersugaasivianit
 - UNESCO
- Atuinissamut siunnersuut
 - Atuisut allallu soqutigisaqartut kissaataannik katersineq ilanngullugu.
- Nunaminertamik qinnuteqaat
- Atuisoqarnissamut siunnersuutip oqartussanit suliarineqarnera
 - Kommuni Kujalleq
 - Nunatta Katersugaasivianit
 - UNESCO
- Suliniutissatut siunnersuut

2023

- Pingaarnertut pilersaarut
- Pingaarnertut pilersaarutip oqartussanit suliarineqarnera
 - Kommuni Kujalleq
 - Nunatta Katersugaasivianit
 - UNESCO
- Aviisitigut nalunaaruteqarneq
- Suliariumannittussarsiuussineq
- Suliarinninnissamut isumaqatigiissut

2023-2026

- Piffissaq suliarinniffissaq

PILERSAARUTIP AAQISSUUSSAANERA

Suliaqartitsisoq

Namminersorlutik Oqartussat, Iluarsaassinermut Aqutsisoqarfik Namminersorlutik
Oqartussat, Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik

Postboks 1039, 3900 Nuuk

Niels P. Petersen, pilersaarummi aqutsisoq

Postboks 1015, 3900 Nuuk

Oqarasuaat.: +299 34 54 47

Ingrid Maria Möger / Kai Heilmann

E-mail: npp@nanoq.gl

E-mail: ikiin@nanoq.gl

Tamakkiisumik siunnersuisoq

Masanti A/S

Postboks 369, 3920 Qaqortoq

Mads Pedersen

Oqarasuaat.: +299 64 55 76

E-mail: map@masanti.gl

Atuisut

Inuili – Savaatilinggorniat Atuarfiat Upernaviarsuk
Agroøkologi

Aarhus Universitet, Inst. for

Postboks 152, 3920 Qaqortoq

Blichers Allé 20, 8830 Tjele

Lasse Bjerger, atuarfiup pisortaa

Mogens Humlekrog Greve, immikkoortortami aqutsisoq

Oqarasuaat.: +299 49 21 03

Tlf.: +45 20 72 67 34

E-mail: labj@inuili.gl

E-mail: mogensh.greve@agro.au.dk

Nunalerinermut Siunnersorteqarfik Pinngortitaleriffik

Postboks 153, 3920 Qaqortoq

Postboks 570, 3900 Nuuk

Hans Hansen, allaffimmi pisortaa
Aatsitassanullu Immikkoortortaa

Katrine Raundrup, Avatangiisinut

Oqarasuaat.: +299 64 23 06

Tlf.: +299 36 12 00

E-mail: hans@nunalerineq.gl

E-mail: jony@natur.gl

Oqartussat

Kommune Kujalleq, Tekniki Avatangiisillu

Kommune Kujalleq, World Heritage Kujataa

Postboks 514, 3920 Qaqortoq

Postboks 514, 3920 Qaqortoq

Josef Kreutzmann, sanaartornermi pisortaa

Else Bjerger

Oqarasuaat.: +299 64 54 05

E-mail: ranger@kujalleq.gl

E-mail: jokr@kujalleq.gl

Nunatta Katersugaasivia Toqqorsivialu

Postboks 145, 3900 Nuuk

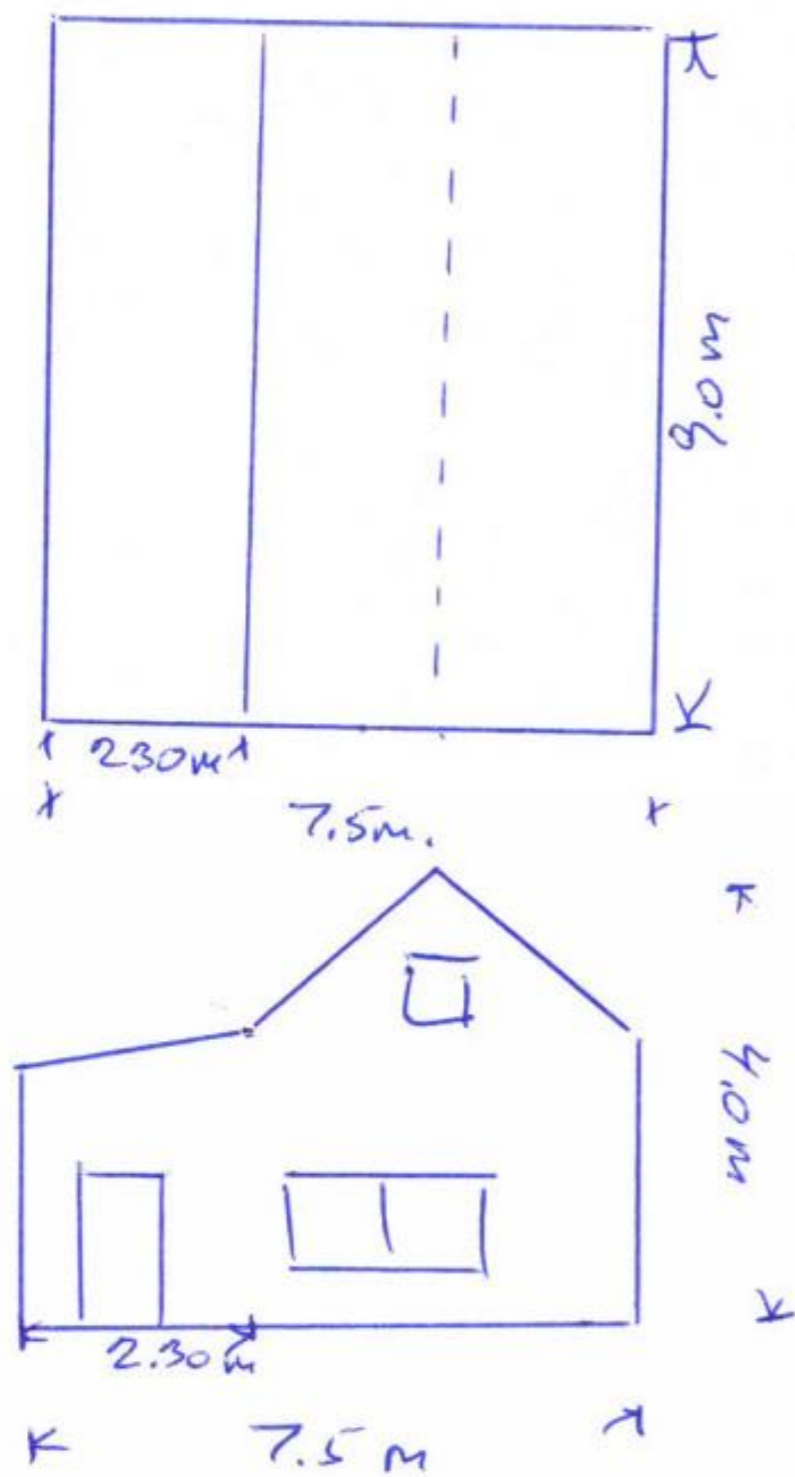
Inge Bisgaard, katersugaasivimmi inspektøri

Oqarasuaat.: +299 38 22 30

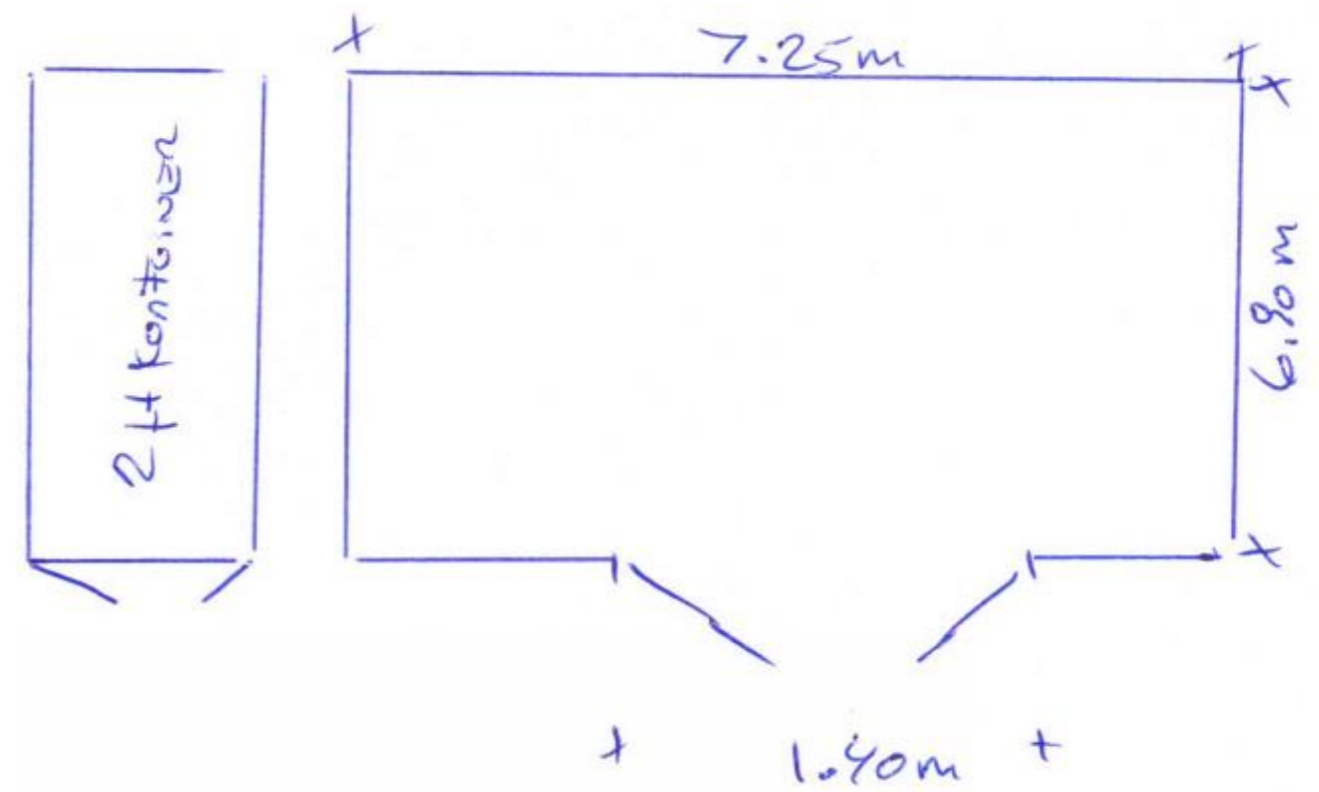
E-mail: inge@natmus.gl

Qulaani allassimasut oqartussat tamarmik pilersaarusiortuni sulinerup ingerlanerani ilanngutitineqassapput.

ILANNGUSSAQ 1 - ILLUT PIOREERSUT PILLUGIT TITARTAKKAT
B-6

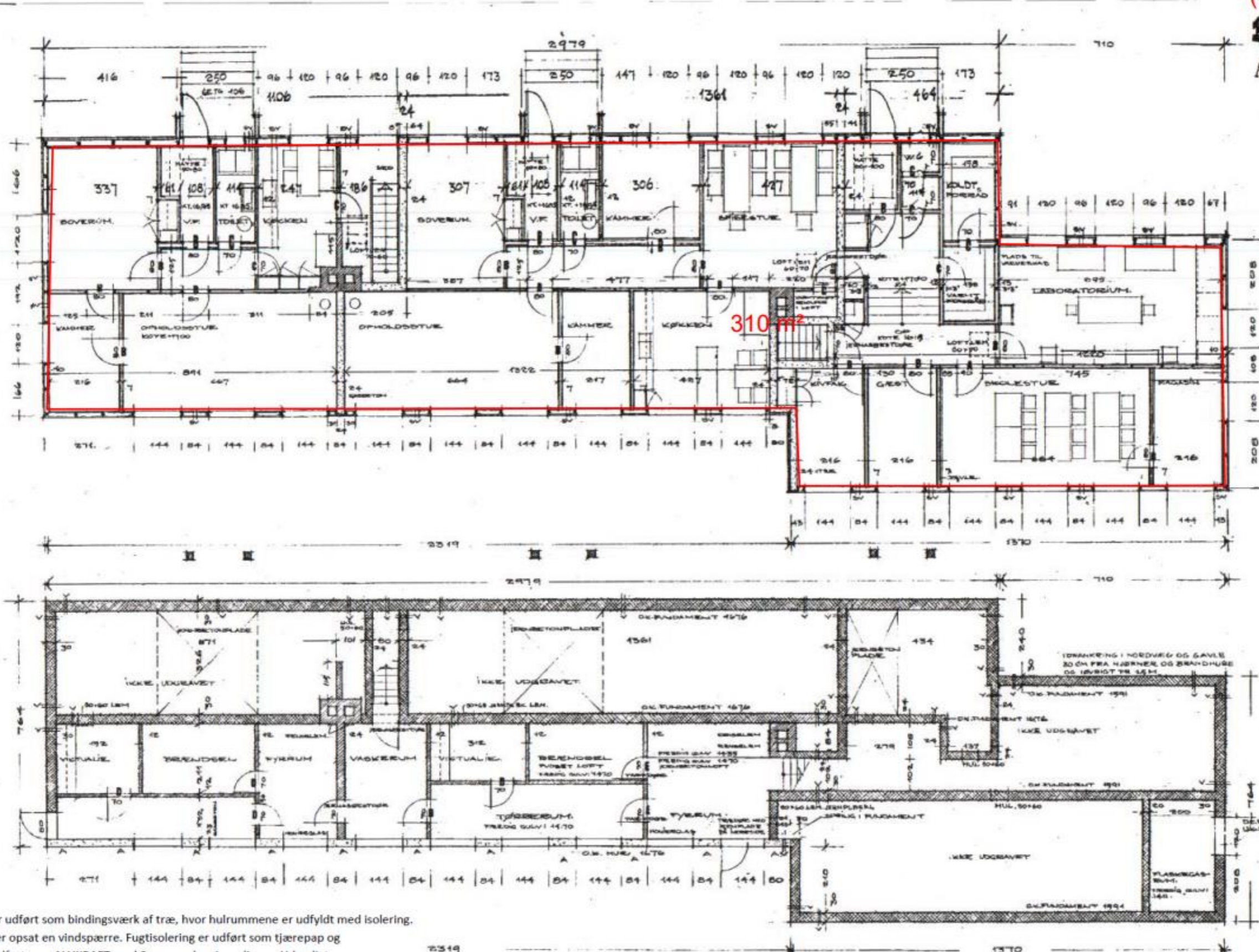

B-30

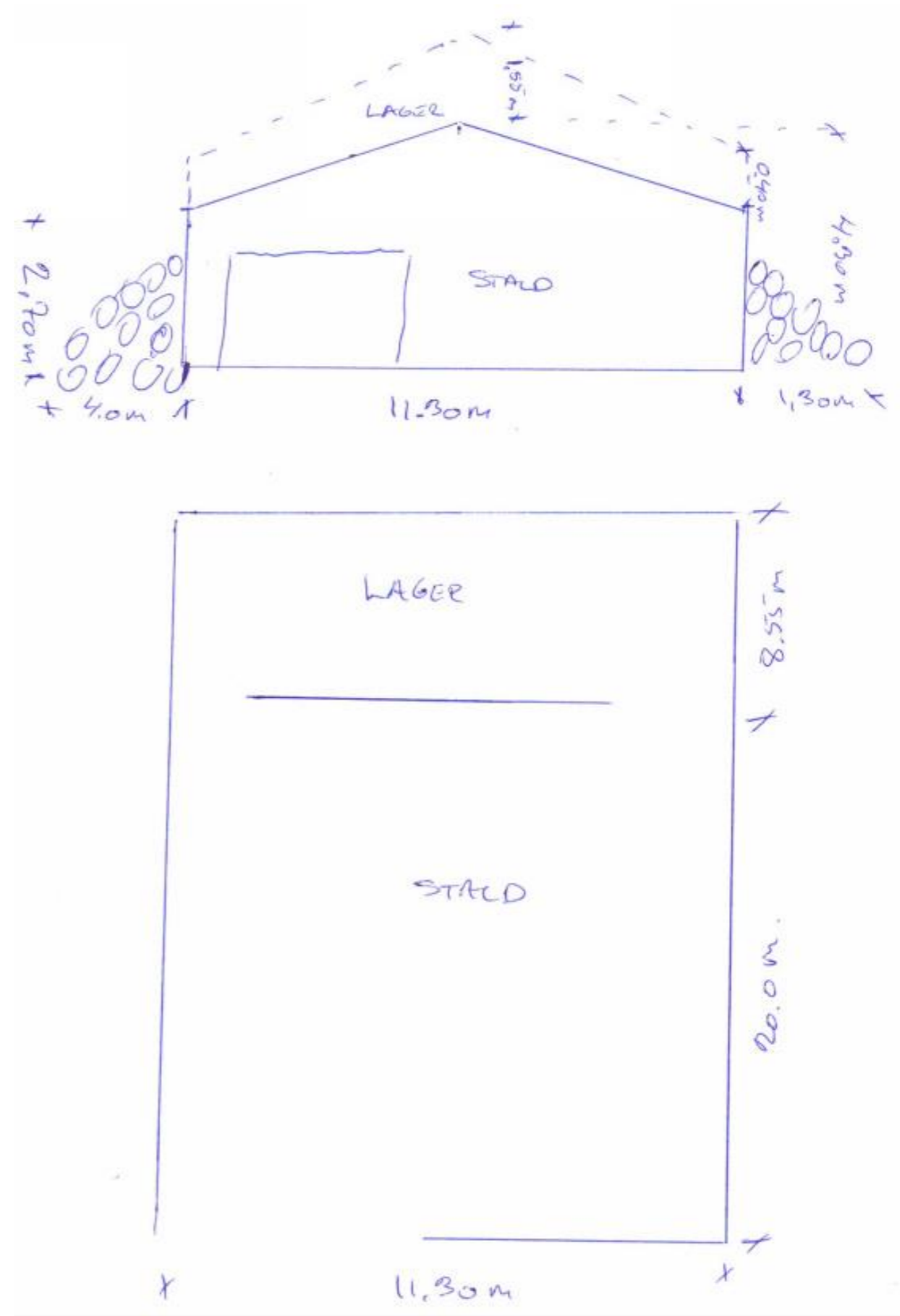
Open
102
ABC

07.

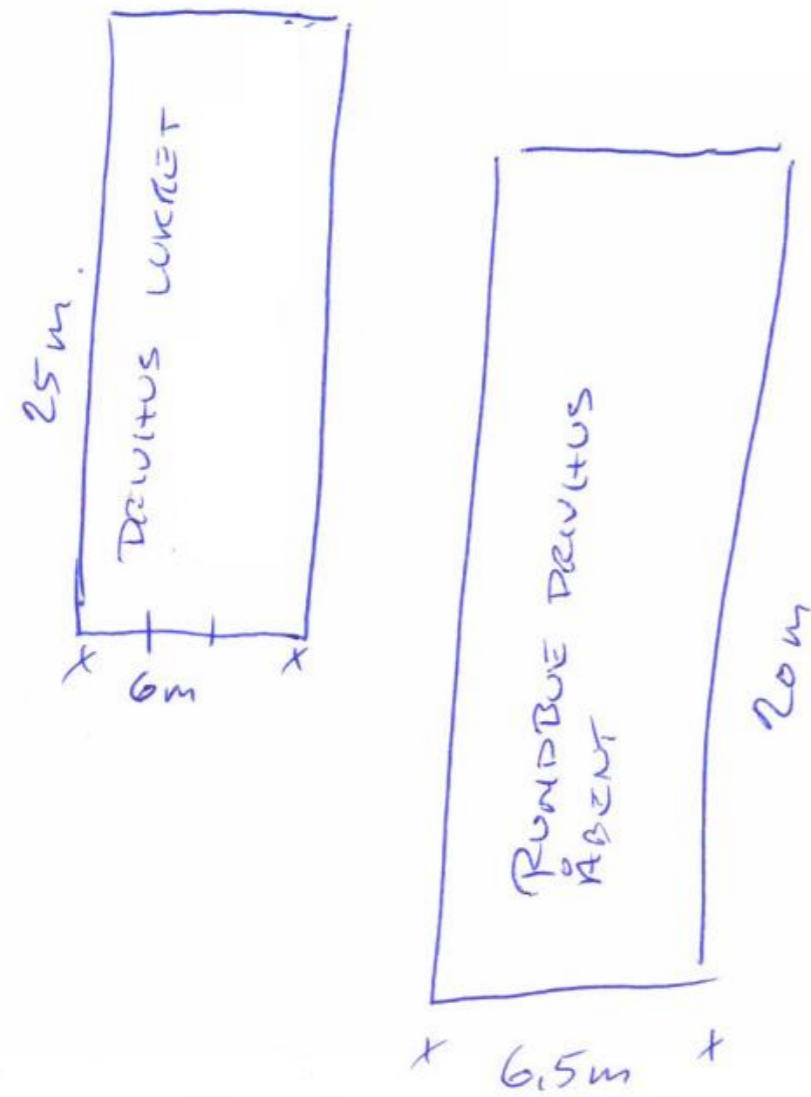

vægge er udført som bindingsværk af træ, hvor hulrummene er udfyldt med isolering.
 at der er opsat en vindspærre. Fugtisolerung er udført som tjærepap og

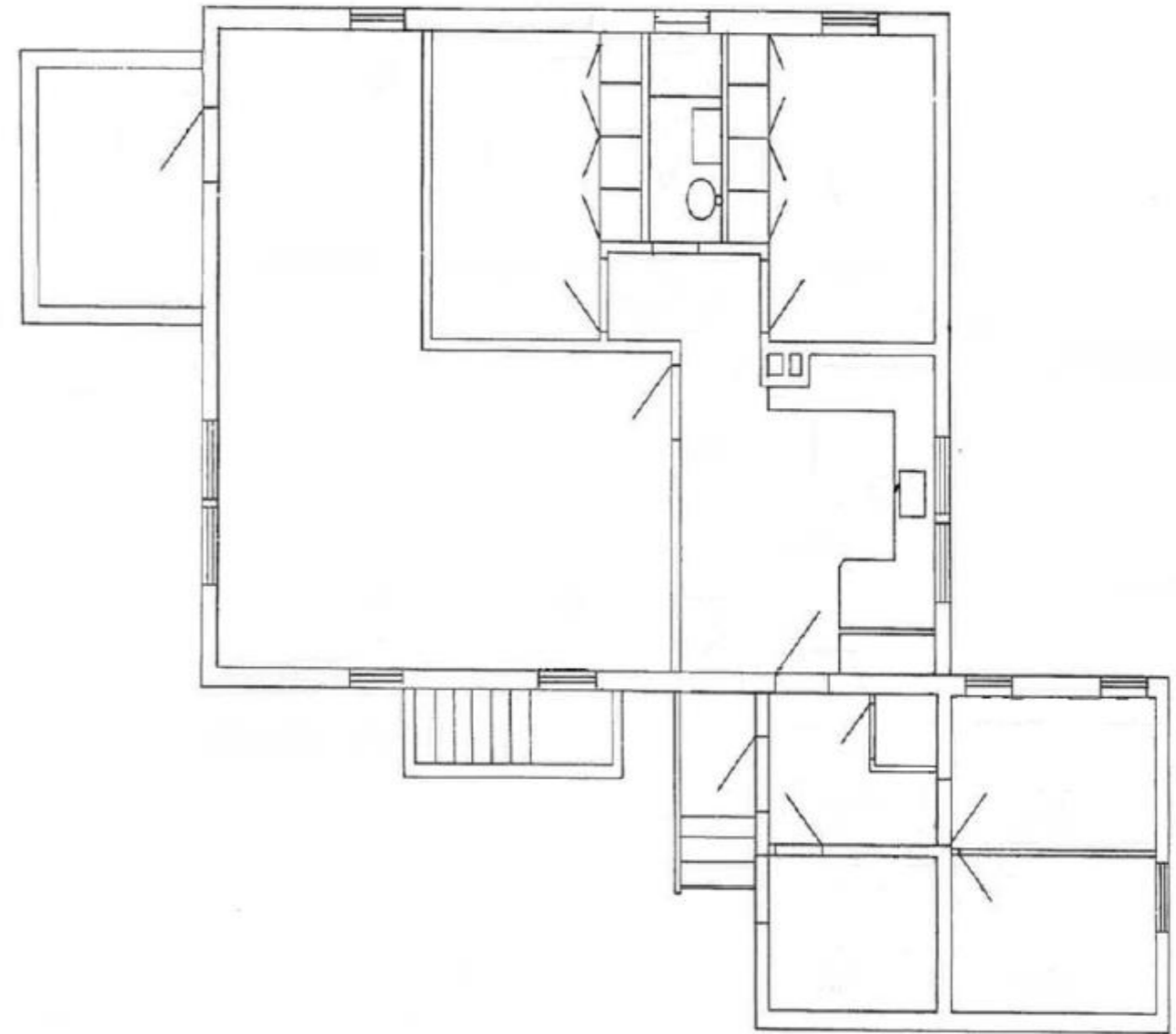
B-51

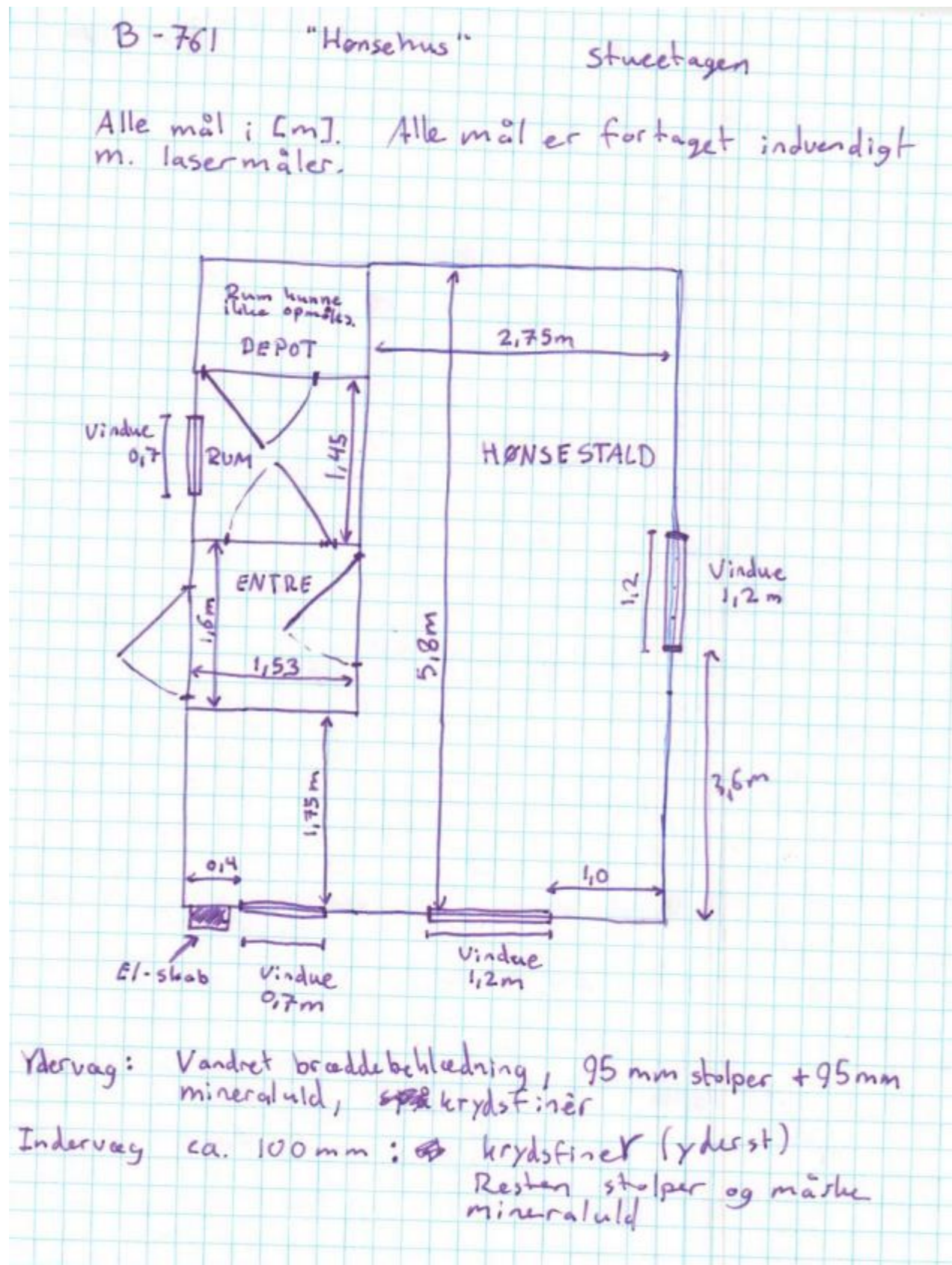
B-200

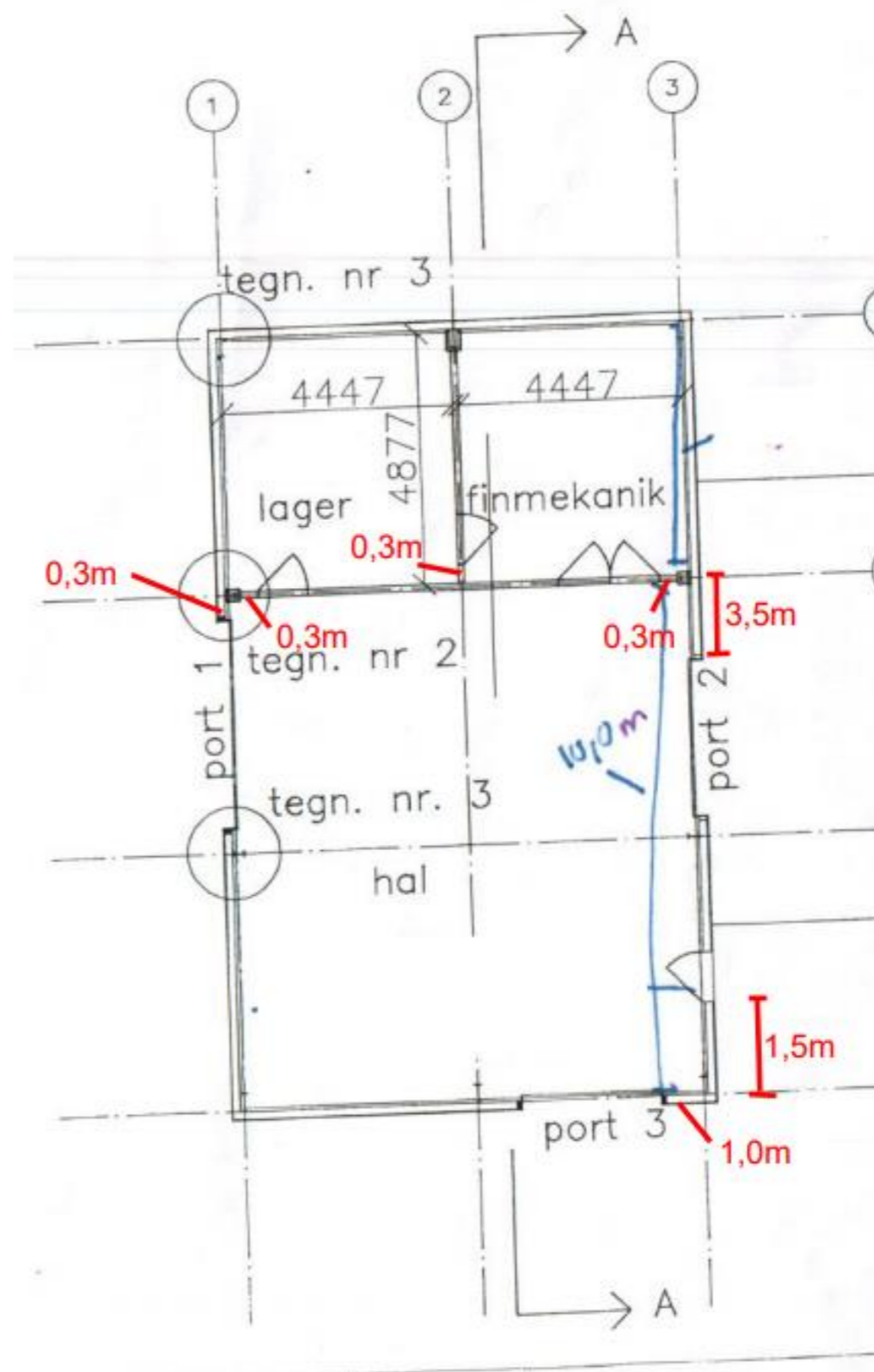
B-561

B-761

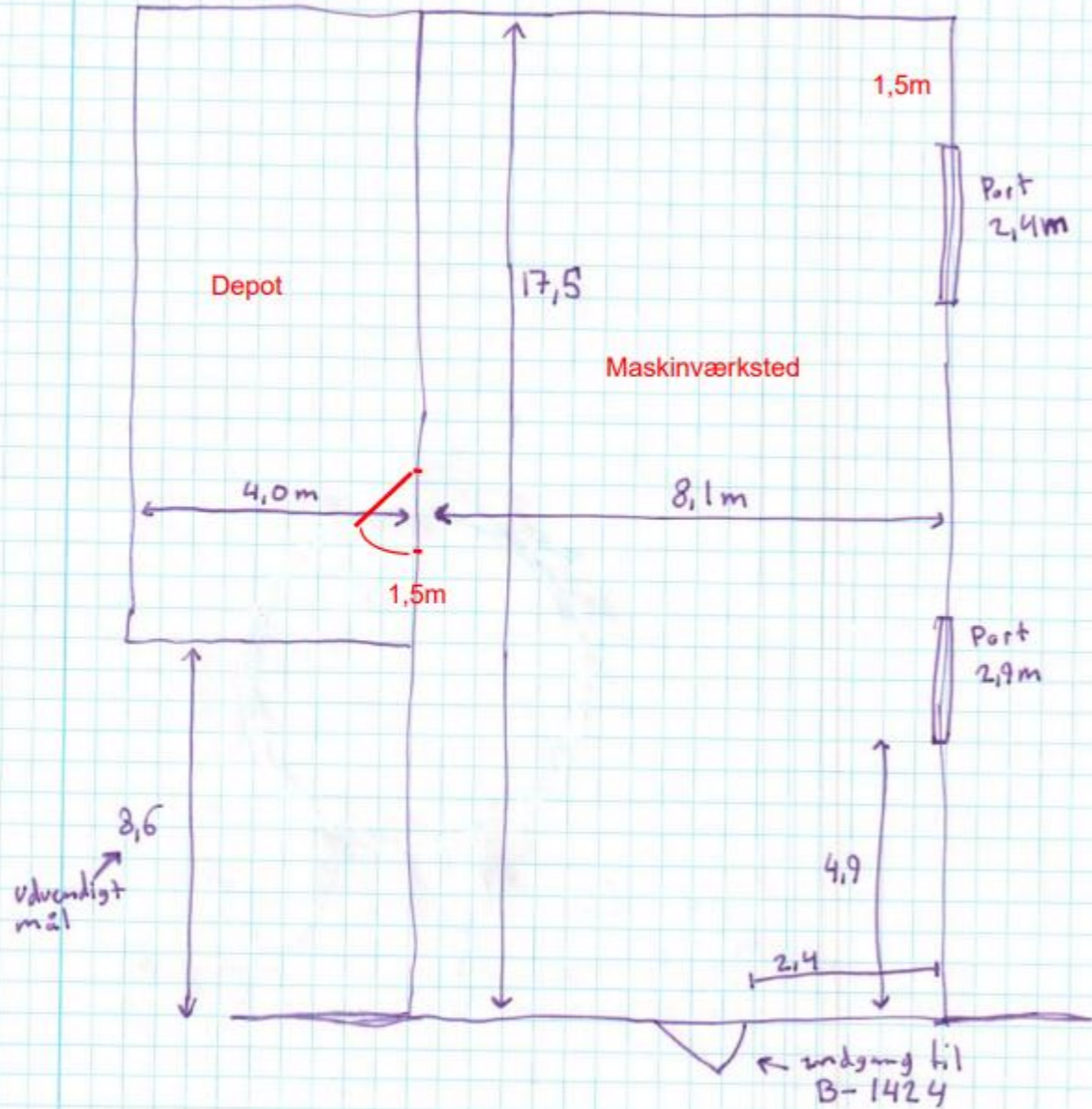

B-786 aamma B-1424

~~B-786~~ B-786 Maskinværksted

Qaqortoq (Upemaviarsuk)
17.11.2016 MAP

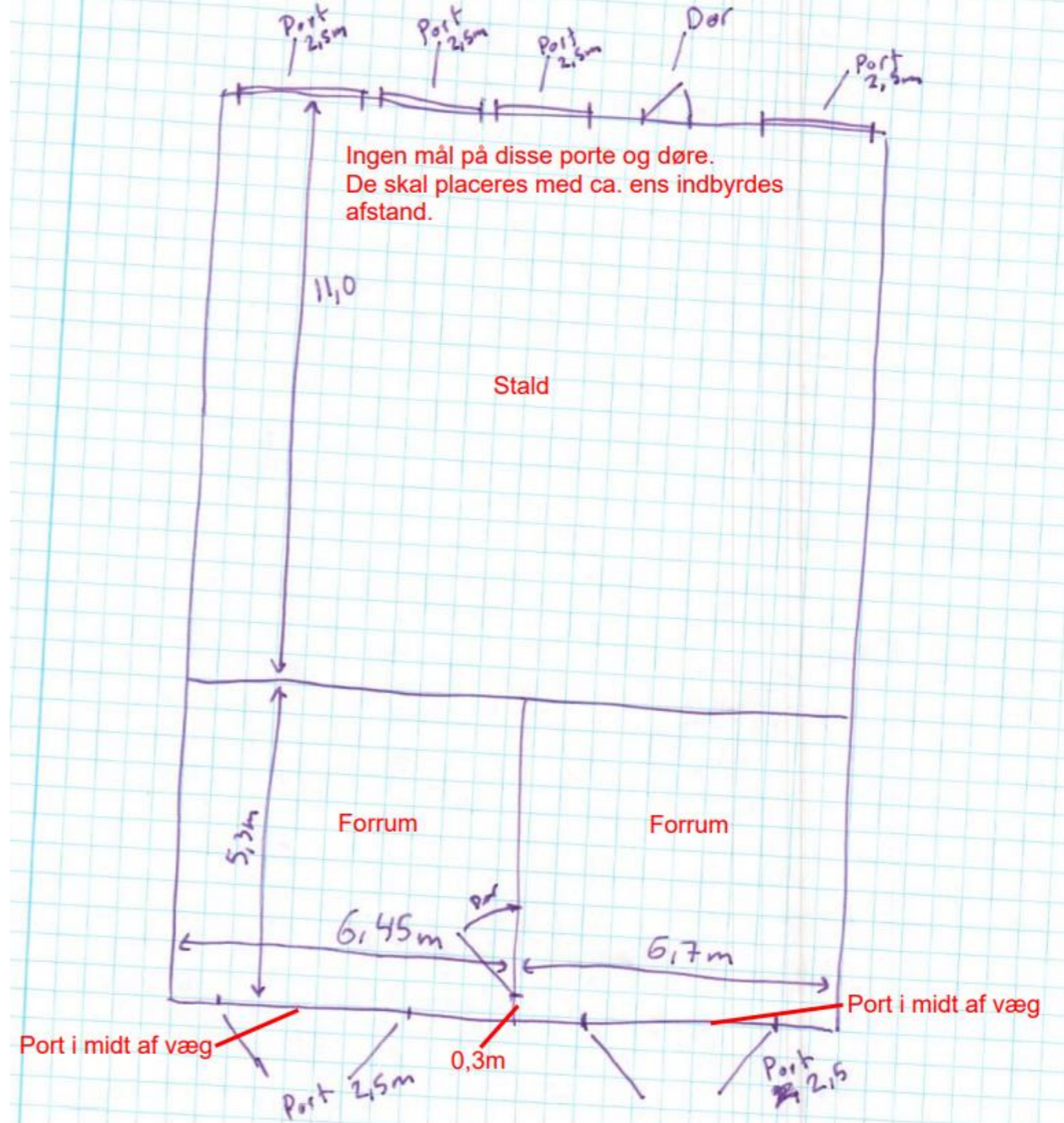

Ydervægge
B-786 har ydervægge udført som traditionelt bindingsværk af træ, og er udvendigt beklædt med ståltrapezplader, dog ikke overalt. B-786 har bræddebeklædning under stålplader, synligt indefra.
B-1424 er opbygget på stårammer. Udvendige ståltrapezplader, vindpap, 150 mm mineraluld, 0,15 mm pefolie og indvendig overflade af krydsfiner på lægter.

Indervægge
Skillevægge er træskellevægge beklædt med 12 mm krydsfiner på begge sider og med 100 mm isolering i mellem.

B-1024

B-1024 Stald
Mål i [cm]. Mål fortaget indvendigt med laser.
Stueetagen

B-1197

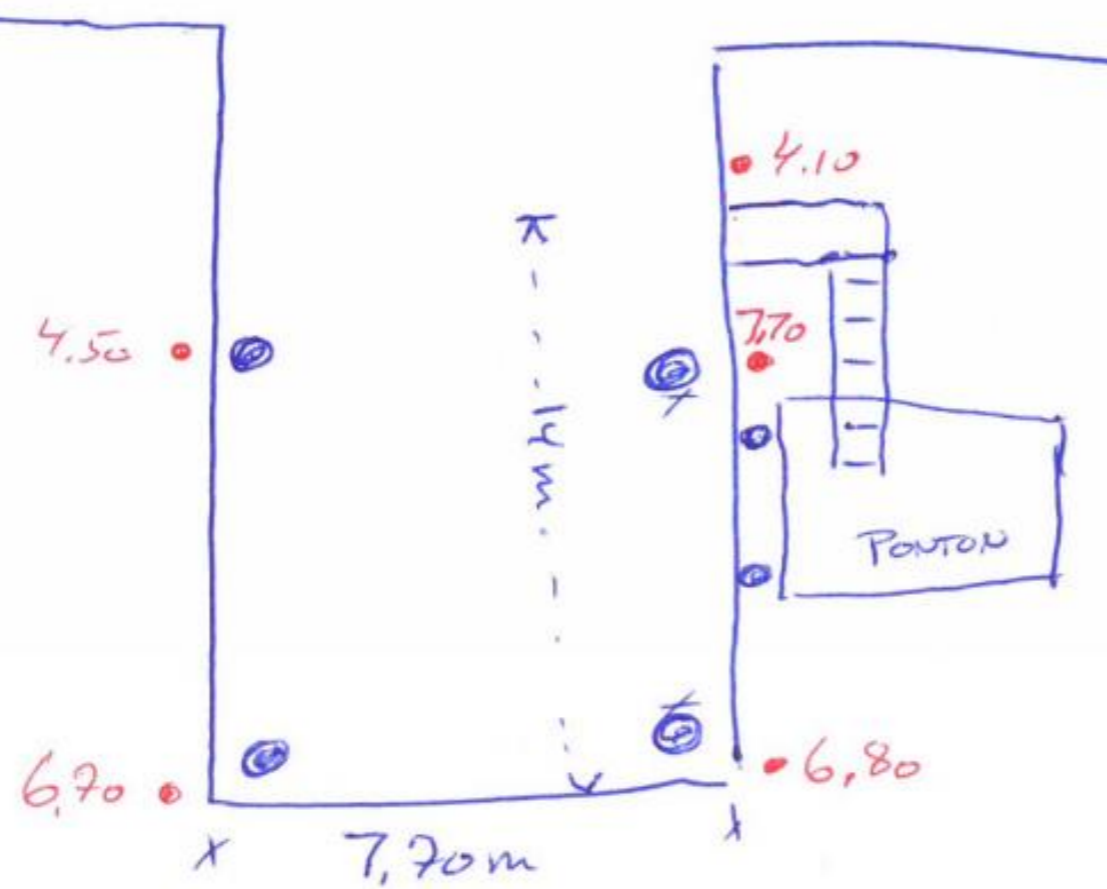
UMIARSUALIVIK

MISILERRAAVIK UPERNAVIARSUK PILLUGU SANAARTORNISSAMUT

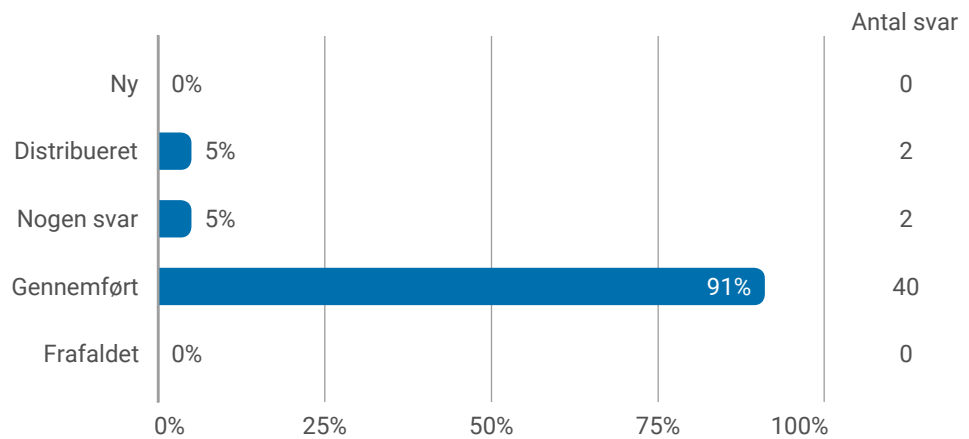
MASANTI A/S
 PILERSAARUT NUT 02 36
 SULIAQ NR. 5

HAKNE MOLE OG PONTON MED TRAPPE

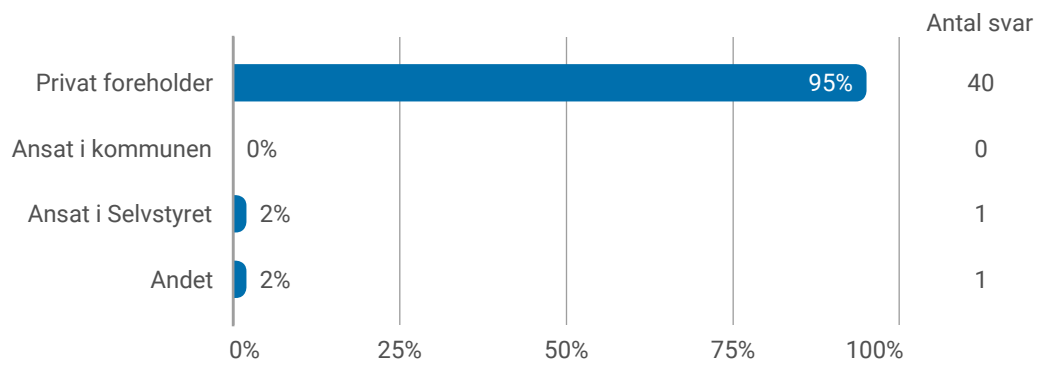
• DYBDER FRA MOLENS KANT, TIL BONDEN AF HAUVN 1 METER

Samlet status

Hvad er din stilling?

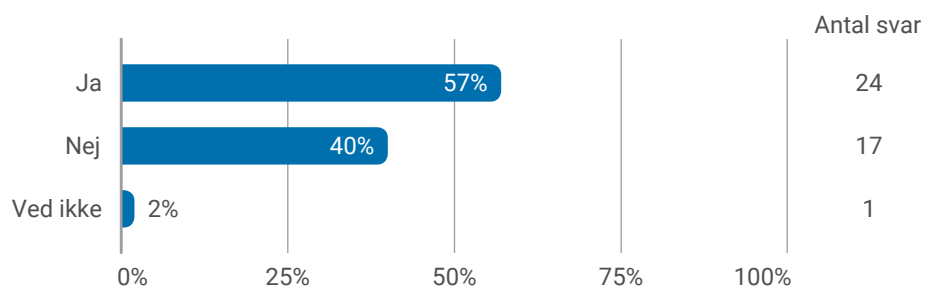

Hvad er din stilling?

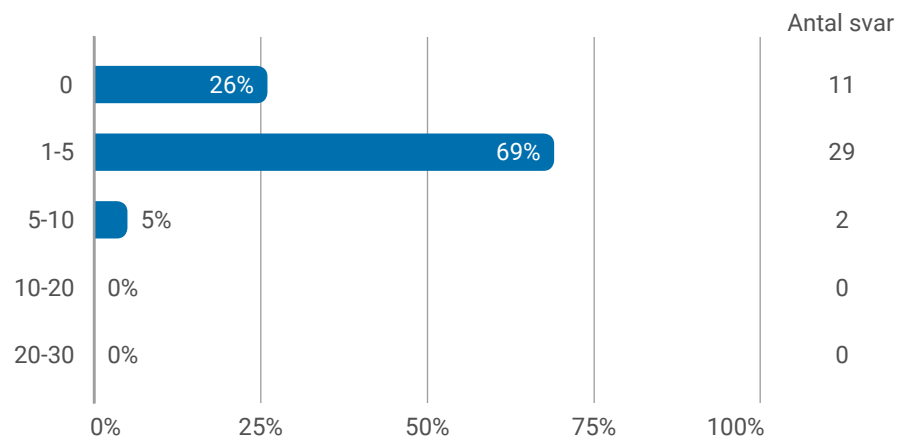
- Andet

Stoppet, på pension nu

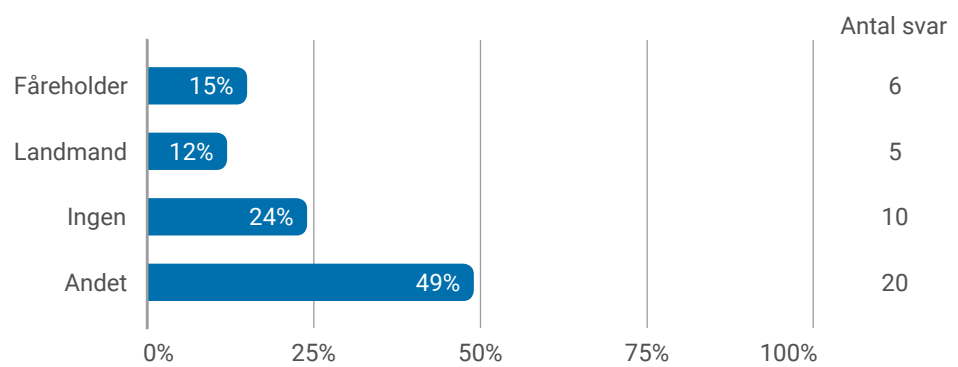
Oplever du mangel på arbejdskraft?

Hvor mange personer mangler du at ansætte?

Hvilke faglærte personer mangler du at ansætte?

Hvilke faglærte personer mangler du at ansætte?

- Andet

Landbrugsmekaniker, der er så meget teknisk og elektrisk i dag

Kunne tænke at der er mere faglærte, f.eks. med økonomiskrådgiver, så at man kan have bedre forudsætning

Kun til læmninger

Fåreholdere & landmænd

Det kommer ikke an på hvilket stilling, det er mere en der kan arbejde. Vi havde haft en der er færdiguddannet som er god til sit stykke.

Det kommer ikke an på hvilket stilling, det er mere en der kan arbejde.

Det er ikke vigtigt med om de er faglærte, bare de kan hvad de kan. Mekaniker er must også, men ikke altid tilgængelig eller svært at få fat i

Dem med viden omkring maskiner her i fåreholderestalderne. Det er ingen behov for en uddannet, men dem der har erfaring med avl.

Dem der har arbejdskraft, den der tager ansvar

Både fåreholder og landmand

Bare medarbejderen har gode hænder

Bare medarbejderen har gode hænder

Bare medarbejderen har gode hænder

Bare medarbejderen har gode hænder

Bare medarbejderen har gode hænder

Bare medarbejderen har gode hænder

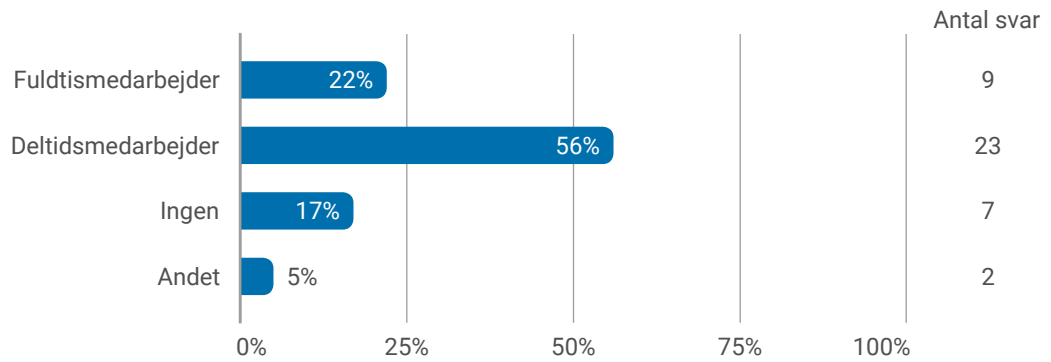
Bare medarbejderen har gode hænder

Bare medarbejderen har gode hænder

Bare medarbejderen har gode hænder

Bare medarbejderen har gode hænder

Hvilke ufaglærte personer mangler du at ansætte?

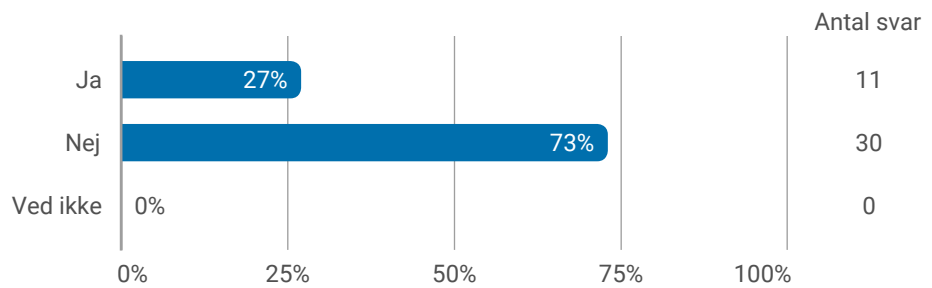
Hvilke ufaglærte personer mangler du at ansætte?

- Andet

Nat arbejdere

Maj måned, hvor man har brug for en eller to. Det kommer an på året

Har du andre kommentarer vedrørende din mangel på arbejdskraft?

Har du andre kommentarer vedrørende din mangel på arbejdskraft? - Ja

Samarbejdsaftaler prydelser er træls, fordi når vi fårerene avler, har vi hårdt brug for arbejder der ikke bryder aftalen.

Når dyrene avler

Mangel på arbejdskraft, 4-5 medarbejder

Kun når der er store projekter

Grund til der mangel på arbejdskraft; er der for mange der få sociale ydelser fra kommunen.

Før i tiden kom der flere der vil arbejde for os, men ikke i dag, da det er for nemt med at skaffe sociale ydelser.

Det er svært at få medarbejder. Det er alt for nemt at få sociale ydelser

Det er svært at få medarbejder. Det er alt for nemt at få sociale ydelser

Der er skiftende arbejdsområder, hvor det kommer an på hvilket sæson, når man mangler arbejdskraft.

De gode hænder vil være relevant, arbejdsomme hænder. Jeg savner den ansvar man havde ligesom i gamle dage, i dag har folk nemmere med sociale ydelser.

De gode hænder vil være relevant, arbejdsomme hænder

Tema 2: Fåreholderuddannelsen i Upernaviarsuk

videre til næste

Videre til næste spørgsmål

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Tema 2: Fåreholderuddannelsen i Upernaviarsuk

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

Videre til næste

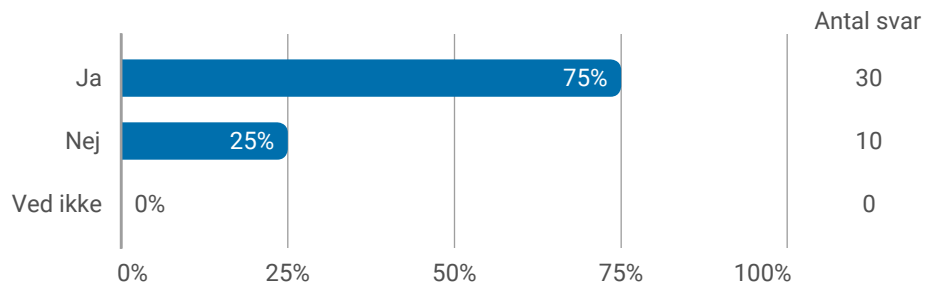
Videre til næste

Videre til næste

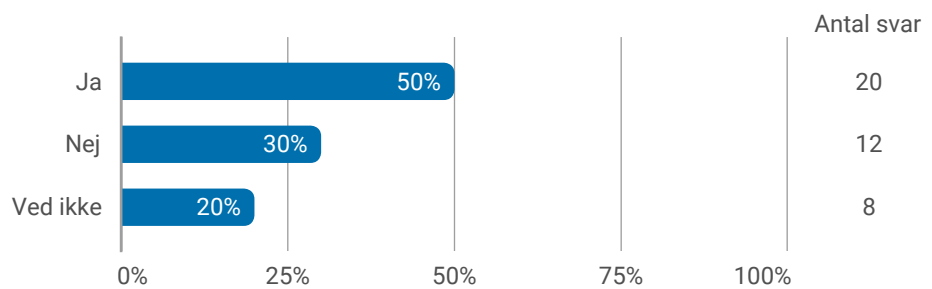
Videre til næste

Videre til næste

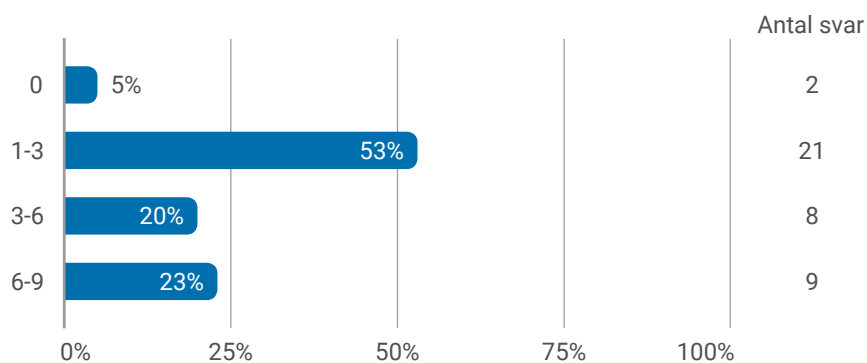
Benytter du muligheden for at rekruttere praktikanter fra fåreholderuddannelsen?

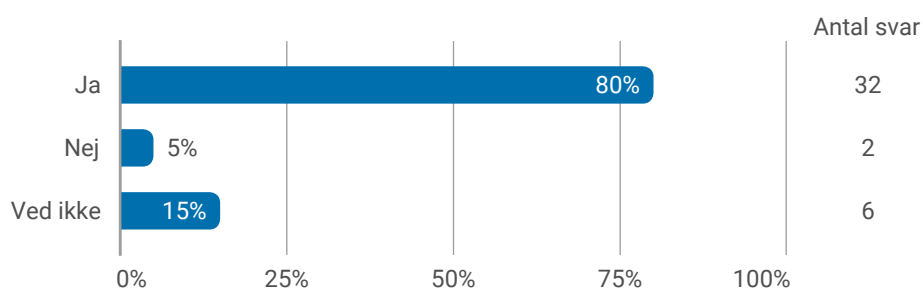
Er det svært at rekruttere kvalificerede lærlinge/praktikanter?

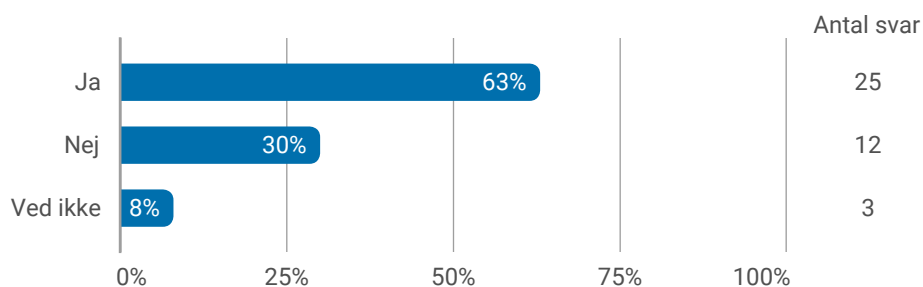
Hvor mange praktikanter har du haft i alt fra fåreholderuddannelsen?

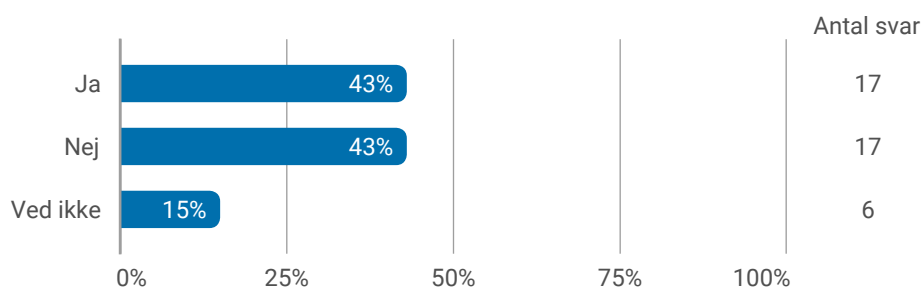
Hvis ja, foregår praktikopholdet i henhold til praktikplaner?

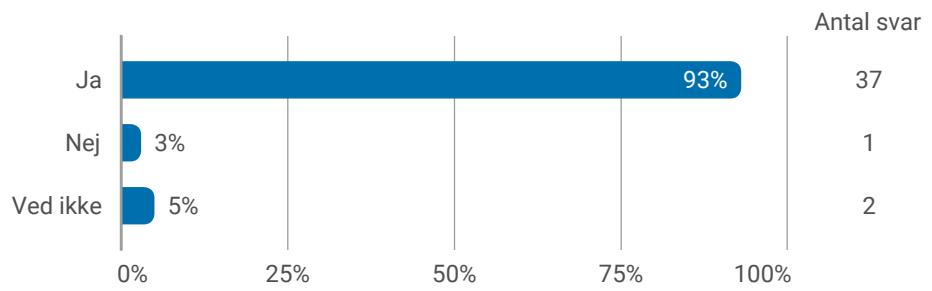
Er der samarbejde mellem dig og fåreholderuddannelsen?

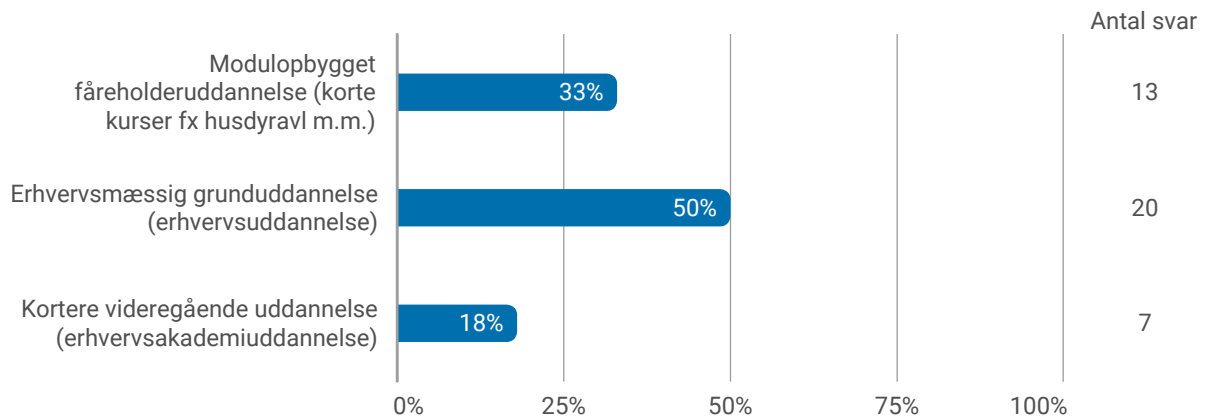
Er du tilfreds med kvaliteten af fåreholderuddannelsen?

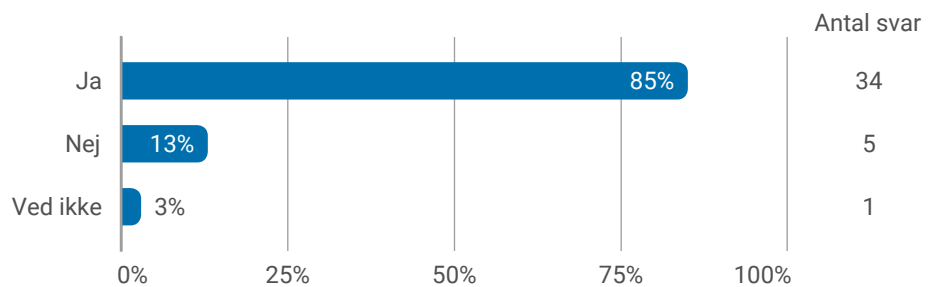
Er der fortsat behov for at udbyde fåreholderuddannelse i Grønland?

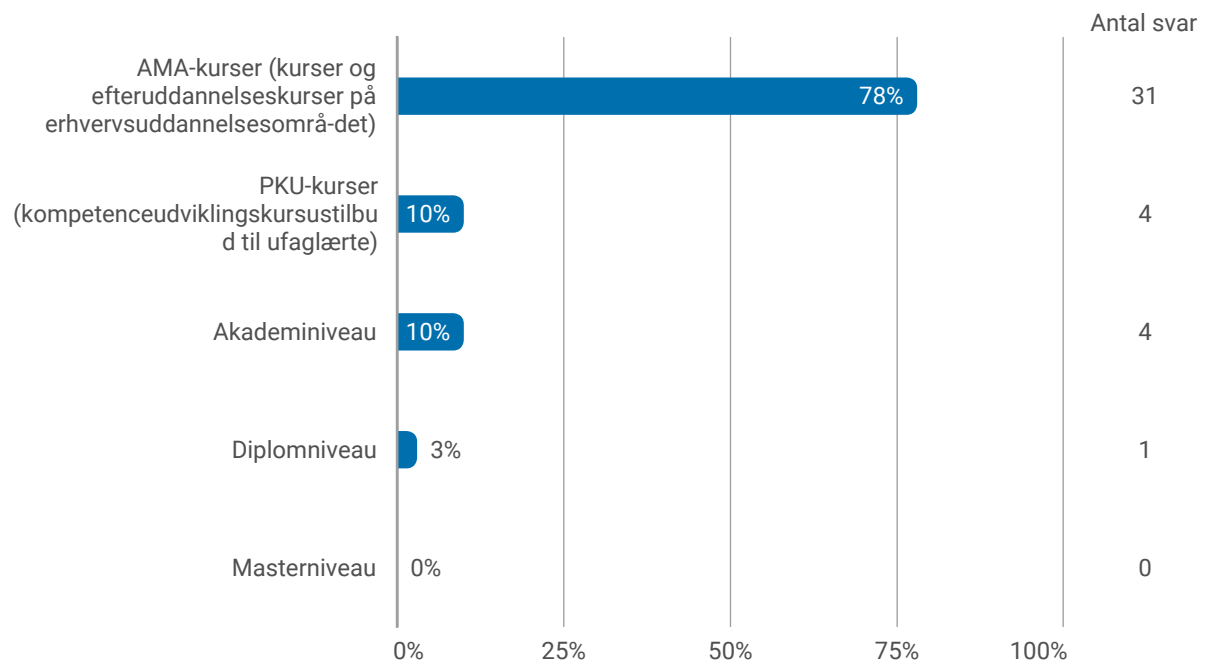
Hvordan bør fåreholderuddannelsen opbygges, såfremt at det besluttes, at uddannelsen bliver revideret?

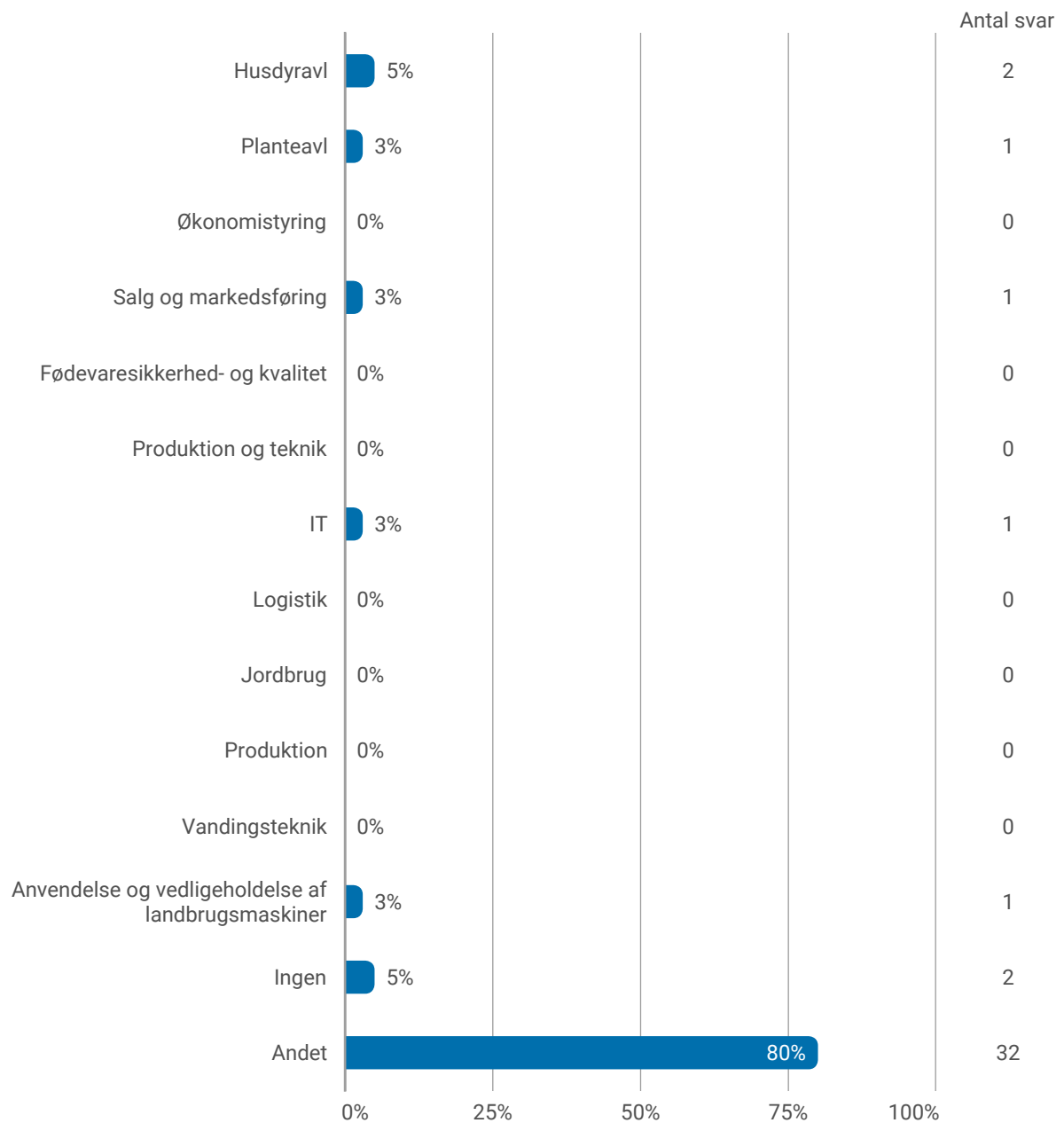
Oplever du mangel på kurser inden for landbrugsområdet?

Hvilke efteruddannelsestyper mangler du?

Hvilke kurser mangler du, at der udbydes?

Hvilke kurser mangler du, at der udbydes?**- Andet**

Økonomistyring, IT & Anvendelse og vedligeholdelse af landbrugsmaskiner

Økonomistyring, Husdyravl udefrakommende lærer såsom fra Island.

Økonomistyring & IT

Økonomistyring & IT

Økonomistyring & Anvendelse og vedligeholdelse af landbrugsmaskiner, og Vanteknik

Regnskab

Regnskab

Regnskab

Planteavl, IT, vandingsteknik og,- anvendelse og vedligeholdelse af landbrugsmaskiner

Planteavl, IT, Jordbrug, Vandteknik

IT & Produktion og teknik

Husdyravl, økonomistyring, & IT

Husdyravl, planteavl, økonomistyring, Vandingsteknik og Anvendelse og vedligeholdelse af landbrugsmaskiner

Husdyravl, planteavl, Fødevarer sikkerhed,- og kvalitet, Jordbrug & Anvendelse og vedligeholdelse af landbrugsmaskiner

Alle dem

Alle dem

Alle af dem, specielt salg og markedsføring

Alle af dem, mere eller mindre

Alle af dem, ikke ligefrem alle, men stadig flere af dem

Alle af dem

Alle af dem

Alle af dem

Alle af dem

Alle af dem

Alle af dem

Alle af dem

Alle af dem

Alle af dem

Alle af dem

Hvilke kurser mangler du, at der udbydes?

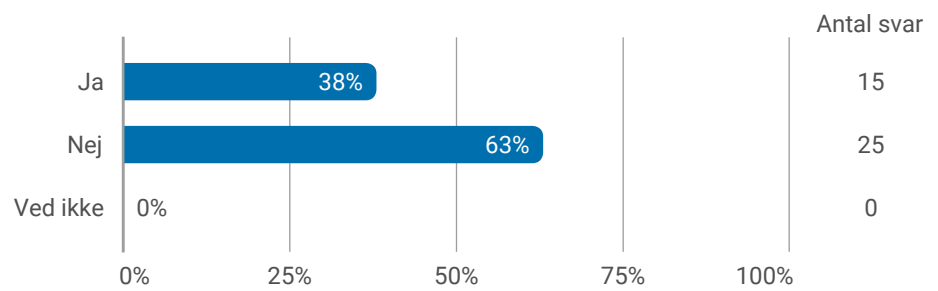
- Andet

Alle af dem

Alle af dem

Alle af dem

Har du andre kommentarer vedrørende din mangel på kurser?

Har du andre kommentarer vedrørende din mangel på kurser?

- Ja

Vi er interesseret indenfor at lave pomfritter produktion.

Sammenhold, sådan at man holde møder sammen, dem der er fåreholdere.

Rådgiver der kan komme til fåreholderestalderne. Vi savner virkelig at spare med nogen, sådan dem der har viden, for man føler sig alene.

Rådgiver der kan komme til fåreholderestalderne. Men de kommer først når vi inviterer. Før i tiden har de kommet til os uden invitation, det var de gode tider.

Regnskabsarbejde

Regnskabsarbejde

Om der kan være mere læring (qaartiterineq, spræning), selvom det er blevet ulovligt, vil det være godt at have den med igen

Kvalitetssikring af kødet, f.eks. med skanner.

Jordgødning

Hundetræning kan være med, plus hestetræning

Hundetræning kan være med, og andre end

Hundetræning kan være med, den kursus er der ikke så tit

Elektronik, generator

At der skal være bedre undervisning til at slagte. Til at forbedre give karakter for at man skal kunne vurder kvaliteten af kødet.

At arrangere møder med andre fåreholdere så man kan hører andres meninger

Har du andre kommentarer?

Upernaviarsumi uddannelse kører ikke som det skal, før hen var det meget bedre.

Upernaviarsuk uddannelsesintutionen er der problemer med alkohol, hvor unge forbruger mere i dag. De unge vægter lidt for meget for de sociale arrangementer indenfor det, der bør være nul tolerance for alkohol i uddannelsen. Det ser ud til at der en familie der er dominerende indenfor uddannelsesstedet i Upernaviarsuk, hvor de får hjælp af fra en bestemt familien. Hvor en familie indirekte fortæller hvad der skal til på stedet, at det lægger skævt med strukturen, at planlægningen kan forberedes på selve uddannelsesstedet.

Upernaviarsuk er ikke særligt tilretteligt til uddannelsen, alt mangles såsom; materialer. Alt hænger sammen med Inuili og det fungere ikke som det skal, det har det gjort før, men ikke i dag. Før har landbrugserhvervuddannelsen har haft styr på uddannelsen, før det Inuili, og det har været bedre sådan. Der skal tages højde for hvilken lærer der bliver valgt, en underviser som kender sin dannelse under sit uddannelsen. Man bør ikke vælge dem der ikke har taget fåreholderuddannelsen. Man kan også have dem med flere års erfaring med fåreholdereundervisere.

Regnskabsdygtighed er der behov i IT, selvom vi får kursus et par dage, det er ikke nok. Papirarbejde vil være godt. Hundetræning vil være rigtigt godt, få det vil være godt. Avl undervisning mere af det. Praktikstuderende skal kunne være god til at stå op om morgen, hvis man skal økonomi kørende. Når man tænker på Upernaviarsuk, synes jeg når man er færdiguddannede får man ikke "titlen" som udlært, hvor man bør sætte plads på dem. Der er flere som fåreholdere/landbrug der brug for grøntsagsproduktion undervisningsmoduler. De nye værktøjer i disse moderne tider har vi brug for nyere værktøjer, hvor de gamle værktøjer bliver for gamle

Regnskab kan være godt at tilføje. Det vil også være godt med vedligeholdelse af maskiner. Sundhed og trivsel for fårene. Jeg har også tanker omkring planteavl, f.eks. kartofler. Man kan også komme i tanke prifsorskellene mellem kartofler, sådan kartofler herfra fra Grønland er dyre end dem kommer fra udlandet.

Praktikken kan være i Upernaviarsuk, hvori selve læringen kan være i byen såsom Narsaq. De unge kræver en del være forældre for, hvor vi ikke burde tage stilling til, altså sådan fostre dem. De kan være mere ansvarlig.

Når naboen stopper, så tager man deres landet og deres regninger, det stort byrde. Der er mange ting der skal fornyes i de steder man tager over, og det er dyrt. F.eks., når de gamle stalder er for gamle, betaler det sig bedre med nye stalder. Hvis man tager et eksempel på hvordan man er fåreholdere, skal man tage hensyn på, hvordan man avler lam, hvor meget plads de har, for det kommer an på hvor stort areal de lever i. En Qassiarsuk eksempel.

Nutidens unge vilje er lav, de er ikke så interesseret i landbrug, de spiller måske for meget, at være fåreholdere er et livsstil med en konstant ansvar og vilje styrke til at kunne have et fåreholderestand. Det er svært i dag hvor alting er dyrt. Det er dyrt for mig at sælge stedet, da de vil sælge alt for billigt for os. Flytte uddannelsesstedet til et mere landbrugshøjskole med et tilgang, til et byen, hvor det ikke længere er godt i Upernaviarsuk. Maskinarbejder er der behov, hvor man lærer de unge med maskiner, det handler ikke kun om får, man skal også kunne de materiale arbejde såsom traktor. Maskiner er værdifulde, man kan ikke bare lige give ansvar til de unge således, for man vil ikke nødvendigt ødelægge maskiner.

Nu er det Inuili der har overtaget fåreholderskolen, det passer ikke sammen. Uddannelsesstedet bør være et andet sted, altså kontoret.

Neqi A/S hører vi det ikke går godt, det vil være godt hvis fåreholdere indtænkes med i selve produktionen, ikke kun Neqi A/S gøre det, men at fåreholderene. Det vil være godt hvis uddannelsesstedet flytter til Narsaq.

Maskine kurser er der brug for. Drone kurser, for der er flere fåreholdere der også kommer til at bruge droner mere, med holdbarhed. Det er også en god ide med landbrugsmesse. Lave mere reklamer for landbruger, såsom med vanding i landbrug. Når man er i Inuili med flere kundskabsarbejde; hvori kvindearbejde kan have mere flittig til at lærer, hvad man kan efterfølgende når man bliver fåreholdere.

Har du andre kommentarer?

Man få løn kun en gang om året, det kan være svært at få medarbejdere der kan løfte med for ansvar og hvordan man bør se på det. Dem der går på højskole, de kan være behjælpelig med at gennemføre de forskellige sæson på året. Socialydelser er for nemt i dag, at det er svært at skaffe arbejdskraft fra byen. At være fåreholdere er et arbejde, er et arbejde som hele tiden er på, der skal sættes mere spor på hvordan man ser fåreholderenes arbejdstilgange. Det kan ikke sammenligne 8-16 arbejdssituation.

Jeg synes uddannelsessystemet skal være bedre. Jeg tænker undervisningen bør ske mere med læsestof, hvori praktikforløbet er for lange. Når man tænker på de nye fåreholdere bør have en certifikat ikke kun som fåreholdere, jeg tænker på at der skal være flere felter indenfor fagene såsom økonomistyring. Upernaviarsuk er bagud med deres arbejde, der skal laves om med uddannelsesstedet. At flytte uddannelsesstedet til et sted hvor tingene er bedre til brug, fordi der er mange ting i Upernaviarsuk er gamle brugte materialer.

Jeg synes andre dyr kan avles, ikke kun får. Dyr som køer, gris, fugle. At man velkommer andre dyr.

Jeg synes Inuili ikke er oplagt uddannelsesstedet. Det vil være godt at den bliver flyttet til Narsaq. Der kan være får Narsaq omkring 50 stykker, bruge dem som træning.

Inuili bør skiftes med andet end Inuili, straks. Så vil tingene falde på plads.

Ingen kommentarer

Ingen kommentarer

Ingen kommentarer

Ingen kommentarer

Ingen kommentarer

Ingen kommentarer

Ingen kommentarer

Ingen kommentarer

Ingen kommentarer

Ingen kommentarer

Ingen kommentarer

Ingen kommentarer

Hvis man tænker langsigtet, er landbrug vigtig med have mere muligheden for kunne åbne for mere viden, såsom infrastrukturen indenfor fåreholderestederne. Man kan også tænke fårernes uld, hvordan uld kan gavne til samfundet. Der skal være forbedring angående slagteri i Narsaq (Neqi A/S).

Fåreholdereuddannelsen skal man kunne være mere grundigt, at fårer skal kunne have mere kød i. Planteavl også. Også husdyravl. Maskine brug skal også kunne være meget bedre.

Det kommer vel an på lærer, men da uddannelsen er flyttet til Inuili er det ikke gået godt siden. Om der er lærer nok f.eks. med maskinlæring. Uddannelsesniveau kan være lav med maskine-læring. Prakticlæringer kan have lav kompetence for maskiner. Det er en anden form for livsstil med at være fåreholdere, i forhold til bygde borger. Ansvarsforhold som fåreholdere er 24/7 arbejde.

Det kan være svært ved at søge økonomiskramme indenfor at have medarbejdere.

Det er en livsstil at kunne være fåreholdere, der er flere der forsvinder i denne felt. Man skal kunne arbejde 24/7, det kan være hårdt. Måske er uddannelsen lidt for let, fordi vi mærker at der få der uddanner sig som fåreholdere.

Har du andre kommentarer?

Der skal altid være mulighed for uddannelse angående fåreholdere, at Upernaviarsuk er et godt sted med at uddanne sig som fåreholdere. Upernaviarsuk har fået kritik af at det bliver dyrt omkostning, men det er muligt gøre det billigere. Der er arbejdskraft der som vi har behov for.

Der mangles meget materialer i Upernaviarsuk, såsom elværk. Der brug for tilsyn. Der er hellere ingen traktor, man skal låne fra en fåreholdere.

Der mangles kursus om regnskab, der er altid opdatering indenfor regnskab, og det er ikke altid oplagt for os med at være med da vi ikke har altid tid. Der er forskel på kg pris på lammekød, at det er unfair hvor meget vi får i pris, og hvor meget der bliver givet til andre virksomheder.

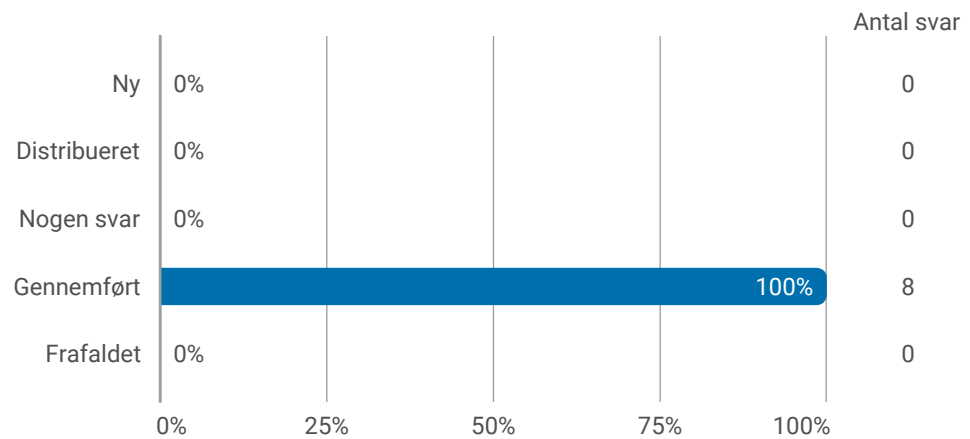
At man kan have mere end får som dyr. Man kan arbejde med andre dyr, såsom fisk, kylling, sådan alternativ kan mere end får.

At der skal laves om på hele fåre,- og landbrugsuddannelsen. Bedre rådgivning indenfor fåreholdere, for der kommer ikke nogen og hjælper til. Informaten siger har ikke snart flere får tilbage, da han har været sygemeldt på grund af stress. Stress af at være fåreholdere. To af hans naboer er stoppet som fåreholdere, dermed skal man tage ansvar for den del af landet som er efterladt, og det bliver til større område for ens naboer at tage ansvar.

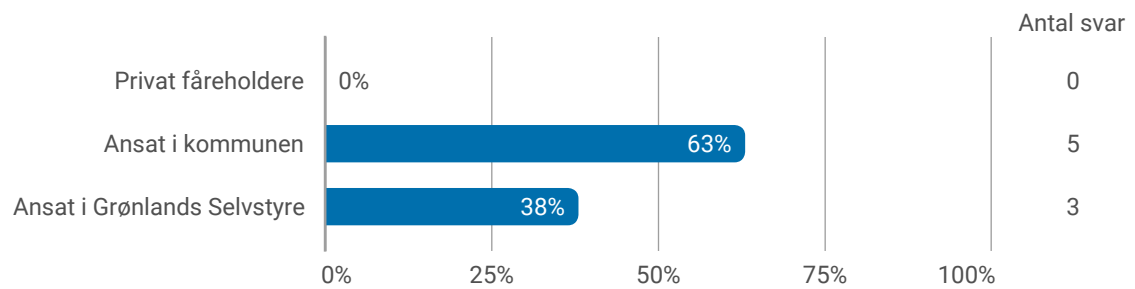
Angående praktikanter, jeg synes mange unge ikke har kompetence indenfor fåreholdere uddannelse, hvor unge ikke er moden nok til at udføre fåreholdere uddannelsen. At man skal have bedre valg til hvilken uddannelse man vælger, i stedet at man ikke bare vælger fåreholdere, da nu alle gøre det. Det er et livsstil hvor man bruger meget af tid at arbejde end et 8-16 arbejde.

Alting bliver simplificeret, at være fåreholdere i dag er det svært at forholde sig til, da medarbejdere ikke til at hente. Der mangles arbejdskræfter. Alting bliver så teknisk. Vi fåreholdere bliver mere mere få. Selvom landbrug er lidt blevet nemmere, men andet er mere problematisk. Før hen har det være skønt at starte op med at være fåreholdere, men i dag er det væsentligt svære.

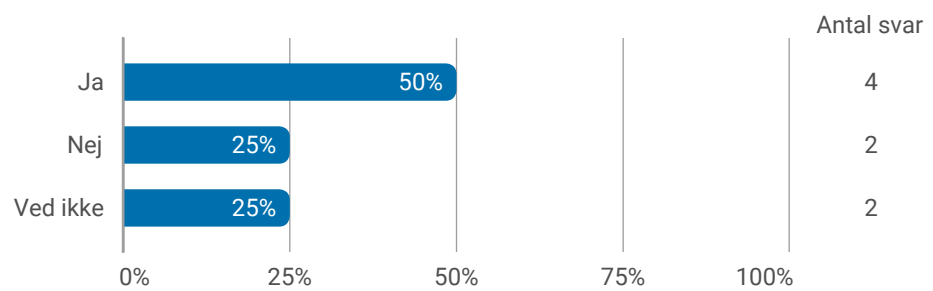
Samlet status

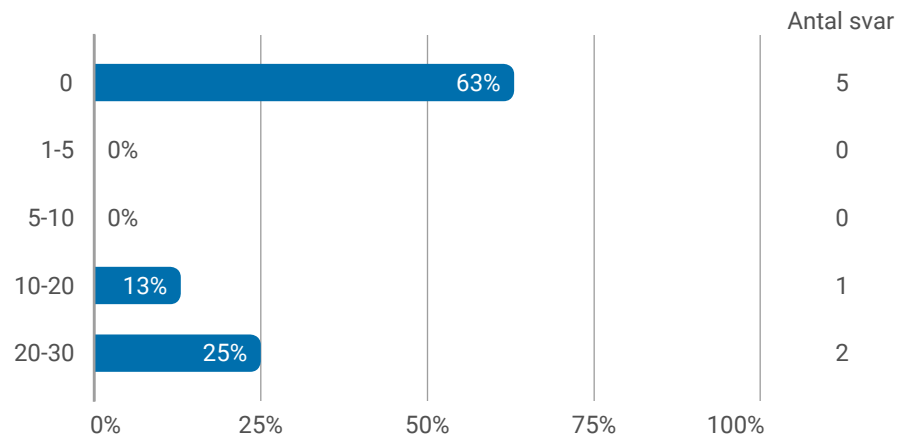
Hvad er din stilling?

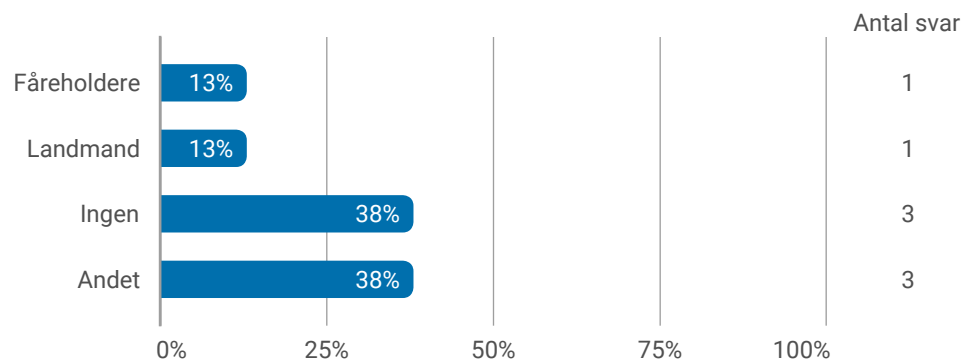
Oplever du mangel på arbejdskraft?

Hvor mange personer mangler du at ansætte?

Hvilke faglærte personer mangler du at ansætte?

Hvilke faglærte personer mangler du at ansætte?

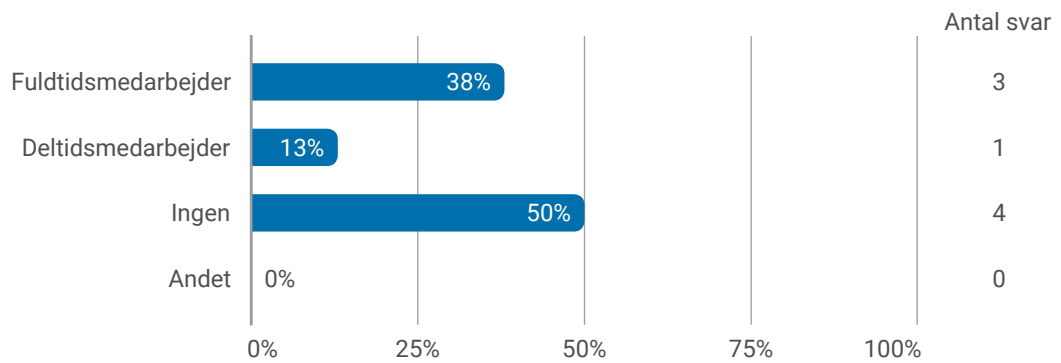
- Andet

Vi mangler butik slagter

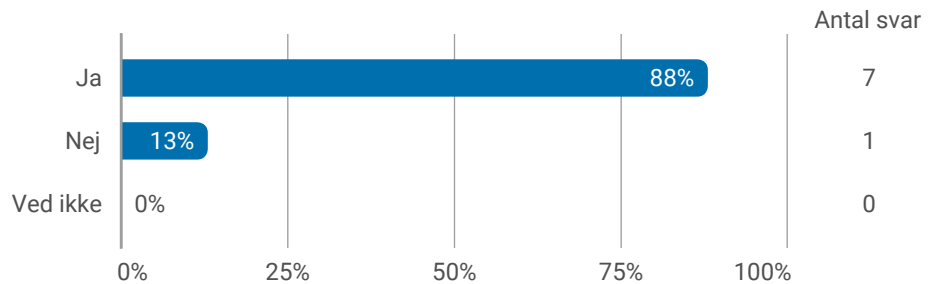
Ufaglært

Jordbrug teknolog, dem der står indenfor landbrug

Hvilke ufaglærte personer mangler du at ansætte?

Har du andre kommentarer vedrørende din mangel på arbejdskraft?

Har du andre kommentarer vedrørende din mangel på arbejdskraft?

- Ja

Vi mangler grønlandske faglærte

Salgschef.

Politisk ønske at landbruget skal være mere bred, f.eks.; Være avl af rensdyr, mokus, kylling. Hele decideret landbrug, såsom grøntsager. Indoorfarming

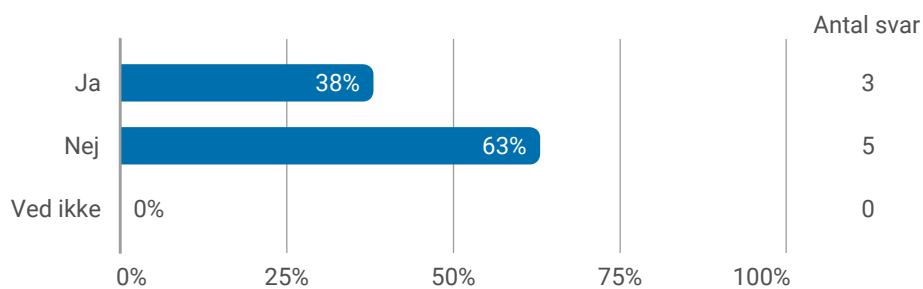
Kædechef for Pilersuisoq

Jeg er direktør i Innovation South Greenland

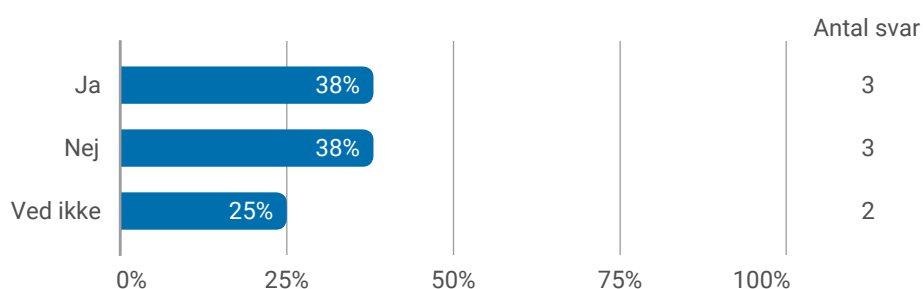
Ansæt i Neqi A/S.

Ansæt i Kommunen

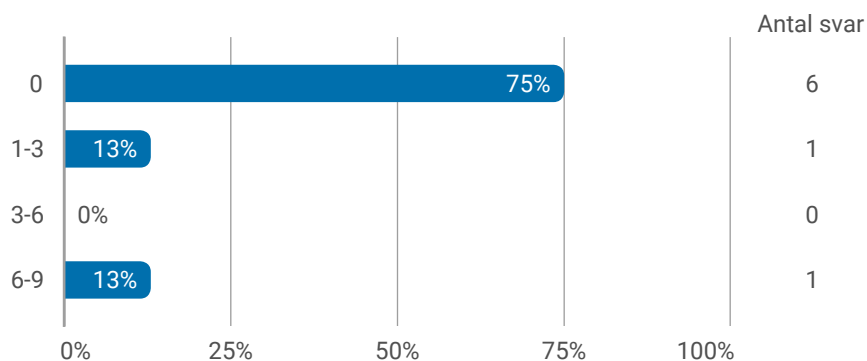
Benytter du muligheden for at rekruttere praktikanter fra fåreholderuddannelsen?

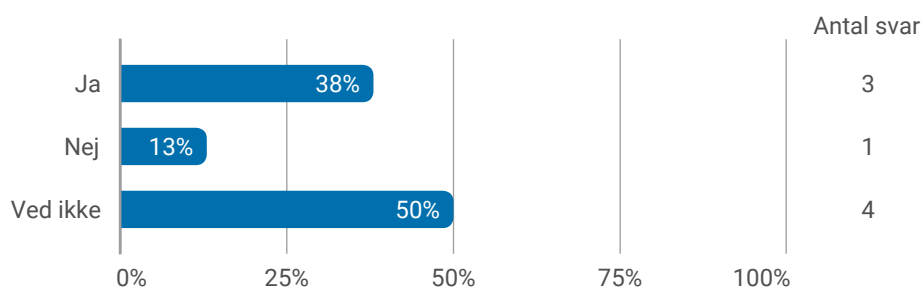
Er det svært at rekruttere kvalificerede lærlinge/praktikanter?

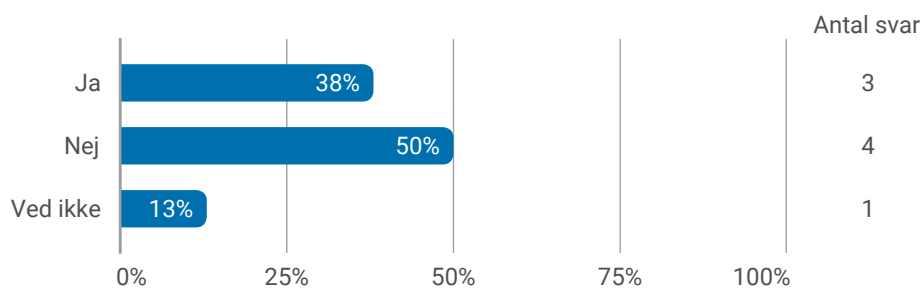
Hvor mange praktikanter har du haft i alt fra fåreholderuddannelsen?

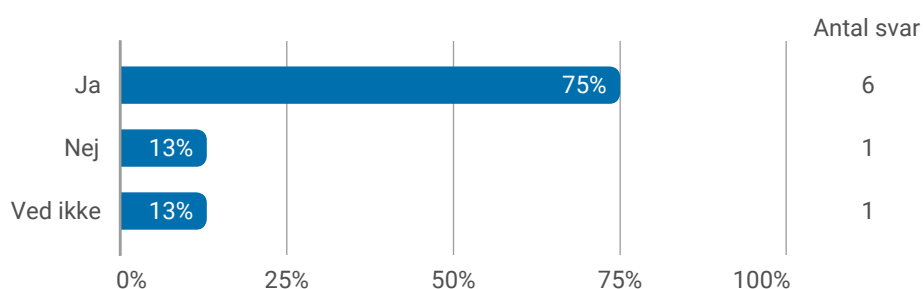
Hvis ja, foregår praktikopholdet i henhold til praktikplaner?

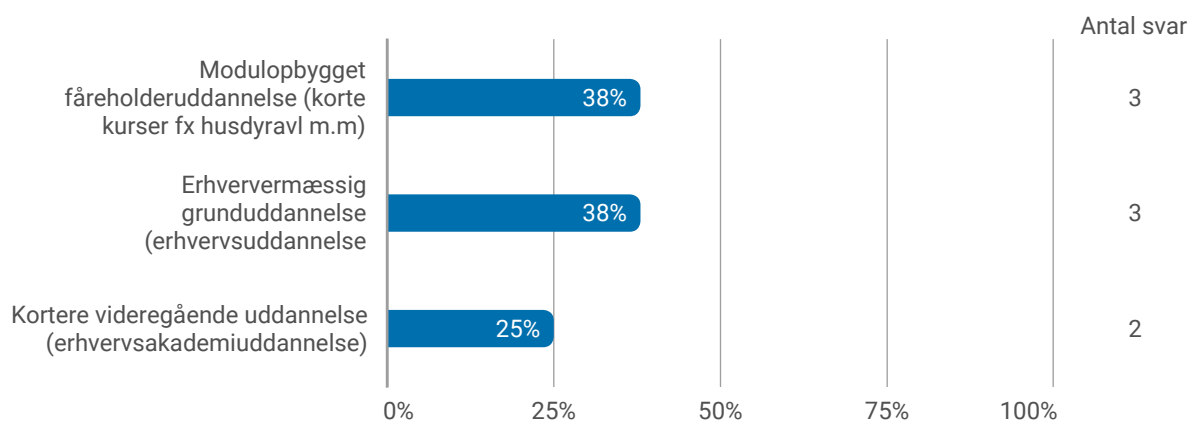
Er du tilfreds med kvaliteten af fåreholderuddannelsen?

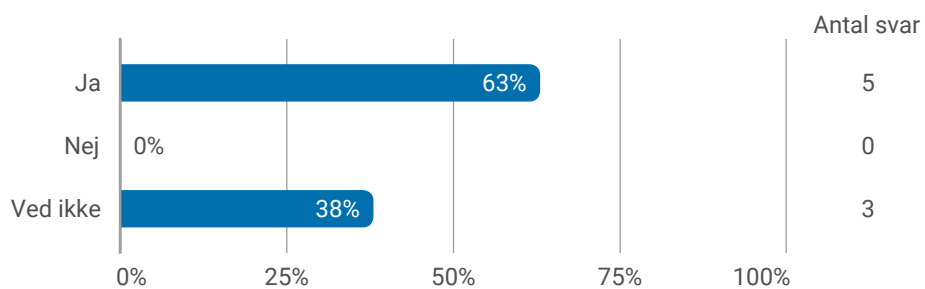
Er der fortsat behov for at udbyde fåreholderuddannelse i Grønland?

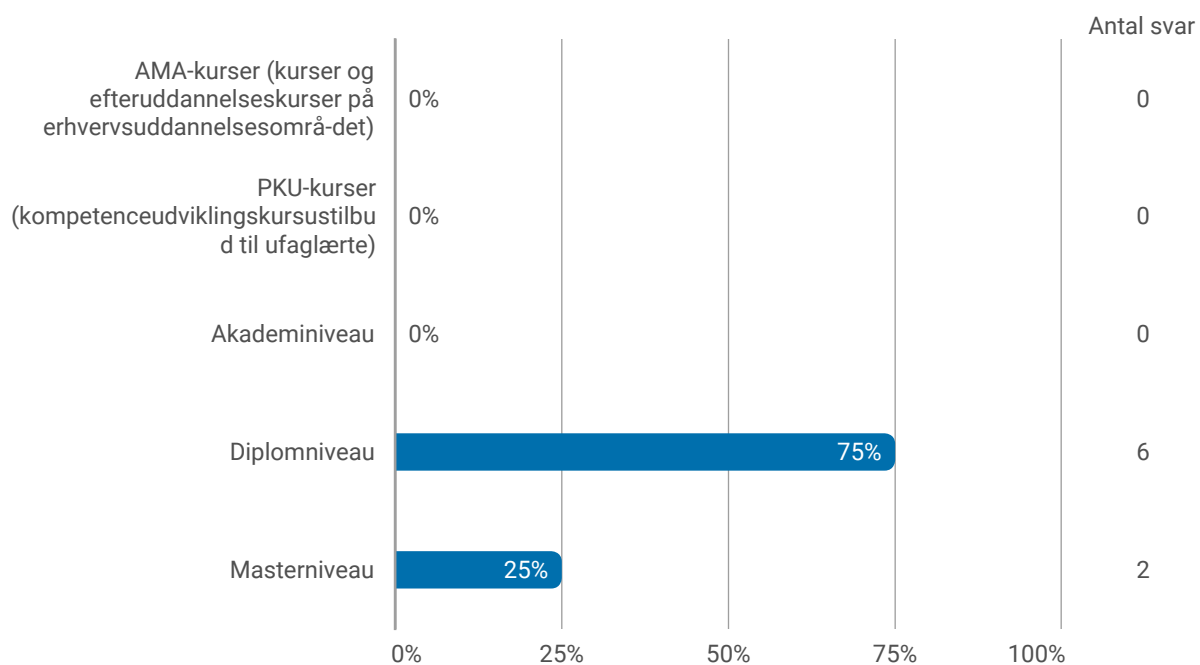
Hvordan bør fåreholderuddannelsen opbygges, såfremt at det besluttes, at uddannelsen bliver revideret?

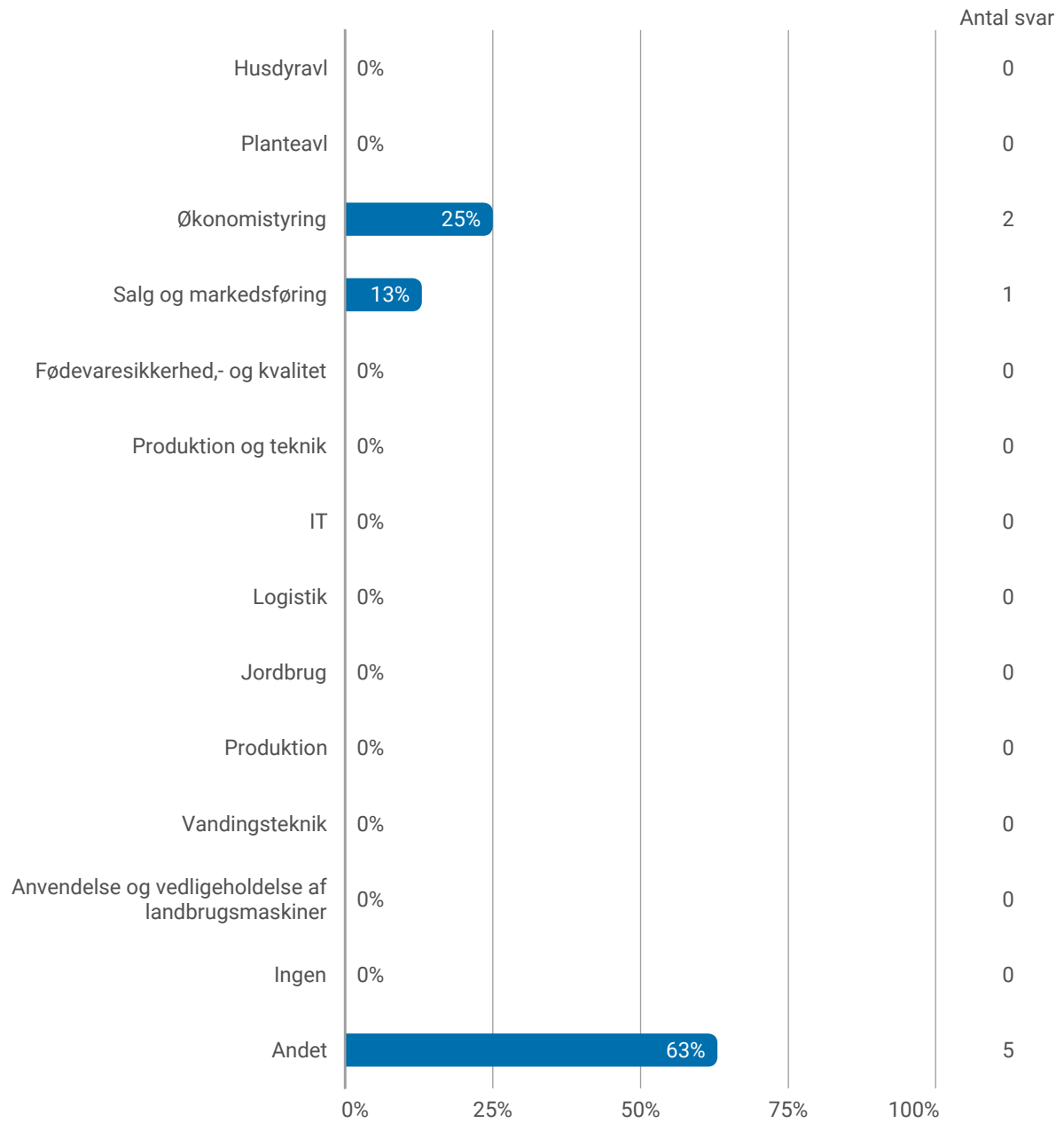
Oplever du mangel på kurser inden for landbrugsområdet?

Hvilke efteruddannelsesstyper mangler du?

Hvilke kurser mangler du, at der udbydes?

Hvilke kurser mangler du, at der udbydes?

- Andet

Økonomistyring, Planteavl, Logistik & Produktion

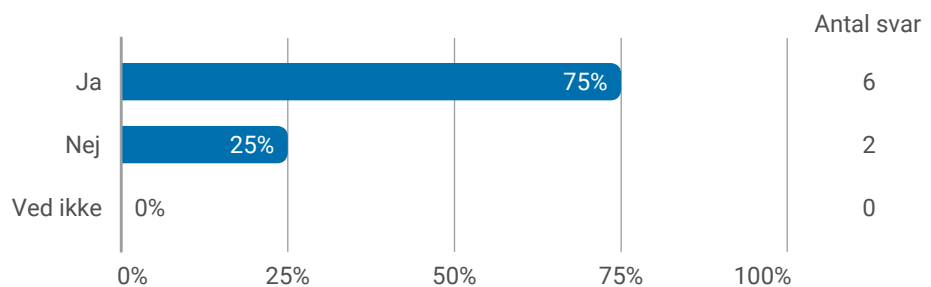
Økonomistyring & Fødevarerikkerhed,- og kvalitet

Alle dem

Alle dem

Alle dem

Har du andre kommentarer vedrørende din mangel på kurser?

Har du andre kommentarer vedrørende din mangel på kurser?

- Ja

Slagterkursusbevis, angående man har dyr velfærd.

Regnskab

Hvis man kan lave Upernaviarsuk til et mere selvforsynings institution. Så vil det være perfekt for Dep. Selvforsyning

Det kan være at sige ligefrem over, men fåreholdere har forskellige kompetence indenfor egne deres gren.

Der er flere af kurserne der er nødvendige og mangler

Agro turisme - at flere og flere spørger indenfor den område.

Har du andre kommentarer?

Vi søger midler til Upernaviarsuk, omkring renovering af bygninger i Upernaviarsuk. Vi spørger udenlandske fonde. I samarbejde med fåreholdere forening. Vi etablere samarbejde med Inuili og Campus Kujalleq i forhold til agro turisme.

Vi mangler kort uddannelse i fødevarer sikkerhed og hygiejne håndtering. Flere sprog; engelsk.

Vi mangler fagliglærte personale, dem der har fået videregående uddannelse. Der bør være bedre samarbejde mellem Upernaviarsuk og Inuili. Før hen har der været god samarbejde mellem uddannelsesinstitution og Upernaviarsuk, ikke så meget i dag.

Landbrug kan gøre Grl mere selvforsynende af meget vi importerer, fx kvæg, grøntsager osv.

Jeg synes det er godt at Upernaviarsuk er et godt praktiksted, der er gode klima, da klimaet kan være varmt. Inuili skal tænkes mere om, fordi der brug for opkvalificering indenfor produktion og fødevarer sikkerhed. Inuili skal tænkes således at fåreholdereuddannelsen har bedre kommunikation angående samarbejde med hinanden. Upernaviarsuk lokalitet er gjort klart til landbrug i forvejen.

Jeg har skrevet til Inuili angående slagterkursusbevis, fordi det et krav fra den danske stat, da det handler om dyre velfærd.

Ingen kommentar

Der kan i Grønland ikke tilbydes en uddannelse til fåreholder på det niveau der er nødvendigt for at opretholde en rentabel drift i landbrugserhvervet. Det ville være bedre med samarbejde med Island om uddannelsen og så opkvalificering af de landbrugere vi har i dag.

**Ataatsimiitsitaliamut
suliakkiissut
Upernaviarsummi savaatilinggorniat ilinniarfiata
nunalerinermut ilinniarfinngorlugu
nutartersinnaanissaanut Inuiliullu nutarternissaanut
misissuinissamut tunngasoq.**

05-04-2023
Suliap normua
All. nr. 22150919

Postboks 1029
3900 Nuuk
Oqarasuaat: +299 34 50 00
Email: ikin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Naalakkersuisut imminut pilersornerunissaq pingaartippaat. Anguniagaq siuarsarniarlugu Naalakkersuisoqarfinniit Inuili - Food College Greenlandimiillu ilaasortaqaqartumik ataatsimiitsitaliamik pilersitsisoqassaaq. Ataatsimiitsitaliap misissussavaa imminut pilersornissaq pingaartillugu nunalerinermut ilinniarfimmik pilersitsinissaq pisariaqarnerseq kiisalu Inuilip inuussutissanik tunisassiornera qaffassarniarlugu nutarterneqarsinnaanersaq.

Misissuinermi tunuliaqut ilanngussami takuneqarsinnaavoq.

Ataatsimiitsitaliap suliassai

Ataatsimiitsitaliap suliassaraa savaatilinggorniat ilinniarfiat nunalerinermut ilinniarfinngortinnissaanut atatillugu ajornartorsiutit ataani allanneqartut pillugit isummernissaq:

- Imminut pilersornissaq pingaartillugu nunalerinermut ilinniarfimmik pilersitsinissaq pisariaqavinnerseq matumani ilanngullugu ilinniareernerup kingorna inuussutissarsiutinik periarfissaqavinnerseq
- savaatilinggorniat ilinniarfiat Upernaviarsummiittoq qanoq nunalerinermut ilinniarfinngorsinnaatiginersaq
- ilinniarfiit atuartsissutillu suut minnerpaamik neqeroorutigineqarsinnaanersut
- nunalerinermut ilinniarfimmi akuerineqartussat amerlassusaat ilimagineqartut
- nunalerinermut ilinniarfimmi kalaallisut ilinniartitsisoqarsinnaaneramik periarfissaqarnerseq
- nunalerinermut ilinniarfiup aaqqissuunneqarnera sorleq pitsaanerpaassanersaq
- Ilinniarfiup suussusaa/-i sorleq sorliilluunniit pitsaanerpaassanersut (Inuussutissarsiutinut ilinniartitaanerit, Ilinniartitaaneq ingerlaqqiffiusoq tamarmilluunniit)
- nunalerinermut ilinniarfik pilersinnissaanut aningaasartuutit amerlassusilikannereri
- nunalerinermut ilinniarfiup ingerlannissaanut aningaasartuutit amerlassusilikannereri
- Upernaviarsummi periarfissat, atortut il.il. pioreersut atorsinnaanersut imaluunniit periarfissat nutaat, atortut il.il. pisariaqartinneqarnerseq

Ataatsimiitsitaliap suliassaraa inuussutissalerinermik ilinniarfiup nutarterneqarneranut atatillugu ajornartorsiutit tullinguuttut pillugit isummernissaq:

- Inuussutissanik tunisassiorneq pingaartillugu Inuilip nutarterneqarnissaa pisariaqavinnersoq matumani ilanngullugu ilinniareernerup kingorna inuussutissarsiutinik periarfissaqavinnersoq.
- qanoq Inuili nutartersinnaatiginersaq, ilinniartoqarfiup neqinik, inuussutissanik naatitanillu imminut pilersornini qiterititarilersinnaaneraa
- atortut pioreersut, atortut il. il. atorsinnaanersut nutaanilluunniit pisariaqartitsinersut
- Inuilip savaatilingorniat ilinniarfiatalu kattunneqarnerat naammannersoq taannalu kissaatigineqartumik sunniuteqarsimanersaq

Ataatsimiitsitaliaq ajornartorsiutinik eqqaaneqartunik misissueqqissaarnerminut atatillugu tunngavilersukkanik siunnersuusiussaaq. Matumani aamma pissutsit attuumassutillit qulaani suliassani taaneqarsimanngitsunik siunnersuutigineqarsinnaapput.

Ataatsimiitsitaliap katitigaanera

Ataatsimiitsitaliamut ilaasortat Naalakkersuisumit Peter Olsenimit ataaniittut taaneqartut naapertorlugit toqqarneqassapput. Ataatsimiitsitaliap siulittaasua Naalakkersuisumit Peter Olsenimit toqqarneqassaaq.

Ataatsimiitsitaliaq ima inuttalersugaavoq:

Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu

Naalakkersuisoqarfimmit sinniisoq ataaseq

Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu

Naalakkersuisoqarfimmit sinniisoq ataaseq

Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfimmit sinniisoq ataaseq

Inuili - Food College Greenlandimit sinniisoq ataaseq

Allatseqarfik

Ataatsimiitsitaliap allattoqarfiani suliassat Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit ataatsimiitsitaliap siulittaasua ikioqatigalugu isumagineqassapput.

Piffissamut iliuuseqarnermullu pilersaarutit

Ataatsimiitsitaliap nalunaarusiassaa augustip qeqqani 2023-mi naammassereersimassaaq. Ataatsimiitsitaliallu suliami saniatigut piffissamut iliuuseqarnissamullu pilersaarusiussaaq.

Nuuk ulloq 05/04-2023

Peter Olsen

Ilinniartitaanermut, kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu
Naalakkersuisoq

Ataatsimiissitaliamut suliakkiissut pillugu ilanngussaq Upernaviarsummi savaatilingorniat ilinniarfiata nunalerinermut ilinniarfinngorlugu nutartersinnaanissaanut Inuiliullu nutarternissaanut misissuinissamut tunngasoq.

25-02-2023
Suliap normua
All. nr. 22150919

Postboks 1029
3900 Nuuk
Oqarasuaat: +299 34 50 00
Email: ikin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Tunuliaqutaasut

Naalakkersuisullu inuusuttunit nunalerinermi ilinniagaqarnissamut soqutigineqarnerulernissaa siunertaralugu misileraaviup Upernaviarsummi sanaartugaqarnikkut allatigullu atortutigut ullumikkumut naleqqussaanissaanut siunertaqarnersut pillugu Naalakkersuisut § 37 naapertorlugu apeqqut 127/2022 akissuteqarfigaat, imatullu akipput:

Aallaqqaasiutigalugu eqqaaneqarsinnaavoq, aningaasanut inatsisimmi 2021-mi Upernaviarsummi illuutit nalunaarsugassat kiisalu sanaartornissamut pilersaarutit nutaat sananeqarnissaanut katillugit kr. 3 mio. immikkoortinneqarsimasut. Upernaviarsummi sanaartornissamut pilersaarutit 2022-p ingerlanerani Naalakkersuisunut tunniunneqarnissaa ilimagineqarpoq.

Saniatigut eqqaasinnaavara, Naalakkersuisut Upernaviarsummi savaatilingorniat ilinniarfiat nunalerinermik ilinniarfinngornissaanut periarfissaq misissorlugu qulaajaaneq ungasinngitsukkut aallartippaat kiisalu Inuili - Food college Greenland nutarterneqarsinnaanersoq misissorlugu aallartillugu. Naatsorsuutigaara uku nassuiaasiomerit 2023-p ingerlanerani Naalakkersuisunut tunniunneqassasut. Suliami uani Inuili - Food College Greenlandimi siulersuisut peqataatinneqassapput.

Erseqqissaatigineqassaaq Upernaviarsummi savaatilingorniat ilinniarfiat inuussutissarsiuutinut ilinniarfiup Inuili - Food College Greenland-ip ataaniimmat, siulersuisullu oqartussaassuseqarnerpaallutik. Siulersuisut aalajangersartagaasa akornanniipput ilinniarfiup atuuffianut ukiumoortumik pilersaarutit taassumalu saniatigut ilinniarfiup atuuffianut akisussaasuullutik.

Maannakkut nunatsinni nunalerinermik ilinniarfeqanngilaq, pissutigalugu savaatilingorniat ilinniarfiat kisiat neqeroorutaammat."

Inatsisartut ukiakkut ataatsimiinneranni 2022-mi nunalerinermik ilinniarfiup pilersinneqarnissaanut aalajangiiffigisassatut siunnersuummik saqqummiussaartoqarpoq, UKA 2022/34: "Pisariaqartitsineq aallaavigalugu nunalerinermik ilinniarfimmik pilersitsisoqarnissaanut Naalakkersuisut

nalunaarusioqquneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Nalunaarusiaq Narsami Nunalerinermik ilinniarfimmik pilersitsinissamik qulaajaanerussiaaq, pingaarnertut imminut pilersorsinnaaneq, nunalerineq aamma nerisassanik tunissassiornermik siunertaqartumik. Nalunaarusiaq Inatsisartut 2023-mi ukiaanerani ataatsimiinneranni agguaanneqassaaq."

Naalackersuisut siunnersuutip siullermeerneqarneranut akissumminni ima nassuiaateqarput:

"Piffissami matumanerpiaq nunatsinni nunalerinermik ilinniarfeqanngilaq, taamaallaalli Upernaviarsummi savaatilinnorniat ilinniarfiat neqeroorutigineqartarluni. Savaatilinnorniat ilinniarfianni agguaqatigiissillugu ukiumut savaatilinnorniat pingasut ilinniakkaminnik naammassisarput. 1974-ip kingornaqut savaatillit katillugit 130-t ilinniakkaminnik naammassisimapput.

Inuilip siulersuisui ilinniarfiup qullersaattut oqartussaapput kiisalu Naalackersuisut sinnerlugit ilinniarfiup ingerlatsinera akisussaaffigalugu, matumani aamma Inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerit aamma inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerup iluani pikkorissaanerit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 10, 19. maj 2010-meersoq naapertorlugu.

Ilanngullugu oqaatigineqarsinnaavoq Upernaviarsummi misileraavik kiisalu naatitsivik Nunalerinermik Siunnersuisoqarfiup ingerlatarimmagu, taannalu Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiuutinut Avatangiisinullu Naalackersuisoqarfiup ataani inissisimavoq.

Upernaviarsummi misileraavik aammalu savaatilinnorniat ilinniarfiat pillugu Naalackersuisut § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut nr. 127/2022-mut akissuteqaamminni ilisimatitsissutigaaq nassuiaasiornermik suliamik aallartitsisoqarnikuusoq. Tassunga atatillugu savaatilinnorniat ilinniarfiat nunalerinermik ilinniarfinngortinneqarsinnaanersoq kiisalu Inuili pitsanngorsarneqarsinnaanersoq misissorneqassaaq. Suliaq taanna maanna ingerlanneqarpoq. Naalackersuisut naliliipput isumatusaarnerpaassasoq siunnersuutigineqartup misissuinissamut siunnersuutai savaatilinnorniat ilinniarfiat aamma Inuili pillugu misissuinermut ilanngunneqassasut kiisalu nassuiaat august 2023-mi saqqummiunneqarnissaa naatsorsuutigineqartoq. Taamatut oqaaseqarlunga allannguutissatut siunnersuut ima ittoq saqqummiutissavara: "Nunalerinermik ilinniarfimmik pilersitsinissamik pisariaqartitsinermik qulaajaanermik imminut pilersornermik kiisalu inuussutissanik tunisassiornermik qiterititaqartumik Naalackersuisut suliaqaqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Qulaajaaneq Naalackersuisut savaatilinnorniat ilinniarfiata aamma Inuilip allanngortinneqarsinnaaneramik kiisalu nutaanngorsarneqarsinnaaneramik periarfissanik misissuinermut aallartissimasaannut ingerlareersumut ilaassaaq. Nalunaarusiaq kingusinnerpaamik Inatsisartut 2023-mi ukiakkut ataatsimiilerpata tunniunneqassaaq."

Aappassaaneerneqarnissaa UPA 2023-mut kinguartinneqarpoq, maannakkut siunnersuummut aalajangiisoqanngilaq, Naalackersuisunit siunnersuummik saqqummiussinerannulluunniit.

Misissuineq aallartereerpoq, Naalakkersuisut akissuteqaammi eqqaaneqareertutuut isumaqarpoq misissuinerimi ilanngunneqassasoq nunalerinermik ilinniarfimmik pilersitsinissaq pisariaqarnersoq qulaajaanerussaaq pingaarnertut imminut pilersornissaq inuussutissanillu tunisassiornerit siunertaqartumik. Misissuineq naligiissaarneqartumik malitseqarpoq, una suliassamut tunngavissiaq ataatsimiititaliamut ilusilersornissaanut naleqquppoq, misissuineq naammassisarneqassaaq misissoriikkat tunuliaqutaralugit.

Inuussutissarsiutinik Ilinniartitaanerit aamma inuussutissarsiutinik ilinniarfinni pikkorissaanerit pillugit § 4 naapertorlugu Inatsisartut inatsisaat nr. 10, 19. maj 2010-meersoq kingullermik Inatsisartut inatsisaatigut nr. 15, 12. juni 2019-imeersutigut (inuussutissarsiutinut ilinniarnermut inatsit) allangortinneqartumi malillugu ataatsimiitsitaliaq pilersitsisinnaavoq. Aalajangiunneqarpoq, inuutissarsiutinik ilinniartitsinermit Naalakkersuisoq pisariaqartitsineq naapertorlugu siunnersuisartoqatigiinnik ataatsimiititalianillu pilersitsisinnaavoq, inuutissarsiutinik ilinniartitsinermit tamatumunngalu atatillugu suliffissaqartitsiffinni inuutissarsiutitigullu ineriartornermut tunngasunik suliaqartartussanik.